

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1907 december 3. d. u. 4 órakor. Országos sörárpakiállítás rendező-bizottság ülése.
" " 5. d. u. 4 órakor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.
" " 8. d. e. 10 órakor. Évi rendes közgyűlés.
" " 9. d. e. 10 órakor. Szövetségi nagygyűlés.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
országos sörárpakiállítás

rendező-bizottságának 1907. évi december hó 3-án (kedden) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

1. Orsz. sörárpakiállítás rendezésével kapcsolatos teendők megvitatása.
2. Kiállítás rendezési tervezetének megvitatása.
3. Végrehajtó-bizottság kiküldése.
4. Műtrógyázási pályázat kiírása.

Cserhádi Sándor s. k.,
rendező-bizottsági elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya

1907. évi december hó 5-én (csütörtök) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

A friz juh szerepe parlagi juhaink javításánál és teendőink a razzkatenyésztés fejlesztése érdekében. (Előadó: **Rodiczky Jenő** dr.)

Teleki Arvéd gróf s. k.,
sz. o. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
1907. évi

rendes közgyűlésére,

mely folyó évi december 8-án, vasárnap d. e. 10 órakor az egyesület székházában (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.) fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv-hitelesítők és jegyzők kiküldése.
3. Szövetségi tagok kiküldötteinek és Budapest székesfőváros képviselőjének bejelentése. (Alapszabályok 24. §. f.)
4. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
5. Az alapszabályok 5., 7., 31., 34., 35., 49., 50., 52., 58., 72. és 79. §§-ainak módosítása. (Az igazgató-választmánynak az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatai a szétküldött meghívóhoz az alapszabályok 88. §-a értelmében mellékelve voltak.)
6. Tiszteletbeli tag választása. (Alapszabályok 28. §.)
7. Külépő 15. tiszteletbeli tagul választott 1, továbbá az alapszabálymódosítás folytán betöltendő 30 új igazgató-választmányi tagsági helyre: 6 évre husz, 5 évre hat, 4 évre öt, 3 évre öt, 2 évre öt és 1 évre öt, összesen 46 igazgató-választmányi tag választása. (Alapszabályok 35. §.)
8. Számvizsgáló-bizottságba 5 tag választása. (Alapszabályok 24. §. g.)
9. Igazgató-választmány jelentése az 1906/7. évi egyesületi működésről.
10. Számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése az 1906/7. évi zárószámadás, vagyoni kezelés és vagyoni állapot tárgyában.
11. Az 1907/1908. évi költségvetés megállapítása.
12. Igazgató-választmány jelentése a segéd-titkári és a könyvelői állás betöltéséről és a

megválasztottaknak állásukban való megerősítése.

13. Igazgató-választmány javaslata az egyesületi bérházban épült személyfelvonó költségeinek az egyesület alapvagyonából való fedezése tárgyában.

14. Bernát István emlékeztető néhai Forster Géza volt igazgató fölött és Forster Géza arcképének leleplezése.

15. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjainak az igazgató-választmány útján a közgyűlés elé terjesztett írásba foglalt esetleges indítványai.*

Budapesten, 1907 november hó 19.

Desseffy Aurél gróf s. k.,
elnök.

Kedvezményes utazásra szóló igazolványokat decz. 1-ig jelentkező tagjainknak 10 filléres levélbélyeg beküldése ellenében küldünk. Kérjük az indulás helyének pontos közlését.

Meghívó

a **Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének** f. é. december hó 9-én (hétfő) d. e. 10 órakor a Köztelek székházának nagytermében tartandó

XII. nagygyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Földművelésügyi miniszter képviselőjének és a szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése.
4. Tagsági ügyek.
5. Jelentés a szövetségi iroda működéséről és a szövetségi évkönyv bemutatása.
6. Az 1906/7. évi zárószámadás beterjesztése és a felmentvény megadása.

*) Hogy az egyesületi tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges az alapszabályok értelmében, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnökhöz vagy annak helyetteséhez vagy az igazgatóhoz írásban benyújtásanak.

Veszünk **luczernamagot**

Arankamentes és nagyarakmentes **lóheremagot**

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar

Mezőgazdák

Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

7. Az 1907/8. évi költségvetés megállapítása.
8. Az 1907/8. évi munkatervezet megállapítása.
9. Szövetségi tagok indítványai. (A Pestmegyei és Szatmármegyei G. E. javaslata az érdekvédelem ügyében.)
10. Miklós Ödön előadása: A németországi tanulmányról.
11. Népszerű gazdasági előadások egyöntetű szervezése (az irodalmi szakosztály javaslata alapján).

Budapest, 1907 november 19-én.

Desseuffy Aurél gróf s. k.,
elnök.

A Szövetség tagjai figyelmébe. A szövetségi nagygyűlés alkalmából, mint minden évben, az idén is kedvezményes menettérti vasuti jegyek fognak a szövetség tagjai rendelkezésére bocsátatni. Eziránti megkeresések a GEOSz. titkári hivatalához (Budapest, IX., Köztelek) intézendők 10 filléres válaszbélyeg mellékelésével és annak feltüntetésével, mely kiindulási állomás vétessék fel a kedvezményes jegy váltására jogosító igazolványon. Deczember 5-én túl érkező megkeresések még kivétel esetében sem vétethetnek figyelembe.

Felhívás

a folyó évi deczember hó 8-án, vasárnap a közgyűlést követőleg délután 1/22 órakor a Royal-nagyszálló külön termében rendezendő

közében

való részvételle.

Egyes teretek ára — ital nélkül — 6 korona. Előzetes jelentkezés az OMGE. titkári hivatalánál.

Előki megbízásból:
Rubinek Gyula s. k.,
igazgató.

Abraktarmány-szállítási díj- kedvezmény.

A kereskedelemügyi miniszter a takarmányozási célokra rendelt korpá, olajpogácsa, árpada, kukoricadara és malomkonkolyra szállítási díjkedvezményt engedélyezett. A díjkedvezmény — mely a magyar királyi államvasutak összes vonalaira és a pécs-barcsi vasut vonalaira érvényes — 15%-os mérséklésnek felel meg. E kedvezmény folyó évi november hó 20-tól visszavonásig, illetve legkésőbb jövő évi április hó végéig marad érvényben. A kedvezményből ki vannak zárva a határállomásokra rendelt küldemények, továbbá a Budapestre helyben és Kőbányára helyben rendelt abrak-takarmány-küldemények is. A takarmánykereskedők részére szálltandó erőtakarmány-küldemények sem részesíthetők a fenti díjkedvezményben.

Az engedélyezett 15%-os díjkedvezmény csak oly erőtakarmány-küldemények után fog a vas-

utak részéről alkalmaztatni, amelyek állattenyésztéssel foglalkozó gazdák részére takarmányozási célokra rendeltetnek meg, ami a rendeltetési hely szerint illetékes vármegyei gazdasági egyesület, vagy az OMGE. által kiállított s a feladás alkalmával a szállítvány fuvarleveléhez melléklendő bizonyítvánnyal igazolandó s amelynek fuvardíja az átvevő által fizetendő.

A kereskedelemügyi kormány számolván azzal, hogy azok a kisgazdák, akiknek szükséglete nem tesz ki egy egész kocsiakományt, társulás vagy a gazdasági egyesületek közvetítésének igénybevétele esetén juthassanak e kedvezmény élvezetéhez, ebből folyólag megengedte, hogy a kedvezmény valamely hazai gazdasági egyesület címére igazolvánnyal bérmentellenül feladott erőtakarmány küldemények után is a fentjelzett egyéb feltételek betartása mellett alkalmazható legyen.

Mint hogy az OMGE. a szóbanforgó igazolványok kiállítására szintén fel van hatalmazva, felhívjuk a kedvezményt igénybe venni óhajtó tagjainkat, hogy az igazolványok gyors szétküldése az adatok hiányos megírása miatt fennakadást ne szenvedjen, pontosan közöljék a feladó és címzett nevét, lakhelyét, továbbá a leadó állomás nevét, a küldendő abrak-takarmány nemét (korpá, olajpogácsa, árpada, kukoricadara és malomkonkoly) s végül az igazolvánnyal küldendő szállítvány hozzávetőleges súlyát. Minden egyes alkalommal a kiállítandó igazolvány után posta- és kiállítási díj ezímen 20 fillér küldendő levélbélyegben.

Ugyancsak 15%-os szállítási díjkedvezményt engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter — mint tagjainkat erről már értesítettük — a szalastakarmányok szállítására, amelyek igénybevételenél ugyancsak az abrak-takarmányok szállításánál érvényes kikötések vannak érvényben.

Igazgató.

Előfizetésifelhívás

„Magyar gazdák a német földről” című munkára.

Rövidesen vaskos kötet hagyja el a sajtót, melyben az OMGE. által f. év május-junius hó folyamán rendezett német tanulmányt résztvevői számolnak be szerzett tapasztalataikról és benyomásaikról. A könyv tartalma következő:

E. öszi, írta: Miklós Ödön.
A tanulmányt rendezése, írta: Jeszenszky Pál.
A tanulmányt lefolyása, Vargics Imre, Földes Béla, Pálóczi Horváth István, Eiter Gyula és Kovács János feljegyzései és dolgozatai alapján. (Tartalma: Münchenben. A leutstetteni uradalom. A weihenstephani gazd. akadémiá. Fogadóestély a követségben. Stuttgart. A hohenzolmeri gazdasági főiskola. Heidelberg. Mannheim. H. jóság a Rajná. A neuwidi szövetség-zeti központ A düsseldorfi kiállítás. A Deutsche Landwirtschaftliche Gesellschaft. A Fühling-féle bérgazdaság. Beseler. A halléi m. zögazd. kamara. Khün dr.-nál. A gröbzi cukor-répat rmesztő gazdaság. Estély Toepffer úrnál. A Heine-féle gazdaság. A Dippe testvérek. Berlinben. A német gazd. egyesület estélye. Haveland.) A könyvnek ezt a fejezetét mintegy ötven kép fogja illusztrálni.
A német gazdatarsada om, írta: Maulth József gróf.
Szövetkezeti élet, írta: Magyar Károly dr.

Növénytermesztés. (Általános és különleges rész. A megtekintett gazdaságokból szerzett adatok alapján szakszerűen feldolgozva.) Írta: Marlon Andor.

Szántóföldi természetész. Észak-Németországban, írta: Melveczky Károly.

Karcsolatok Németország állattenyésztéséről. (Ifj. Nagel Henrik, Tschida Artur és Griebisch Viktor feljegyzései alapján.)

Gépek és gépészeti eszközök, írta: Szikszay Sándor.

Kertészet, írta: Szikszay Sándor.

Szőlőművelés, írta: Magyar Károly dr.

A siker titka. (A németek gazdálkodási rendszerének általános méltatása.) Írta: Vargics Imre.

Hangulatok. (E fejezetben negyvenkét magyar gazda mond véleményt arra a kérdésre, hogy mi ragadta meg leginkább figyelmüket és mit tanának leginkább hasznosíthatónak a mi viszonyaink között.)

Életmód és szokások, írta: Bálint Béla dr.

A szerkesztő szava.

A könyvet Buday Barna szerkesztette.

Noha a megjelenő munka, mely az egész német mezőgazdasági élet ismertetésére kiterjeszkedik, nem tárgyalhatja a kérdéseket alapos szakszerűséggel, mert ehhez hosszú megfigyelés és tapasztalat volna szükséges, mégis kiválóan érdekessé és tanulságossá teszi az, hogy hatvankét gazda adja elő benne közvetlen benyomásait és gyakorlati megfigyeléseit.

A gyakorlati életnek szánt könyv ez, melyet magyar gazdák írtak a magyar gazdáknak.

A mintegy 200—250 oldalnyi terjedelemben megjelenő könyv előfizetési ára 4 korona.

Nehogy a könyvnek feles példányokban való előállítására rendkívüli költségekkel terhelje meg az OMGE.-t, a költséges munkát a jelentkező előfizetők számához képest nyomatjuk ki.

Felhívjuk tehát mindazokat, kik a könyvet megrendelni óhajtják, hogy az előfizetési árban 4 koronát az OMGE. pénztárához beküldeni szíveskedjenek. Az előfizetők a könyvet postai úton, bérmentve fogják megkapni.

Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

1907. november 26-án.

Jelen vannak Szemere Huba elnöke alatt Almási Ferencz, Baitz Lipót, Balázs Sándor, Backer György, Blantz Jenő, Bolla Mihály, Elek Ernő, Fenyvessy Samu, Fischl Lipót, Fischer Sándor, Fokányi László, Grundt Károly, Hutya Ferencz dr., Kodolányi Antal, Krompecher Szilárd, Laban Károly, László Jenő, Löherer Andor, Nagy György, Pajor Ignác dr., Perczel Ferencz, Pfeiffer Lajos, Polyák Béla dr., Popper Samu, Rátz István dr., Roditzky Jenő, Sierbán János, Szász József dr., Szikossy Sándor Aladár, Szilárd Ferencz dr., Szily Tamás, Ujhely József, Vantsó Gyula dr., Wittmann János. A tisztviselők részéről: Rubinek Gyula igazgató, Buday Barna szerkesztő-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Mutschenbacher Emil dr. segédtitkár, Kovács János gyakornok és Jeszenszky Pál ügyvitkár mint előadó.

Elnök az ülést megnyitván,

Jeszenszky Pál előadó bejelenté, hogy az egyelet az abrak-takarmányok szállítási díjkedvezményének megadása érdekében felírt a kereskedelemügyi miniszterhez, aki a földművelésügyi

Kölni gépjárműgyárak mir dornemo gazdasági cépekéről

**ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEKÉNT
BUDAPEST**

RESZVÉNY TÁRSULAT

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) eséplési,
vontatási és szántási célokra, (a mozdony után akasztott
egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcseplő-
készletek**

miniszter intervenciójára a multban megadott 15%-os abrakakarmányszállítási díjkezdvezményt 1908 április 30-ig terjedőleg megadta. Jelenti továbbá, hogy a korpa-refrakciák megvonása kilitásba van helyezve.

A szakosztály ezeket örvendetes tudomásul veszi.

Átvészelt sertések immunitása.

Jeszzenszky Pál előadó: Wittmann Jánosnak a „Köztelek” egyik legutóbbi számában közlött cikkje egy igen érdekes kérdést tett aktuálissá: az átvészelt sertések immunitásának kérdését. Ebben a kérdésben két teljesen ellentétes felelet áll egymással szemben, t. i. kereskedők és hizlalóknak az az álláspontja, hogy a 20–30%-kal átvészelt sertésfalkák a vésszel szemben immunisak és kizártnak tartják, hogy egy bizonyos időn belül az ilyen sertések ismét vésszbe essenek s közülök nagyobb százalék elhulljon. Ebből folyólag szoktak azután ők az ilyen sertéseket praemizálni, azaz az ilyen sertéseknek kilogrammjáért 20–40 fillérrel is nagyobb árt adnak, mint a vésszen át nem ment sertésekért. Ezt a nézetet valija a tenyésztők tulajdonos nagy része is, de a tenyésztők egyrésze különösen az állatorvosi tudomány emberei ellentétes álláspontot foglalnak el, amennyiben azt mondják, hogy az a sertés, amely átment a sertésvészben, bizonyos ideig ellentállóvá válik e bajjal szemben, de az átvészelt falka, mint ilyen, nem tekinthető feltétlenül immunisnak. A kérdésnek ebből a két nézőpontból, t. i. az egyed és a falka nézőpontjából való megítélése igen sok kontroverziára ad alkalmat. A tenyésztők az ilyen átvészelt sertésfalkáért igen sokszor szavatosságot is vállalnak, mert ők az átvészelt fogalmát egyenértékűnek veszik az immunitás fogalmával. Ha azután az ilyen falkában kiüt a véssz és bekövetkezik az elhullás, akkor pör keletkezik, amely rendszerint a vevő hátrányára dől el, mert a bíróság az állatorvosi szakvélemény alapján hozza meg ítéletét, amely pedig az ilyen falkát immunisnak nem tekinti, hanem olyanak, amely hosszabb-rövidebb idő múlva ismét megkaphatja a vésszt. Wittmann azt hangoztatja említett cikkében, hogy ezt a kérdést feltétlenül tisztázni kell és ennek folytán azt javasolja, hogy az állam költségén és annak legszigorubb ellenőrzése alatt kísérletek tészenek az iránt, hogy pl. egy 30%-ig átvészelt sertésfalka bizonyos időn belül beleeshetik-e ismét a vésszbe oly fokban, hogy ez 5%-nál nagyobb elhullást okozzon. Ha 5%-nál nagyobb elhullást igazolnának a kísérletek, akkor szerinte mentessenek fel a jövőben az eladók az immunitás iránti minden szavatosság alól; de ha az ilyen elhullás abszolúte kizártnak bizonyulna, akkor kötelezteszenek a tenyésztők, illetve eladók arra, hogy teljes szavatosságot vállaljanak az átvészelt sertések immunitásáért. Szóló, ha az egyedek immunitásáról van szó, akkor Wittmann álláspontján van; de ha falkáról van szó, akkor az állatorvosok álláspontját tartja helyesnek, mert az immunitásra nézve lényeges az, hogy a vésszen átment sertésfalkában minden egyes egyed megkapta-e a bajt és olyan fokban kapta-e meg, hogy immunissá tegye az állatot. Azonkívül pedig két teljesen egymáshoz hasonló

betegség van: a sertésvész és a sertéskolera; e két teljesen egyforma szimptomákkal járó betegséget a tenyésztők nem képesek megkülönböztetni, de az állatorvosok is csak akkor, ha a boncolást alaposan végzik.

Hogy ebben a kétségkívül igen érdekes és fontos kérdésben lássunk, kikérjük egyes nagyobb tenyésztők és hizlaló vállalatok véleményét is ez ügyre vonatkozólag.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete valószínűnek tartja, hogy az átvészelt nem immunizálja a sertésfalkát, de feltétlenül megállapítandónak tartja, vajjon tényleg sertésvész volt-e az a betegség, melyen az állatok átmentek. Az immunitás kérdésének eldöntésére a magánosok tapasztalatait és megfigyeléseit alkalmasnak nem tartja, hanem szintén kívánatosnak jelzi, hogy a földmivélsügyi kormány legszigorubb ellenőrzése alatt hosszabb ideig kísérletek végezteszenek.

Blantz Jenő a szászbereg uradalom főtisztje véleménye szerint átvészeltnek csak az a sertés mondható, amely mindkét betegségen, a vésszen és kolerán is átment. Az ilyen sertés a betegségekkel szemben teljesen immunis. De a legfőbb bajnak tartja, hogy e két betegség között az állatorvosok is alig tudnak disztigválni.

Véleményt küldött be Wertheimstein Alfréd lovag is, amely szerint ő az átvészelt sertésfalka immunitásáért sohasem merne szavatosságot vállalni, egyrészt azért, mert a gyakorlatban átvészelt falkának csak az mondható, amely ugy vésszen, mint kolerán keresztülment, másrészt azért, mert nagyon ritkán, sőt talán sohasem fordul elő, hogy egy vésszen falkában egytől-egyig valamennyi sertés megbetegedjen, már pedig az értelmetlenül maradt része a sertéseknek semmiesetre sem tekinthető immunisoknak.

Eckstein Fülöp tapasztalatai és véleménye szerint a vésszen átment sertés nem lesz immunissá a vésszel szemben, hanem csupán azt a kedvező körülményt éri el, hogy a másodízben a vésszel szemben ellentállóbb lesz.

A sertéskereskedők közül a következők küldötték be véleményüket: A Budapesti Sertéskereskedelmi Csernok azt állija, hogy tapasztalata szerint a sertésvészben tényleg átment sertések semmi körülmények között sem betegednek meg ismét vésszben. Ugyanezt tapasztalta az Első Magyar Sertésbiztosító R.-T. és a Baresi Sertésbiztosító R.-T. is, mely utóbbi azonban csak oly átvészelt sertésfalkát tart immunisnak, amelyben az elhullás legalább 30% volt.

Amint az előterjesztett ezen véleményekből is kitűnik, az immunitás kérdésében a tenyésztők és hizlalók nézete teljesen ellentétes. A kérdés már most az, vajjon tisztázható volna-e a sertések immunitásának kérdése s hogy vajjon a Wittmann által ajánlott kísérletekkel e cél elérhető volna-e. Szóló véleménye szerint e kísérletek semmiesetre sem vezethetnének arra az eredményre, hogy az immunitás kérdése kétséget kizárólag kiderítették és különösen nem vezethetne eredményre abból a szempontból, hogyha esetleg e kísérletek a sertések immunitását igazolnák, ezen kísérletek eredménye alapján a tenyésztők átvészelt gyanánt eladott sertésfalkák immunitásáért feltét-

len szavatosságra legyenek kötelezhetőek. Szóló a sertések adásvételét oly ügyletnek tartja, melynél az eladónak és vevőnek szabad tetszésére maradjon bizva ezentul is, hogy mily feltételek mellett akarja jószágát eladni, illetve hogy a vevő mily feltételek mellett hajlandó azokat megvenni.

Az kétségtelen, hogy az átvészelttség a falkát ha nem is teszi teljesen immunissá, mégis ellentállóbbá teszi a bajjal szemben s így az eladók joggal kívánhatnak is magasabb árt átvészelt sertésekért, mint az at nem vészeltékért, anélkül, hogy szavatosságot vállaljanak, amit vállalni szóló senkinek sem tanácsolna. A maga részéről ennél fogva a Wittmann által ajánlott kísérletek megejtését abból a célból, hogy annak eredményei alapján esetleg az eladók feltétlen szavatossága állapíttassék meg, nem ajánlhatja, ellenben javasolja, hogy a kérdés továbbra is hagyassék nyit kérdésként s legfeljebb oly értelemben véli az eladók felelősségét kimondandónak, hogy az átvészelt tségre vonatkozó adatok helyességéért (t. i. hogy a falka mikor esett vésszbe, mennyi ideig tartott a véssz, hány százalék hullt el a falkából stb.) felelősek. Minden egyéb szavatossági kötelezettséget az eladók részéről perhorreszkál.

Blantz Jenő véleménye az, hogy a sertéskereskedelemben az egyedeket a falkától megkülönböztetni nem lehet, mert a kereskedők nem egyedeket, hanem falkát vesznek. Miután pedig nem 20, de 70 fillérrel is fizetnek a kereskedők többet az átvészelt sertések kilogrammjáért, azért okvetlenül szükségesnek tartja, hogy az átvészelttség fogalma akként állapíttassék meg, hogy az állatorvos csak akkor állítson ki bizonyítványt valamely sertésfalka átvészelttségéről, ha az mindkét betegségen, a vésszen is, meg kolerán is átment, amely esetben az eladó vállalja is a szavatosságot.

Wittmann János mindenekelőtt köszönetet mond az elnöknek és szakosztálynak nemcsak a maga, de a sertéskereskedők, hizlalók, és mintán ez mindnyájunk közös érdeke, a gazdák nevében is, hogy ezt a fontos kérdést a mai tárgyalás napirendjére kitűzte. Szóló ezikke megírására az vezette, hogy egy konkrét esetből kifolyólag megkérdezte az állatorvosi főiskola rektorát, Hutya Ferencz dr.-t, hogy egy 43%-ig átvészelt sertésfalkában lehetnek tart-e egy újabb 63%-os vésszel s ő erre azt felelte, hogy ez nem valószínű ugyan, de nem tartja kizártnak. Ez itt a punctum saliens. Annak a véleménynek, amelynek alapján a bíróság ítéletet hoz, nem szabad ilyen tág határok között mozognia, hanem annak határozottnak kell lennie. Meg van győződve, hogy Hutya dr. teljesen szívén viseli a magyarországi állategészségügyet és azért nem is őt okolja e határozatlan válaszáért, hanem a földmivélsügyi kormányt. Elismeri, hogy ez a kérdés nehéz probléma, mert a hivatalos szakvéleményvel szemben áll Magyarországon több mint 200 szavahihető, minden anyagi érdektől távol álló egyének határozott nézete és véleménye, hogy t. i. attól az uradalomtól, ahonnan sertést vesznek, nem azt kérdik, hogy hány perzent hullott el, hanem ha az a sertés nekik, mint átvészelt adatik el, akkor nyugodtan fizet-

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK

és LOKOMOBILON.

NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!

LEGOLCSÓBB ÜZEM!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK

WOHANKA ÉS TÁRSA.

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

nek többet érte, mert a sertések immunitásáról meg vannak győződve.

Az a legnagyobb igazságtalanság volna, hogy ha az eladó átvészelt gyanánt olyan sertést adott el, amely nem immunis, a vevőnek elhullások esetén még az a joga se legyen, hogy a pénzt, amelylyel többet fizetett, visszakapja, hanem a bíróság még az eladónak adjon igazat. Hivatkozik a saját 11 évi tapasztalatára, valamint 40-50 hizlalónak birtokában levő nyilatkozatára, akik mindnyájan az átvészelt sertés immunitása mellett foglalnak állást. Kéri ennek a 11 évi tapasztalatnak és számtalan nyilatkozatnak az állatorvosi főiskola és az egész állatorvosi kar részéről való respektálását. Az előadó azt mondotta, hogy kétféle betegség van, a vész és a kolera s az orvosok is csak nehezen tudják a kettőt megkülönböztetni. Kijelenti, hogy a gyakorlatban csak egyféle betegséget ismernek, a vést. Megengedi, hogy a legritkább esetben a vész és kolera kétféle jelenségben mutatkozik, de 99¹/₂%-ban együtt jár e két baj. Mi nem kérdezzük az eladótól, hogy csak vész volt-e az a betegség, amelyen a sertés átment, vagy kolera. Ha mi egy ilyen, a gyakorlatban ismeretlen fogalmat is tárgyalunk, akkor nemcsak dűlre nem vesszük a kérdést, de úgy összekeverjük, hogy sohasem fogunk belőle kibontakozni. Az előadó azt mondja, hogy az experimentálástól sem vár eredményt. Erre vonatkozólag elmondja, hogy ő maga is kísérletezett már olyképpen, hogy átvészelt sertést át nem vészelttel összekevert és kijelenti, hogy a sertések közül azok, amelyek át nem vésztek, mind megbetegedtek, viszont az átvészeltből egyetlenegy sem lett beteg. Ha ez sem elég bizonyíték, akkor neki több szava nincs, akkor propecciót nem tesz.

Polyák Béla dr. jogi szempontból fejtegeti az átvészelt sertések immunitásának kérdését és legfontosabbnak azt tartja, hogy az átvészelt fogalma precíz megállapítások úgy az eladó, mint a vevő szempontjából.

Szilárd Ferencz dr. egyoldalul tartja Wittmann álláspontját, mert ő nem számol az állatorvosi tudomány mai állásával és nem számol a mai jogszolgáltatási állapottal sem. Lehetetlenség azt követelni az állatorvosoktól, hogy ma egészen határozott véleményt mondjanak az immunitás kérdéséről. Sem a tapasztalat, sem a tudomány nem juthatott el még odáig, hogy egész határozottsággal véleményt tudna mondani abban a kérdésben, hogy az a sertésfalka, amely a közfelfogás szerint vészen átment, vagyis amelyben bizonyos százalék elhullás történt és minden egyes tagja legalább érintkezett beteg sertésekkel, milyen mértékben tekinthető immunisnak és milyen mértékben nem. Ennek a türelmetlenségnek annál kevésbé van a vevők részéről értelme, mert ha az átvészelt gyanánt eladott sertésekért pár fillérrel többet fizettek, ezzel nem fizették meg azt, hogy az eladó nekik abszolút szavatossággal tartozzék. Mikor egy egész falka elhullásának a veszélye forog fenn, akkor az ilyen szavatosság nem lehet a vevő részéről megfizetve. Igazat ad *Polyák* dr.-nak, hogy az egész dolognak a lényege az, hogy az átvészelt fogalmát kell meghatározni úgy a vevő, mint az eladó szempontjából. De szőlo szerint megnyugtató csak az fog szolgálhatni, ha ez a két meghatározás teljesen analog lesz, mert kétféle intencióval nem lehet szerződést kötni, mert az eleve perre fog vezetni. Tehát egy olyan egységes fogalmat kell megállapítani az átvészelt fogalmát, amelyben mind a vevő, mind pedig az eladó megnyugodhatik. Szőlo véle-

ménye szerint pedig az átvészelt fogalmának ez az állapota a tudomány mai állása szerint már is meg van határozva. Az eladó átvészelt falka alatt az olyan sertésfalkát érti, amelyben sertésvész uralkodott s ennek következtében bizonyos százalék elhullott; a többi pedig olyanoknak tekinti, amelyeknek alkalma lett volna a fertőzésre, de nem reagáltak arra és éppen ez nyújt neki nem bizonyosságot, de valószínűséget az iránt, hogy ez a része a sertéseknek a jövőben immunis marad. De azt is tekintetbe kell venni, hogy a köztapasztalás szerint az infekciónak a foka is különböző. Vannak enyhe járványok, amelyekben ha keresztül megy egy falka, megbetegszik és elhull egy csekély %. Az ily falka később kaphat egy olyan erősebb infekción, amely ugy fog benne pusztítani, mintha még nem uralkodott volna benne sertésvész. Első teendőnk tehát az átvészelt fogalmának megállapítása volna. A kísérletek ellen elvi kifogása nincs, de az ellen a leghatározottabban tiltakozik, hogy e kísérletek eredményétől tétessék függővé az eladó szavatossága vagy a szavatosság alóli felmentése.

Wittmann János személyes kérdésben szól és előbbi álláspontját erősíti. Ha a szakosztály nem hajlandó az eladó teljes szavatosságát kimondani, úgy legalább annak határozatként való kimondását kéri, hogyha az átvészelt gyanánt eladott sertésfalka ismét vészbe esik, akkor az eladó azt az árkülönbözetet tartozik visszafizetni, mely az átvészelt és át nem vészelt sertések ára között mutatkozik. Ha ettől is vonakodnék a szakosztály, úgy szőlo véleménye szerint egyenesen tápot adna a különféle visszaélésekre és csalásokra.

Sierbán János úgy véli, hogy mi hiába beszélünk itt a kártérítés fokáról, arról ugyis mindig a bíróság fog dönteni. Az eladó teljes szavatosságának kimondását szükségtelemnek tartja, mert vagy szavahihető, megbízható ember az eladó, akinek állításában a vevő feltétlenül megbízhatik és akkor felesleges a szavatosság kimondása, vagy ha a vevő előtt ismeretlen az eladó, úgy írásbeli szavatosságot kérhet tőle a vevő és akkor a bíróság nem fog szakértőket meghallgatni, hanem ezen írásbeli szavatosság alapján fog a vevőre nézve kedvező ítéletet hozni. Mindazonáltal a kísérletek ellen kifogása nincs, mert azt oly fegyvernek tartja, melylyel szintén élhet a bíróság előtt úgy a vevő, mint az eladó.

Blantz Jenő ismételt felszólalásban igyekszik előbbi állításait bizonyítani.

Hutyra Ferencz dr. mindenekelőtt reflektál Wittmann szavaira, aki szemrehányást tett neki azért, mert egy konkrét eset alkalmával nem mondott határozott véleményt. Kijelenti, hogy aki orvosi és pedig akár ember-, akár állatorvosi tudománnyal foglalkozik, az, sajnos, nem foglalkozhatik abszolút biztos tényekkel. Kijelenti egyébként, hogy abszolút immunitás nem létezik. Van kisebb mérvű és nagyobb mérvű immunitás, aszerint, amint az állat a betegségen erősebb vagy gyengébb mérvben ment keresztül. Analog eset fordul elő az embernél is. Pl. a legutóbbi bécsi himlőjárvány alkalmával 120 beoltott ember közül 40 megbetegedett himlőben. Tehát abszolút immunitás nem létezik. Az a szemrehányás, amelyet a szónokok közül többen tettek, hogy a szakemberek nem veszik figyelembe a gyakorlati emberek tapasztalatait, egyáltalában nem jogosult, mert ha a szakemberek valamit mondanak, természetes, hogy gyakorlati tapasztalatokkal alapítják azt meg. Ami az egyed és falka immunitását illeti, nézete az, hogy e két

tőt egymástól elválasztani nem lehet, mert az egyed immunitásától függ a falka immunitása. De magának az immunitásnak megállapításánál fontos körülmény az, hogy milyen fokú volt az első átvészelt, mert tudvalévő, hogy, mint minden betegség, a sertésvész is majd erősebb, majd gyengébb fokú. Ebből látható hogy lehet valamely falka immunis és lehet nem immunis, ámbar az átvészelt ténye fenforog. Ha tehát a vevő a gyakorlatban csupán az „átvészelt” szóval megelégszik és az átvészelt foka iránt nem érdeklődik, akkor könnyen megtörténhetik, hogy állatai később elhullanak. De látható ebből egyszersmind az is, hogy az eladó semmi körülmények között sem vállalhat a falka immunitásáért felelősséget. Mert arról vállalhat felelősséget az eladó, hogy mennyi ideig tartott falkájában a vész, hány sertése pusztult bele, de arról, hogy az átvészelt állatok immunisak e, vagy sem, nem győződhetik meg, tehát azért garanciát sem vállalhat. Az a javaslat, hogy állapítsák meg az átvészelt fogalma, nem lehet határozathozatal tárgya, mert ennek csak egy volna értelme, ha az átvészelt sertéseknek bizonyos határozott piaci árú volna, vagyis ha az átvészelt és át nem vészelt sertések között fix árkülönbözet volna. Ma azonban még az egyik vevő többet fizet, a másik kevesebbet. Ami a kísérleteket illeti, azoknak, mint szakember, csak örülne, mert igen sokat lehetne azok kapcsolatában tanulni, de hogy gyakorlati eredményük volna, azt kétségbevonja.

Elek Ernő csatlakozik *Hutyra* véleményéhez és azt mondja, hogy az átvészelt nem feltétlenül immunizálja a sertést, Hivatkozik németországi tudósok előadásaira, kik mindezt az álláspontot erősítik meg. De mindenekelőtt azzal kell tisztába jönnünk, hogy mi az az átvészelt, vajjon mindennemű betegséget átvészeltnek lehet-e ma nevezni. Erre nézve is idézi *Pusch* német egyetemi professzornak nyilatkozatát, amely szerint a sertésvész előfordulhat akkor is, még pedig hirtelen, mikor a sertésorbáncz ellen beoltjuk az állatot. Ezt a nézetet vallja *Hamman*, a hannoveri állatorvosi főiskola tanára is, aki azt is kinyilatkoztatja, hogy ha a sertésvészről vagy pestisből felgyógyult sertések más viszonyok közé lesznek vite, akkor azokon a sertésvesznek krónikus, lappangó formája akuttá válik és rajtuk kitörhet a vész. Ha tehát az állatorvosok határozott választ nem képesek adni, akkor mi itt az OMGE. kebelében részben gyakorlati gazdák, részben tenyésztők, részben pedig hizlalók precíz választ szintén nem adhatunk. Arra a kérdésre, hogy az átvészelt immunizálja-e az állatot, csak fakultative felelhetünk meg és az egyed nem szabad összekevernünk a falkával, amint ezt az előadó és *Hutyra* dr. is mondotta. Szükségesnek tartja a kormány figyelmét felhívni arra a körülményre, hogy a járványok megállapítása a hatósági állatorvosok részéről ne csupán empirikus módon történjék, hogy t. i. egyszerűen felboncolnak egy sertést, hanem göröcsövi bakteriologiai kísérlet útján állapítsák meg a sertésvész. Mert ha a hivatalos állatorvosi bizonylat bakteriologiai kísérlet után vétetik fel, úgy az esetleg megindítandó perben döntő bizonyíték gyanánt fog szerepelhetni.

Rätz István dr. az állatorvosi főiskola álláspontját veszi védelmébe. Konstatálja, hogy az állatorvosi főiskolának nincs külön véleménye, hanem annak véleménye ugyanaz, amely az egész tudományos világban el van terjedve. Ha a tudomány emberei teljes lojalitással hallgatják meg a gyakorlati szakemberek véleményét, megkövetelhetik, hogy azt, amit ők mon-

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Műtáraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

lehet, mert az immunitása. De apításánál fonu volt az első y, mint minden erősebb, majd gy lehet valam immunis, orog. Ha tehát "átvérszeltség" foka iránt megtörténhetik látható ebből semmi körül-falka immuni-állalhat fele ősig tartott fal-szultt bele, de immunisak e, eg, tehát azért javaslat, hogy fogalma, nem mert ennek csak elt sertéseknek volna, vagyis szelt sertések azonban még sik kevesebbet. s, mint szak-sokat lehetne hogy gyakor-bevonja.

véleményéhez ltség nem fel-alkozik nemet- mindezt az enekelőtt azzal az átvészelés, átvészelésnek s idézi Pusch nyilatkozatát, dülhat akkor sertésorbáncz nézetet vallja főkola tanára ha a sertés-sertések más kor azokon a ormája akuttá

Ha tehát az nem képesek leben részben ztók, részben ntén nem ad- az átvészelés ultative felel- szabad össze- az előadó és snek tartja a körülményre, a hatóságí pirikus módon felboncsolnak iológiai kísér- tésvész. Mert bakteriologiai esetleg meg- gyanánt fog

főkola állás- lja, hogy az z véleménye, z, amely az an terjedve. állítással hall- rek vélemé- mit ők mon

danak, a gyakorlat emberei úgy fogadják, mint az ő tapasztalataikból és vizsgálódásaikból le- szűrődött véleményt. Az ő kísérleteik arról győzték meg őket, hogy a sertésvész kiállása nem minden esetben és nem minden állatot immunizál. Az állatorvosi főiskolának 1895—96-ban köteleességévé volt téve, hogy a Kö- bányán fellépett sertésvészt vizsgálja. Akkor is több esetben előfordult, hogy oly falkában hul- lottak el állatok sertésvészen, amelyben bizo- nyos idővel azelőtt már volt sertésvész. Ez, valamint a berlini egészségügyi hivatal kiadvá- nyai is világosan igazolják azt, hogy a sertés- vész nem mindig immunizál. Éppen ezért a maga részéről az eladó felelősségét legfeljebb olyképpen tartja megállapíthatónak, vajjon az eladott falka tényleg átment-e a vészen, de ezalatt nem érhető az, hogy a falka a sertés- vészszel szemben abszolút immunitásra tett szert.

Perczel Ferencz visszautasítja azokat a vá- dakat, amelyek itt néhány felszólaló részéről a gazdákat érték. Ha valamely gazda egy sertés- falkát, mint átvészeltet ad el, teljesen jóhisze- műen jár el, mert ő nem tudós, nem lát bele az állatjába, hogy milyen betegségen ment az keresztül; annak a gazdának a tisztessége itt szóba nem jöhet. S ha valaki hibás ebben, úgy az az állatorvos, akinél azonban szintén nem tisztességtelenség, hanem inkább baj, hogy nem ismerte fel a betegséget. Védjük meg tehát az ilyen gazdákat a gyanúsítások ellen. Az immunitás kérdésében egyetért Rätz dr.-ral, hogy tudniillik azok az egyedek, amelyek az első betegség lefolyása alkalmával csak nagy- on csekély mértékben kapták meg a bajt, azok egy második, vehemensőbb infekció mel- lett ismét megkaphatják a betegséget s ezt a véleményt a saját tapasztalatai is megerősítik. Olyan falkát is volt alkalma látnia, amely otthon soha nem volt még vészben s mikor egy olyan helyre került, ahol a közel- ben vész volt, épp oly egészségesek marad- tak ezek az át nem vészelt állatok, mint ott- hon. Ennek okát szóló az egyedekben látja. Azok ugyanis vérfelfrissítéssel tenyésztett állatok vol- tak, igen előrelátó és gondos kiválasztásával a tenyészanyagok. Már pedig minél erőteljesebb ivadékok állanak elő — s ebben a szakembe- rek is egyetértenek — annál inkább fejlődik ki bennök az ellentállási képesség és nem fog- nak egyhamar vészbe esni. Ha tehát üzletem- bereink a falkavételeknél ezt is tekintetbe veszik, akkor nemcsak nem fognak számításaikban csalódni, de előmozdíják azt, — ami országos érdek — hogy a gazdák kényszerítve lesznek az egyedek nevelésére a legnagyobb gondot fordítani.

Wittmann János megjegyzi, hogy amit az állat- orvosi főiskola rektora és tanárai itt felhoztak, azt a hizlalók gyakorlati tapasztalatai nem fedik s éppen azért továbbra is előbbi álláspontja mellett marad.

Rubinek Gyula nem mint tenyésztő vagy mint kereskedő, hanem mint egyszerű megfigyelője a kérdésnek, szólal fel. Mindenekelőtt azokra a felszólalásokra és közbeszólásra reflektál, hogy a szakosztály ne foglaljon el olyan állást, amelyet osztályérdek sugall. Kijelenti, hogy az OMCE. falai között egyáltalában nem szokásos osztály- érdekek szempontjából megvilágítani és tár- gyalni a kérdéseket, hanem akkor is, amikor tisztán gazda szempontjából bírálunk el egy kérdést, bennünket az országos érdek vezérel s ezt a kérdést is csak azért tűztük ki tárgya- lásra, mert annak megvitatása az egész mező-

gazdaságnak érdeke. Reflektál azokra a felszó- lalásokra, amelyek a kereskedő-osztály részéről hangzott itt el és amelyek provokálják a szak- osztály részéről a feltétlen hitelt és elismerést. Nekünk ezeket a tapasztalatokat hiteleseknek kell elismerni, mert nincs módunkban azoknak hibáira rámutatni; de ezen tapasztalatokkal szemben álla- nak azok a tapasztalatok, amelyeket itt a tudó- mány férfiai hangoztattak s amelyeket szintén nem lehet egyszerűen mellőzni és afölött nap- rendre térni. Mi tehát sem erre, sem arra az álláspontra nem helyezkedhetünk, hanem leg- feljebb azt az álláspontot foglalhatjuk el a mai ülésből kifolyólag, hogy a felajánlott nagyobb- szabású kísérletekre a földmívelésügyi kormány figyelme felhívassék és kéressék fel, hogy eze- ket a kísérleteket fogantossítsa. Az anyagi fe- lelősség kimondását feleslegesnek és hiába- valónak mondja, mert annak úgy sem volna gyako- rlati fogantatja, amennyiben a gazda az első csalódás után nem vállalna többé felelősséget s a bíróságok sem akceptálnák a mi állá- pontunkat. Ha azonban a szakosztály mégis a mai tárgyalás eredményét egy határozati javas- latban kívánná összefoglalni, ajánlja a követ- kező határozati javaslatának elfogadását: „Mondja ki a szakosztály, hogy 1. az átvészelt sertések gyanánt eladott sertésfalkában sertésvészen beálló elhullásokért eladó anyagi felelősséggel nem terhelhető. De felelősség terhelje az eladót az esetben, ha az általa az átvészeltség fokára vonatkozó s az üzletkötés alkalmával bemondott adatok utólag valótlannak bizonyulnak. 2. A sertéskereskedők által felajánlott kísérletek fo- gantatására a földmívelésügyi miniszter fel- kéressék, mert eredménye alkalmas lehet az átvészelt sertések immunitása fokának és ter- jedelmének megvilágítására.”

Löhever Andor a határozati javaslat első pont- jába bevenni kívánja az „eladott” szó elé a „jóhiszeműen” szót; mivel pedig a szakosztály az oltó-szérum kérdésében régebben már állást foglalt, ezt is kidomborítani kéri a határozati javaslatban.

Fischer Sándor kéri a szakosztályt, hogy a határozati javaslatból az első szakaszt teljesen hagyja ki, mert evvel agyonüti az egész sertés- kereskedelmet. Ha valamelyik gazda nem akar garanciát vállalni, akkor egyszerűen hagyja ott a vevő.

Jeszenszky Pál előadó a határozati javaslat első pontjának második bekezdését mellőzni kéri jogi szempontból, mert az eladót az a fele- lősség amúgy is terheli. Legezészerűbb, ha az egész kérdést nyílt kérdésnek hagyjuk s bizas- sák a felekre a garanciaavállalás, illetve az adásvételi szerződés feltételeinek megállapítása. A kísérletek végrehajtásához hozzájárul, mert az kétségkívül elfogja segíteni a kérdés tisz- tázását. De felvenni kívánja még a javas- latba azt is, hogy az állatorvosok köteleztes- senek a betegséget bakteriologiai vizsgálat útján megállapítani.

Hutyra Ferencz dr. nem járulhat hozzá az előadó által pótlólag tett javaslatához, mert a bakteriologiai vizsgálat nem olyan egyszerű, hogy azt minden állatorvos elvégezheti, de különben is a sertésvész okozója olyan, hogy azt még mikroszkópban sem lehet meglátni.

Krompecher Szilárd egy Elek által felhozott konkrét példára vonatkozólag kijelenti, hogy azon nincs mit csodálkozni, ha egy falkában az állatorvos vészt konstataált, az állatorvosi főiskola pedig orbánczot, mert a két betegség igen gyakran lép fel a falkában együttesen és valószínű, hogy az Elek által említett falkában

is egyes sertések vészesek voltak, mások pedig s köztük az állatorvosi főiskolának felküldött is orbánczos volt.

Elek Ernő Krompecher válaszával szemben előbbi állítását erősíti, hogy t. i. az egész falka orbánczos volt. Hutyranak felelve kijelenti, hogy tudja, hogy a bakteriologiai vizsgálat igen komplikált és magasabb ismereteket kíván és nem tartja kizártnak azt az eshetőséget, hogy legalább a törvényhatósági első állatorvos eze- ket az ismereteket megszerezze. Épp azért fentartja azon indítványát, hogy legalább a törvényhatósági első állatorvosoknak a bakterio- logiai és mikroszkópai vizsgálat köteleessé- gükké tétessék.

Rubinek Gyula Elek indítványát a gyakorlat- ban kivihetetlennek tartja, mert ha egy laikus- nak olyan szerszámot adunk a kezébe, amely- lye ő bánni nem tud, akkor majd olyan teóriákat fog felállítani, hogy attól tönkre megy a gazda. Különbö ha nem tartottuk ezt szükségesnek az embergyógyászat terén, még kevésbbé tart- hatjuk szükségesnek az állatorvóságot terén. Az előadó ellenindítványára válaszolva kijelenti, hogy hozzájárul ahhoz, hogy a garancia kér- désében ne foglaljunk állást, proponálja, hogy kategorikusan kifejezésre juttassuk, hogy a kereskedők álláspontját nem osztjuk.

Wittmann János a tárgyalás befejezése előtt köteleességének tartja bejelenteni, hogyha az állatorvosi főiskola tanárainak merev magatar- tása miatt a szakosztály mai határozatának gyors fogantatja nem volna, úgy ők más uton is igyekezni fognak álláspontjuknak érvényt szerezni.

Polyák Béla dr. mellőzni kívánja a határo- zati javaslat első pontját és csak a második pontot tartja elfogadhatónak.

Elnök szintén azt hiszi, hogy az első pont felesleges, mert az tisztán üzleti kérdésekről szól, az üzleti kérdések pedig szerződéssel köttetnek meg. Kimondja ezután a szakosztály határozataként, hogy a földmívelésügyi kor- mány a hizlalók részéről felajánlott kísérletek végeztetésére és ellenőrzésére felkéressék.

Egyről-másról.

(A vetések állása és a gabonapiacz helyzete. — A ki- egyezés ügye Ausztriában és nálunk. — Osztrák agrá- riusok akciója az állategészségügyi egyezmény ellen. — Az egyszakosos életbeléptetése. — Anemzetközi cukor- egyezmény felbomlás fenyegeti. — Wekerle nyilatkozata a tőzsdei reformról. — Abraktakarmányok szállítási kedvezménye.)

Van nekünk egy kiváló meteorologusunk, akinek vagy a tudománya, vagy a szerencséje nagy, mert majdnem hajszálpontosságig előre megjósolja az időjárásban bekövetkezendő válto- zásokat és e jósolata a legritkább esetben marad beteljesületlen. E kiváló meteorologusunk a „Meteor” szerkesztője. A ma uralkodó időjárást is jóelőre jelezte. Megjósolta, hogy a tartós száraz- ságot november hó közepétől csapadékos időjárás fogja felváltani, a hideg idők, a valóban télies év- szak pedig csak egy január felé fog beköszön- teni. Jósolatának első fele bevált már. Ország- szerete csapadékos időjárás uralkodik, amelyre az egész mezőgazdasági kulturának oly igen szüksége van. E csapadékos időjárás a vetések fejlődését nagyban előmozdította, annyira, hogy valamivel több reménységgel tekinthetünk a jövőbe. Teljesen ki nem javíthatja a mulasztá- sokat a kívánatos legjobb időjárás sem, de sokat javíthat és már is sokat javított, mert a tudósítások javuló terméskilátásokról tanus- kodnak.

HEUCKE A. Hauselndorfi gőzeke-gyár
kifutó rendszere **gőzeke-készleteit**
szállítja a magyarországi vezérképviselőt:
Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

ke,
No. 130.
strasse 6.

Országos átlagban emelkedtek terméskilátásaink, a jövő évi terméstről azonban még korai beszélni, mert még hátra van a kitelelés és a tavaszi időjárás. Legrosszabb a vetések állása Nógrádban, ahol mintegy 40% kal maradt el az őszi vetés. Az időjárás kifejezésre jutott ismét a tőzsdei árjegyzésekben. A mi tőzsdénk annyira a spekuláció keretében mozog, hogy az árak — a készáru jegyzése — nem indul a kereslet és kínálat törvényei szerint, a készletek nem igen okoznak főfájást a tőzsdei spekulációnak, hanem a határidős üzlet irányítja az összes árjegyzéseket. A kedvezőbb időjárás jobb terméskilátásnak nyitottak meg az utját. A kedvezőbb terméskilátás a határidősüzlet árára depressziólag hatott és mivel a határidősüzlet irányítja készárujegyzésünket, következésképp készáruunk valamennyi gabonában alacsonyabb áron jegyeztetett.

Ha babonások volnánk, akkor azt kellene hinnünk, hogy valami átok nehezedik Ausztriával való gazdasági viszonyunkra, amely megakadályozza annak legalább csak ideiglenes rendezését is. Innen is, tulnan is a nehézségek és leküzdendő akadályok egész halmaza tornyosul az új kiegyezés elé. Odaát az osztrák Centralstelle fujja a riadót s az új szerződést elfogadhatatlannak jelzi, mert az új szerződés állategészségügyi egyezményt is tartalmaz. Az osztrák agráriusok ez állásfoglalása komoly politikai jelentőségű, mert a társadalmi állásfoglalások hátterében ott van az osztrák képviselőház agrárcsoportja, melyet minden ténykedésében a Centralstelle irányít.

Már azon az értekezleten is, ahol állást foglaltak a kiegyezés ellen, 52 agrárius képviselő volt jelen, akik egyhangulag elfogadhatatlannak jelentették ki az új szerződést. Ha ezek nehézményeket akarnak támasztani, úgy elegendően vannak ahhoz, hogy az új szerződést megobstruálják, de valószínű, hogy segélycsapatokra is számíthatnak. Bár tehát az osztrák parlamentben is kétségtelenül meg van a többsége az új szerződésnek, annak elfogadásáig még sok idő telhet el.

Az osztrák agráriusok tiltakozása azonban az állategészségügyi egyezmény ellen minden körülmények között csak teoretikus értékű s legfejebb arra alkalmas, hogy ideig-óráig megakassza az új szerződés életbeléptetését. Mert ha másként nem, úgy a 14-ik szakasz alapján fog az új szerződés életbeléptettni Ausztriával, de annak életbe kell lépnie, mert a két állam érdeke azt megköveteli.

Amily sarkalatos követelményül állítják oda az osztrák agráriusok az állategészségügyi egyezmény elejtését, épp oly sarkalatos követelménye a magyar agráriusoknak az, hogy az egyezmény fentartassék, még pedig változatlanul, mert az egyezmény nélkül az új megállapodás sem lelkünknek, sem testünknek nem kell. Elég volt már az osztrák zaklatásokból, ideje, hogy ennek vége szakadjon; s erre csakis az állategészségügyi egyezmény változatlan fentartása nyújt módot.

Nálunk nem kevésbé aggályos az új szerződés sorsa, de míg odaát gazdasági, nálunk főleg közjogi aggályok nyomulnak előtérbe.

Ezeket a közjogi aggályokat az egyszakaszos törvényjavaslat váltja ki néhány, a haza sorsáért feleslegesen aggódó hazafi kebeléből. Azt mondják, hogy ezen egyszakaszos törvényjavaslat veszedelmes precedenst teremt, mi meg azt mondjuk, hogy ezen egyszakaszos törvényjavaslat egy követendő precedenst teremt. Mert miről is van szó tulajdonképp az egyszakaszos törvényjavaslatban? Egy nemzetközi szerződés becikkelyezéséről. A nemzetközi szerződéseket pedig vagy egészében elfogadják a parlament, vagy elveti, mert a részleteken változtatni nincs módjában. Van-e tehát valami gyakorlati értelme a nemzetközi szerződések részletes tárgyalásának? Nincs.

Mert ha komoly kifogás emelhető a szerződés ellen, akkor az az egyszakaszos törvényjavaslat keretében is kifejezésre juttatható s ez alapon a szerződés visszautasítható. A részletes tárgyalás csakis az idő felesleges pocsékolásához vezet, amelyben — sajnos — a mi parlamentünk nagy rekordot ért már el. Az ország komoly gazdasági érdekei forognak kockán s kell, hogy minden számottevő gazdasági tényező a legnyomatékosabban figyelmeztesse a kormányt és parlamentet arra a nagy felelősségre és súlyos következményekre, amelyek az új szerződés életbeléptetésének halasztásából vagy épp megakadályozásából előállanak.

A brüsszeli nemzetközi cukoregyezmény dolga sem valami fényesen áll. Az angol liberális politika ugyilátszik szétrobbantja ezt a hasznos egyesülést s a kiviteli jutalmak korszaka ismét életbe lép. Sajnos, ez nem is lehet másként az egyezmény megdőlte esetén, mert a nemzetközi piacot nem lehet egyoldalul Oroszországnak kiszolgáltatni, amely a kiviteli jutalmak rendszerét még ma is fentartja s fentartani szándékozik a jövőben is. Ha a brüsszeli konvenczió megdől, eleve is felhívjuk a kormány figyelmét arra a törvényjavaslatra, amelyet még a Széll kormány nyújtott be a brüsszeli konvenczió kapcsán a magyar cukor fogyasztásának és termelésének kontingentálásáról. Magyarországra nézve nincs más megoldás, mint ezen törvényjavaslatnak azonnal való életbeléptetése akár Ausztriával egyetértőleg, akár anélkül s bizony igen kívánatos volna, hogy e tekintetben a két kormány még a kiegyezési tárgyalások során végleges megállapodásra jusson.

A brüsszeli cukoregyezmény szétbomlása még inkább teszi aktualissá a cukoradó leszállítását. A külföld tapasztalataira és a józan észre utalva, ismételve sürgettük a cukoradó leszállítását. A legszárazabb lelkű finanszot, Lukács László volt pénzügyminisztert ennek nem lehetett megnyerni. Most talán más szél fujdogál s reméljük, hogy az osztrák miniszterelnök kijelentése, hogy a cukoradót fokozatosan 12 K.-val csökkenteni fogják, nálunk is utánzásra talál.

Milyen másként festene nálunk is az egyszakaszos törvény elleni akció, ha annak elfogadásáért nem stallumokat és egyéb kedvezményeket, de például a cukoradó leszállítását kötnék ki az aggályoskodó képviselő urak.

Ez gazdasági és szociális jelentőségű állásfoglalás volna.

De mert az osztrákok is leszállítják már a cukoradót, talán a mi finansz-politikusaink is megpuhulnak.

Igen megnyugtatólag hatott a miniszterelnöknek a létesítendő tőzsdetörvény tárgyában az alkotmánypárt értekezletén tett nyilatkozata, amely eloszlatja mindazon aggályokat, melyeket a kiegyezés indokolása támasztott. Lesz tehát egységes tőzsdetörvény, mely nemcsak a budapesti, de egyéb már létező és létesítendő magyarországi tőzsdéket hatáskörébe vonja s ki lesz küszöbölve a tőzsdékről a játékszerű üzletkötés is. Hogy a kormány a reformot a tőzsdékörök hozzájárulásával és egyetértéssel óhajtja megvalósítani, ez mindenesetre tiszteltreméltó és nemes ambíció s ha ez tényleg sikerül is s amellet a reform a mi kívánságainkat is kielégíti, a kormány tényleg fényesen teljesítendő feladatát. Mindenesetre mi magunk örvendénk a legjobban, ha a magyar tőzsdékörökben is végre tört foglalna az az egészséges felfogás, hogy a tőzsdéket az áralkulást károsan befolyásoló játékszerű illegitim üzletektől meg kell tisztítani.

Meg van adva tehát végre oly sok vizsály után az abraktakarmányokra is a szállítási kedvezmény. Köszönet érte elsősorban a földmívelésügyi miniszternek, aki a kellő nyomatékkal lépett fel a kereskedelemügyi miniszternél, hogy ezen kedvezmény az országszerte érezhető takarmányhiány enyhítésére életbeléptetessék. Most még csak arra kérjük, hogy a korpaprefekciák megszűntetését is sürgesse meg s illetve ennek kapcsolatában járjon közbe, hogy a belföldi forgalomban a korpa szállítási tarifája általában lezállíttassék, azaz hogy úgy a korpa, mint az abraktakarmány alacsonyabb díjosztályba soroltassék.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán

Összehasonlító trágyázási kísérlet chilisalétrom, mésznitrogén és kén-savas ammoniával.

☞ A Landwirtschaftliche Jahrbücher 1907. év 4. füzeté több, a lauchstädti kísérleti állományon végzett trágyázási kísérletet közöl, így többek között a ma forgalomban levő anorganikus nitrogéntrágyák összehasonlítását is. Az összehasonlító nitrogéntrágyázás eredménye röviden a következő.

A kísérletek többféle talajon és többféle növényfaján végeztek. Kísérleti talajul négyféle talajtypus szolgált, u. m. agyagos vályog, homok, agyagos homok és tiszta agyag. A fizikai vizsgálatok szerint ezen talajokban a leiszapolható rész mennyisége a következő:

az agyagos vályogtalajnál	23.0%
a homoktalajnál	3.0%
az agyagos homoktalajnál	12.0%
az agyagtalajnál	30.5%

LOKOMOBILOK, GOZCSÉPLOGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

A chilisalétrom, kénsavas ammonia és méz-nitrogén mindegyik kísérletnél használtatott, míg a nitrogén meszet és a norvégiai mézsalétromot a kísérleteknek csak egy részénél alkalmazták. Kísérleti növényül árpat, rozst, búzát, burgonyát és cukorrépat használtak. A kísérletek egyikénél sem adtak istállótrágyát, épp úgy a parcellák a kísérlet kezdete előtt sem kaptak azt. Mint legmagasabb nitrogénmennyiséget a gabonaféléknél és burgonyánál 30 kg., a cukorrépánál 60 kg. nitrogént adtak hektáronként.

Az egyes kísérletek közül itt azonban a szerző csak azokat vette fel, melyeknél a trágya a vetés előtt alkalmaztatott. Így a méz-nitrogént minden esetben 14 nappal a vetés előtt szórják ki, míg a többi közvetlen a vetés előtt.

1. Ha a kulturnövény érzékeny a trágyázás iránt, vagyis az esetben, ha a kedvező növekedési tényezők behatása következtében a trágyázás nagy termésmennyiséget eredményez, a chilisalétrom a legtöbb kulturnövénynél a lehető legnagyobb mértékben érvényesül.

Igy pl. 1 ha-ran a következő termésmennyiségek voltak:

	15.5 kg. N. chilisalétromban	15.5 kg. N. kénsavas ammoniában	15.5 kg. nitr. méz-nitrogénben
Árpa	+ 4.55	+ 2.85	+ 2.67
Búza	+ 5.55	+ 4.63	+ 4.44
Cukorrépa	+ 40.3	+ 33.6	+ 19.2

Itt a chilisalétrom által előidézett termésmennyiség 4.55-5.55 q. szem és 40.3 q. répa, ezt összehasonlítva a többi termésmennyiséggel, a salétrom hatása ez esetben messze felülmulta amazokét.

2. Ha a trágyázás utján nyert termésmennyiség alacsonyabb, akkor a gyengén ható trágya épp oly eredményt szolgáltathat, mint az erősen ható. Még az az eset is előfordulhat — különösen megdült gabonáknál — hogy a gyengén ható trágya nagyobb termésmennyiséget szolgáltat, mint az erősen ható. Erre nézve szolgáljon például a következő táblázat:

	15.5 kg. N. salétromban	15.5 kg. N. kénsavas ammoniában	15.5 kg. nitr. méz-nitrogénben
Árpa	+ 1.81	+ 1.90	+ 1.77
Búza	+ 0.84	+ 1.50	+ 1.38
Cukorrépa	+ 11.80	+ 11.10	+ 13.30

Ezen példa azt mutatja, hogy kedvezőtlen körülmények között a salétromnitrogén kevésbé hatott és kihasználása sokkal rosszabb, mint akár a kénsavas ammonia, akár pedig a méz-nitrogéné. Így pl. a fenti esetben 15.5 kg. ammoniánitrogén, ugyanszintén méz-nitrogén nitrogénje 1.50, illetve 1.20 q. szemtermést eredményezett, míg ellenben a hasonló mennyiségű salétromnitrogén ennek csak a felét eredményezte, vagyis 0.84 q.-át. Hasonló kísérleti eredmények után azonban nem szabad indulni, mert ez rendszerint egyik vagy másik műtrágya rovására esik. Vegyük fel a következő két éven át végzett kísérleti csoportot:

Árpa négyféle talajon:

	Salétrom		Kénsavas ammoniák		Mész-nitrogén		Mészsalétrom	
	30 kg. N. 1 ha-on	15.5 kg. N. 1 ha-on	30 kg. N. 1 ha-on	15.5 kg. N. 1 ha-on	30 kg. N. 1 ha-on	15.5 kg. N. 1 ha-on	30 kg. N. 1 ha-on	15.5 kg. N. 1 ha-on
1905.	+ 3.5	+ 1.81	+ 3.67	+ 1.90	+ 3.42	+ 1.77	nem volt	
1906.	+ 6.4	+ 3.12	+ 5.12	+ 2.65	+ 3.88	+ 2.00	+ 5.11	+ 2.62
Középérték	+ 4.77	+ 2.47	+ 4.4	+ 2.28	+ 3.65	+ 1.89		
Hatásfok		100		92		77		

Burgonyagumó q. négyféle talajon:

	Salétrom		Kénsavas ammoniák		Mész-nitrogén		Mészsalétrom	
	30 kg. N. 1 ha-on	15.5 kg. N. 1 ha-on	30 kg. N. 1 ha-on	15.5 kg. N. 1 ha-on	30 kg. N. 1 ha-on	15.5 kg. N. 1 ha-on	30 kg. N. 1 ha-on	15.5 kg. N. 1 ha-on
q. szem 1905-ben	+ 40.8	+ 21.1	+ 34.9	+ 18.1	+ 30.3	+ 15.6	nem volt	
q. szem 1906-ban	+ 31.2	+ 31.2	+ 36.0	+ 18.6	+ 32.6	+ 16.8	+ 33.9	+ 20.1
Középérték	+ 36.6	+ 18.6	+ 35.5	+ 18.4	+ 31.5	+ 16.2		
Hatásfok		100		99		95		

A különféle trágyázás mellett nyert keményítő-tartalom nagyon kis változást mutat, úgy hogy ha a salétrom okozta keményítőtermést 100-nak vesszük fel, úgy a kénsavas ammonia okozta keményítőtermés 98-nak, a méz-nitrogén okozta pedig 88-nak adódik ki.

A cukorrépával végzett kísérletnél is az egyes parcellákon termelt répa cukortartalma majdnem ugyanaz volt, ugyanígy, hogy a cukortermés alapján számított hatások nem sokban tér el itt sem. Ha a salétrommal trágyázott parcella cukortermését 100-nak vesszük, úgy itt a viszony következőleg alakul: kénsavas ammonia 93, méz-nitrogén 72.

A legjobb hatást, mint az az adatokból kitűnik, a burgonyánál a kevésbé intenzíven ható nitrogén adta, éppén így a kénsavas ammonia majdnem ugyanazt a hatást mutatja mint a chilisalétrom, a méz-nitrogén szintén itt gyakorolta a legerősebb hatást. Hogy az egyes kulturnövények a különböző alakban adott nitrogénnel szemben különböző módon viselkednek, az kétségtelen. E mellett szólanak a hallei kísérleti állomás bakteriológiai osztályán végzett sterilizálási kísérletek. Az olyan kísérleteknél pl. hol a tenyészedények sterilizáltak és ammoniával voltak trágyázva és hol az ammoniát mint olyant kellett a növénynek felvenni, a burgonyánál majdnem azon hatást mutatta az ammonianitrogén, mint a salétromnitrogén, míg ugyanazon körülmények között az ammonianitrogén a répánál nagyon rosszul hatott. Kevésbé volt szembe-ötölő a többi növénynél mutatkozó különbség.

2. Több szántóföldi kísérlet is e mellett szól. Ha a salétrom legnagyobb termésmennyiségét 100-nak vesszük, úgy a kénsavas ammonia % os hatása a következő volt:

Cukorrépánál (Halle) 1903-ban	74.4%
Cukorrépánál (Köslin) 1902-ben	75.7%
Takarmányrépa (Köslin) 1902-ben	70.3%
Burgonya (Halle) 1905-1906-ban	99.0%
Burgonya (Köslin) 1902-ben	102.5%

Ezek a kísérleti eredmények teljesen meg-egyeznek a sterilizálással nyert kísérleti adatokkal, hasonlóképpen a darmstadti kísérleti állomáson végzett trágyázási kísérletek eredményei is amellől szólanak, hogy a burgonya sokkal jobban tudja értékesíteni az ammonia alakban adott nitrogént, mint a répa.*

A gabonafélék közül zabnál észlelhető jobb hatás, de itt még szükséges tovább folytatni a kísérleteket, hogy végleges következtetést lehessen vonni.

A salétrom és kénsavas ammonia hatására az egyes tipikus talajfeleségek semmiféle jellemző hatást nem gyakorolnak. A kísérleti adatokból kifolyólag azt lehet állítani, hogy a két műtrágya hatása közti különbség inkább jelentkezik az egyes növényeknél, mint az egyes talajoknál, különösen akkor, ha tavaszi vetésről van szó, hol a trágyát a vetés előtt alkalmazták. A méz-nitrogénnel azonban még feltétlenül kell végezni kísérleteket és pedig úgy különböző növényekkel, valamint talajjal, mert az eddigi kísérletek közül a laza könnyű talajon végzetek elég jó eredményt adtak, míg ellenben a kötött humózus talajon kevésbé jó eredményt szolgáltatott. Nagyon jól alkalmazható nitrogéntrágyának mutatkozik a méz-

a mézsalétrom szolgáltatta a legjobb eredményt, mindazonáltal még ezzel is több kísérletet kell végezni, hogy biztos következtetést lehessen levonni.

Hasonlítsuk össze a következő kísérleteket, melyeknél a salétrom hatását 100-nak véve fel, a hatásképesség a következőképpen alakul:

	Salétrom	Kénsavas ammoniák	Mész-nitrogén
Árpa	100	92	77
Burgonya	100	99	95
Cukorrépa	100	93	72
Középérték	100	95	81

Itt tehát átlagban a kénsavas ammonia hatásképessége 95-nek, a méz-nitrogéné pedig 81-nek vehető fel. Azonban, mint már említettük, az egyes növények különféleképpen reagálnak a különféle alakban adott nitrogénnel, ezért nem helyes, ha ily átlagszámokat vesszünk fel, hanem igenis kell, hogy speciálisan egy növényre határozzuk meg ezen trágyázási értéket vagy hatásképességet. A fentnevezett kísérleti állomás saját tapasztalatai és egyes termelők tapasztalatai nyomán azt állítja, hogy a kénsavas ammonia és méz-nitrogén a gabonaféléknél és burgonyánál sokkal előnyösebben használható, mint a répánál.

A nitrogénmeszet ezen kísérletsorozatból kihagyták, mert az első kísérleteknél ugyanazon hatást mutatta, mint a méz-nitrogén.

Ami a műtrágyák alkalmazási idejét illeti, a rozsszal végzett kísérletekből kitűnt, hogy teljesen hibás és rossz eljárás az, ha a homoktalajokon a salétromot, kénsavas ammoniát és a méz-nitrogént őszzel szórják el.

Igy például egy hektár termésmennyisége a következő:

	rozsa q.
10 kg. salétrom őszzel, 20 kg. salétr. tavasszal	+ 5.26
10 „ kénsavas ammonia őszzel, 20 kg. salétr. tavasszal	+ 5.86
30 „ kénsavas ammonia őszzel	+ 6.44
30 „ méz-nitrogén őszzel	+ 1.75

Itt tehát az őszzel kiszórt kénsavas ammoniának majdnem az egész nitrogénje veszendőbe ment, a méz-nitrogénéből pedig nagyrésze. Ugy látszik nagyobb termésemelkedést lehetett volna oly módon elérni, ha a salétromot nem két részletben, hanem tavasszal egyszerre szórták volna ki.

Sokkal kedvezőbb eredményeket lehet elérni a jobb talajokon. Humuszos agyagtalajon búzával végzett kísérlet a következő eredményt adta:

	buza q.
10 kg. salétrom őszzel, 20 kg. salétr. tavasszal	+ 10.75
10 „ kénsavas ammonia őszzel, 20 kg. salétr. tavasszal	+ 9.54
30 „ kénsavas ammonia őszzel	+ 8.97
30 „ méz-nitrogén őszzel	+ 8.59

Itt tehát az őszi trágyázás, szemben a homoktalajon végzett őszi trágyázással, jobb eredményt mutat. A két kísérlet számadatait összehasonlítva azt találjuk, hogy míg a homoktalajon őszzel alkalmazott nitrogéntrágya ható alkatrésze: a nitrogén legnagyobb részben elveszett, addig a kötött talajoknál ez éppen nem, vagy csak alig észlelhető. Így tehát kitűnik már ebből is, hogy a homoktalajoknál a tavaszi trágyázás jöhet csak tekintetbe, természetesen ez alatt a fentemlített műtrágyafélék bármelyikét értve. Mindazonáltal, hogy a dolog mibenlétéről pozitív és biztos képet nyerhessünk, szükségesnek mutatkozik még több hasonló kísérlet végzése.

Floderer Sándor.

salétrom különösen a burgonyánál. Az 1906-ban burgonyával végzett trágyázási kísérletek közül

* Ezt a m. kir. növénytermelési kísérleti állomás által végzett hazai kísérletek is igazolták.

Rovatvezető.

ÉPEK, STB.

APEST

LÓTENYÉSZTÉS.

Lótenyésztésünkről.

(Válasz Hammersberg László ur észrevételeire.)

I.

A „Köztelek” 61. és 62. számában e czim alatt megjelent cikkemre meg kell jegyezniem, hogy akkor, amikor azt megírtam, tisztában voltam azzal, hogy annak kiindulási pontja, következtetése és javaslata országos lótenyésztésünk intézői és azokhoz közelálló körök részéről semmiféle méltatásban részesülni nem fog. Annál inkább meglepett, hogy Hammersberg László, ki azon értekezleten, mely az 1903. évi augusztus hó 17-én Podmaniczky Géza báró, Forgách László gróf és Beniczky Ádám kezdeményezésére és Batthyány Elemér gróf elnöklése alatt ülésezett, az előadói tisztet töltötte be, érdemesnek találta a „Köztelek” 73-dik és 74-dik számában cikkemre válaszolni.

E választ nem hagyhatom szó nélkül — nem polemizálási viszketegből — hisz a cikkírás nem mesterségem, hanem azon erős meggyőződésből kifolyólag, hogy valamit tenni kell, ha félértényesztésünket meg akarjuk menteni és azt csak úgy tehetjük, ha félértényesztésünket, mint mezőgazdaságunk egyik ágát, a beállott gazdasági viszonyokra való tekintettel magához a gazdasági üzemhez közelébb hozva, jövedelmezővé tesszük.

Áttanulmányozva a cikkiró észrevételeit, nem fejezhetem ki eléggé sajnálatomat, hogy az nem foglalkozik cikkem egész tartalmával, hanem csak azon részszel, mely országos lótenyésztésünk technikai oldalával foglalkozik, holott azt a részt, mely annak gazdasági oldalát tárgyalja, egészen figyelmen kívül hagyja. Pedig mindhiába, ez az a pont, amelyről a megfelelő emeltyű segítségével lótenyésztésünkön nagyot lendíthetünk.

Foglalkozik pedig először is azzal, amit a telivértényesztésünkről írtam.

Ismerve álláspontját azon „Emlékiratból”, melyet a fentnevezett értekezlet megbízásából szerkesztett és mely Darányi Ignác földmívelésiügyi magyar kir. miniszterhez terjesztett, nem csodálkozom azon, hogy állításommal elvi ellentétben nemcsak hogy nem lát semmi bajt abban, hogy „nagyon sok telivértényesztésnek a tulajdonképpeni tenyészélettől eltérőleg az a célja, elsősorban is olyan lovakat produkálni, melyek minél több versenyt nyerjenek”, hanem ezt olyan alapnak tartja, melynek betartása nélkül a telivértényesztés egyszerűen megszűnik. Minden kétséget kizárólag áll cikkiró kijelentése akkor, ha előbb czitált kijelentésemet ki nem egészítettem volna még azzal, hogy „minden mástól eltekintve és így olyan anyagot is használnak tenyésztésre, melyet különben e célra használni nem volna szabad”. De miután jónak látta ezt kihagyni, miáltal állításom értelme nagyban megváltozott, engedje meg, hogy e kérdést illetőleg álláspontomat tüzetesebben kijelöljem és hogy ez ütközőpontot az ügyhöz méltó objektivitással eldönthessük, a következő kérdések felállítását:

1. Hazánk gazdasági és pénzügyi viszonyaira való tekintettel indokoltnak tartja-e az oly telivértényesztés állami támogatását, melynek nem az a főcélja, hogy a félértényesztésre oly méneket produkáljon, melyek ugy versenyképességre mint testformára a legnagyobb igényeknek megfeleljenek, hanem mely eltekintve a testformától, egyoldalul csak a versenyképesség alapján áll és ha igen, miért?

2. Veszélyesnek tartja-e a telivértényesztésre, különösen annak versenyképességére azt, ha a tenyésztésben a versenyképességen kívül a küllemre is különös súlyt fektetünk és ha igen, miért?

Nagyon örülök, hogy Hammersberg László ur igazat ad a francia és német telivértényesztést, valamint hibás versenyrendszerünket illetőleg és különös köszönettel tartozom neki, hogy konkrét javaslattal előáll versenyünk módosítása körül. Mindenesetre rendkívüli érdemeket szerezhetne a cikkiró a telivér- és félértényesztés előmozdítása körül, ha egyéniségének és befolyásának teljes latbavetésével javaslata értelmében versenyrendszerünk megreformálását keresztülvinné. Meg vagyok ugyan győződve, hogy ez nagy ribilliót keltene a telivértényesztők és istállótulajdonosok körében, miután nagyon sok másod- és harmadrendű telivér elűnését a versenyterrről vonná maga után, melyek így kénytelenek volnának nyilvános szereplésüket a turfion otthagyni, a városi vagy falusi magányba visszavonulva, a bérkocsi előtt vagy máshol napi kenyériket keresni. Ezáltal, különösen az első időben számban ugyan megfogyna telivér tenyészanyagunk, de viszont minőségben határozottan javulna — egy eléggé meg nem becsülhető tény.

Ami pedig azon állításomat illeti, hogy telivérünk a könnyebbé és finomabbá válás utján volna, ki kell jelentenem, hogy azt ridég számokkal be nem bizonyíthatom. Nem állanak rendelkezésemre mérési adatok a 30—35 év előtt tenyésztett telivérekről s a mostaniakról is csak aránylag kevés, így csak a szemre vagyok utalva, de sokan vannak, kik nézeteimet osztják. Az, hogy a most tenyésztett telivér erősebb, mint az, amelyiket 200—250 év előtt tenyésztettek, közismeretes.

Második cikkében foglalkozik Hammersberg László azzal, amit félértényesztésünkről írtam és örülök, hogy helyesnek és alapvetőnek elfogadja állításomat, hogy a telivér a félértényesztés alapja és eo ipso facto javítja vagy rontja a félért is. Ismerve a cikkiró álláspontját, melyet az 1903-iki értekezleten elfoglalt, legkevésbé sem csodálkozom azon, hogy nem tartja megengedhetőnek a félévré minőségéért kizárólag a telivért felelőssé tenni, hanem igyekszik e felelősség minél nagyobb részét magára a félévré áthárítani, annál is inkább, miután véleménye szerint magának a félévrének csak aránytalanul kisebb része van telivér után tenyészve. Ezek után pedig szószerint a következőket mondja: „Ha a félévré az országban általában könnyebb, mint ahogy kívánatos volna, ennek orvoslása nem a telivérben keresendő, amelyik a maga természetes utján haladva nem masszát vagy más mellékes tényezőket keres, de ama bizonyos, egyedül helyes: „minél több verseny megnyerését”, hanem a köztenyésztés számára liferált félévrémekben,

illetőleg az ezeket produkáló tenyészetekben.” Lehetetlen itt fel nem ismerni azon óriási ellentétet, mely egyrészt az általa is helyesnek és alapvetőnek elismert állításom, hogy t. i. a telivér a félévré alapja és így a félévré minemőségéért felelős, másrészt előbb idézett nézete közt fennáll, de érthetővé teszi ezt előttem az a tény, hogy az 1903-iki értekezlet emlékiratában melegen ajánlja a földmívelésiügyi m. kir. miniszternek: „hogy a használati loanyag jószágát növelné, ha az állam nagyobb számban és nem a küllemtan nagyon is szigorú szempontjai szerint vásárolná a telivérméneket, a tenyésztésnek is nagy támogatása volna, ami nem lehet eléggé kívánatos” és azután ugyanezen emlékiratban más helyen állítja, hogy: „az a vád, melylyel a dolog mélyén, azaz az életan alaptörvényeinek fölismeréséig hatolni nem képes, vagy hatolni kényelemszeretétől nem akaró egyének illetik a telivért, hogy sok esetben elfinomítólag hat a félévré csoportjára, minden képzeltető valódi alapot nélkülöző balhiedelem”.

Nem áll a cikkiró azon állítása, hogy ha félévrünk tényleg könnyebb, mint ahogy az kívánatos, ennek orvoslása nem a telivérben keresendő, hanem azon félévrémekben, melyek a félértényesztés számára méneket produkálnak, hanem igenis áll az, hogy annak orvoslása elsősorban a telivérben keresendő, miután épp ennek használata folytán váltak a félévrémeket tenyésztő ménesek is könnyebbeké. Bizonyítja ezt legjobban az a körülmény, hogy nagyon sok ménes, ahol több generáción át telivér mént használtak, áttért az ugynevezett „visszatenyésztésre”, azaz félévrém használatára. És miért? Mindenesetre nem az anyag tulnehezéte miatt. Bocsanatot kérek, de a telivér elfinomító befolyását a félévré balhiedelemnek mondani s ezért a félévré egyedül felelőssé tenni, talán csakis a telivértényesztés iránti elfogultságból lehet. Akárhány esetben, akárhány ménesben be lehet ezt bizonyítani. Határozottan többször, mint ahogy lótenyésztésünk érdekében kívánatos. Hát országos lótenyésztésünk jelenlegi állapota nem bizonyítja-e ezt? Legtöbb ménesünk, valamint a kistenyésztők felnevelési rendszere a gazdasági viszonyok nyomása folytán annyiban változott, hogy annak határozottan az anyag erősbödését kellett volna maga után vonni, pedig mégis az ellenkezőt látjuk. Hol vannak Kisbéren a hatalmas Bois-Roussel-ek, Ostreger-ek és Verneuil-ek? Mezőhegyesen a hatalmas North-Star-ok, hol a magánménesekben a régi Ozoraiakhoz hasonló félévrék?

Európa lótenyésztő országai közt egy sincs, melynek telivértényesztésében jobban érvényesült volna „a minél több versenynyerés elve, eltekintve a telivér küllemétől”, mint nálunk, egy sincs, melyben több telivér használtatnék köztenyésztésre és egy sincs, melyben annyi mén direkt telivérmén után származik, mint nálunk, de egy sincs, melynek félévrányaga annyira könnyebbedett volna és melynek loanyagá annyira magán viseli a nem haladás bélyegét, mint a miénk.

*) Néhai Tormay Béla „Lótenyésztésünkről” című értekezletéről az 56. oldalon mérései alapján állítja, hogy a száraz átmérője 1—3 cm.-rel kevesebbet állag.

TERMÉSZETTŐL ARANKAMENTES lóhere- és luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a legmagasabb napi árnál.

☛ Az átvétel és fizetés a termelő állomáson történik. ☛

Természettől arankamentes a heremag, ha az illető területen aranka nem mutatkozott, vagy csak csekély mértékben és azonnal irtották. A t. gazdák, kik eladó lóheremaggal vagy luczernával rendelkeznek, szíveskedjenek a lentjegyzett czéghöz mintát küldeni és a mennyiséget közölni.

MAUTHNER ÖDÖN

os. és kir. udvari magkereskedése.

==== BUDAPEST. ====

ugyanaz a bélyeg ismételtelen ne legyen használható. A legtöbb fülbélyeg azonban aránylag könnyen kiesik a fülből, mások ismét tulnagyon és nehezek, a szalagalakuknak pedig az a hátrányuk, hogyha megakadnak, velük együtt nem egyszer a fülből is egy darab kiszakítatik. A német határszéli vesztglö-állomásokon, amelyeken az importált marhákat tuberkulin-oltásnak vetik alá, a tuberkulinozott állatok jelzésére szintén fülbélyeget használnak (Quarantäne-Marke: lásd 161. ábrát): a bádoglemezéből készült bélyeget egy nyomással könnyen a fülbe erősítik és az állat a legtöbb esetben csak akkor veszi ezt észre, amikor a bélyeg már a fülében van.

Szárnyasokat lábukon a sarkantyú fölött látják el gyűrűalakú bélyeggel, melyet két lemez összehajtásával úgy lehet megerősíteni, hogy a gyűrű le nem eshet, de a lábat sem sérti (lásd 162. ábrát).

Zimmermann Agoston dr.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Melyik nyulfajtát tenyészük?

Az utóbbi években mindjobban és jobban tért hódított a házinyultenyésztés, anélkül, hogy egy bizonyos célt tűzött ki volna maga elé az, aki foglalkozni kezdett vele. Már maga a házinyul elnevezés olyan tág fogalom, hogy bizony a legtöbben akkor, amikor évekként ezelőtt olvastak erről, abban a meggyőződésben voltak, hogy a házinyultenyésztés nem egyéb, mint az eddig is létezett fehér, fekete, barna, istállóban szabadon, inkább paradéknak, mint haszonnak tartott nyul szaporítása.

Ma már mindenki tudja, aki ezen gazdasági ág iránt érdeklődik, hogy korántsem a fentemlített nyulakról van szó, hanem fontos gazdasági ágat képező kultúrnyulak tenyésztéséről.

Uttörőink ezen a téren követve a nyugatot, többféle fajta tenyésztésével próbálkoztak, kísérleteztek s néhány év tapasztalatai után láthatjuk, melyek is hát azok a tenyésztésre érdemes nyulfajták, melyek hazánkban a gazda fáradságát s különösen a rája fordított kiadásokat megfelelően kamatoztatják.

Elsősorban az *ezüstyuláról* kell e helyen megemlékeznünk, melyről bebizonyosodott s tenyésztőik egyhangú dicsérete szól mellette, hogy egyike, illetve elseje a prémnyulaknak hazánkban. Szeszélyes éghajlatunk iránt teljesen közömbös, a nyári hőség, a téli zord hideg, az őszi nyirkos levegő érintetlenül hagyja egészségét, sőt a legveszedelmesebb évszakban, tavasszal, amikor meleg napra hirtelen hűvös vagy éppen hideg este borul, egészségesek maradnak. Ezen kiváló tulajdonsága mellett, ami különben első és legfontosabb feltétele a tenyésztésnek, szaporodásuk eddig jó közepesnek mondható. Nézetünk szerint ezen tulajdonsága vetekedik az előbbivel s csak fokozottan becsessé teszi előttünk. A kultúrnyul egész életén át zárt helyen él. Fogyasztja a takarmányt, felügyeletet, gondozást kíván, ezzel szemben azután bizonyos ellenszolgáltatást is követelünk tőle. Ha kevés fiat vet, nem találjuk meg számításunkat, ha tulsokat, az anya sinyli meg. Az ezüstyulán egyik szélsőséget sem látjuk, hogy ugy

fejezzük ki magunkat ezen a téren megtartja az arany középutat. Fiat gondosan neveli: rossz anya alig akad közöttük.

Ami pedig az értékesítést illeti, az a legjobbnak mondható. A prém adó vadak évről-évre pusztulnak mindkét világrészben s azok szőrméje aránytalanul drágább lesz. A nyulakban találjuk meg a pótlóanyagot, hogy mindenki hozzájusson védő köntéséhez a tél hidegében. De nemcsak szőrméjével szolgál az ezüst, de kitűnő husával is, amelyet bármilyen módon elkészítve lehet fogyasztani.

Amit az ezüstről irtunk, az áll az orosz nyulra is. Az előbbi szép ezüstszerű gereznjával exczellál, az orosz hófehér szőrméjével s fülei, orra és lábai hegyén lévő jellegzetes sötétfekete szineződésével teszi magát nemcsak kedvessé a szemlélőre, de értéket is nyújt ezzel a gazdának. Kisebb mint az ezüst, mert míg ez hat hónapos korában 1¹/₂—2 kiló, addig az orosz 1—1¹/₂ kiló nagy átlagban. Az orosz husa a legfinomabb s az inyenczek által annyira magasztalt béka-czombbal mindenkor kiállja a versenyt. Az éghajlat iránt épp oly közömbös, mint az ezüst, szaporaság tekintetében sem marad mögötte.

Ezt a két nyulfajtát tartjuk a köztenyésztésre nézve megfelelőnek, mert egy család részére a kellő husmennyiséget kiadja s amellel a gerezna mindenkor értékesíthető. A nyulgerezna annál értékesebb, minél több jön a piacra, mert a szücsök csak úgy képesek nyulzetet csinálni, ha egy-egy színárnyalatból nagyobb mennyiséget szerezhetnek be egyszerre.

Ha ebben az irányban haladunk tovább, kellő sikerre számíthatunk. Két teljesen kitenyésztett s viszonyainknak megfelelő fajta mutatja az utat, amelyen a köztenyésztésnek a jövőben haladni kell.

Kétségtelen, hogy vannak más fajták is, amelyek szintén értékesek lehetnek akkor, ha nem kényesek a mi szélsőséges éghajlatunkkal szemben vagy ha tenyésztésük folyamán nem mutatnak annyi színváltozatot.

Nagy jövője van a fekete belgának és a kék óriásnak, ha majd tenyésztőik oda jutnak velük, ahol ma a két előbb említett fajta van a fajtaszilárdság terén. E két utóbbinak kitenyésztése az okszerűen gondolkozó s az állattenyésztés alapelveivel teljesen megbarátkozott gazda kezébe való, míg az ezüst és orosz bátran mehet hódító körutjára a kisgazda kezébe is anélkül, hogy annak elromlásától kellene tartani. Ezen két stabil nyullal, ha megtanult valaki bánni, néhány év múlva bátran adhatjuk kezébe a pepiner tenyészetekből hikerülő fekete belga és kék óriás anyagot, tudni fogja mit tegyen, hogy boldoguljon.

Hevesi.

IRODALOM.

Derült égbolt alatt.

— Bepillantás egy készülő könyvbe. —

A nyomda már végezett vele. A könyvkötő kezében van. Befűzik, címlapot ragasztanak rá és száradni hagyják. A készülő könyv címe: „Derült égbolt alatt”. Írója *Buday Barna*. Kiadója Singer és Wolfner könyvkiadó cég Budapest (VI., Andrassy-ut 10.). Ára 3 korona.

Éppen tizenhét esztendeje, hogy betű-betű

melé irogat *Buday Barna*, a magyar gazdaközönség *B. B.*-je. Emlékezem a vezetőcikkére, amelyhez tucatszámra jöttek az üdvözlő sürgönyök. Meg se mutatta, hanem eltette azokat. Nemrég egy kis ünnepséget rendeztek neki. Szerény keretekben mozgott az. Alig tudtuk elhinni, hogy annak háta mögött ezer egy néhány száz magyar érzéstől áthatott hirlapi czikk álljon. Ezen a téren hát szegényes a külső siker, ami azonban nem vette el *Buday*nak az írói kedvét. Sohase azért irt, mert akart írni, hanem azért, mert gondolatai voltak. Különben ezt legkevésbé szükség elmondanom a magyar gazdaközönségnek.

A gazdaközönség érdekében irt cikkek ezrét nem csekély számkülönbséggel követték a *tárcaik, elbeszélések és humoros rajzok* számai. És tizenkét esztendei szorgalmas tollforgatás után valóban elérkezett az ideje, hogy az író, mint elbeszélő is komoly köntösben lépjen a magyar olvasóközönség elé. Összes szépirodalmi munkáinak alig egy tizedét válogatta össze a fenti cím alatt készülő kötetbe. A tartalma hamisítatlan magyar csemege. Elemények a magyar népeletről, közvetlen megfigyelések után írva. Ezáltal a magyar népeletről általános elterjedt romantikus tévedéseket helyreállítja, ami irodalmi értéket ad kötetének tudományos szempontból is. Iránya egyéni. Fel fogása, szelleme, környezete mind-mind magyar.

A kötet tartalma négy részre van osztva. Első rész: *A gubák hazájából*. A tíz eredeti olvasmány címe: Leányok. Szögedi magyarok. Egy hasznos ember. Béresek. A voyageurök. Enyelgések. Kipolyvázás. Párbaj falun. A pusztai rózsza. A keresztkoma. (Ezekből ugyan keveset ért meg igazában a pesti népség!) Második rész: *Lóránd öcsém néhány eleménye*. Ez is gyűjtőcím és miként a kazalba a keresztiek, úgy vannak összehozva benne a következők: Tetemrehívás. Két vadász egy nyul. Egy ártatlan meg egy fél. Vadgalambhúzás. A sárczipók története. (Mindezek a gyermekévek eredeti eseményei.) Harmadik rész: *Bőrhárisnya elbeszélések*. Nincs benne vérengzés, vadölés, de antól több aprólékos, nevetséges része a vadászat mai bajnokának. Címei: Kaacsalesen. Bőrhárisnya malacot rikat. Farkas a hajtásban. Hektor a jeles vizsla. A vinci keresztelődje. Párbaj az egekkel. Az elméleti zsákmány. (A trefás vadásztörténetek teljesen új fajtái, melyekben a megfigyelő író saját tapasztalatai nyomán, vér nélkül hatást ér el azzal, hogy jól megneveteti az olvasót.) Negyedik rész: *A nyiri bicskások között*. Zamatos magyarsággal előadott dolgok ezek, melyeket a közvetlenség jellemez. Címei: A hideglelős. A Bacsótelep. A darvasi remete. Bolond eset. Megtérés. *A piócanevelés* volna az ötödik része a könyvnek, de ez egyetlen elbeszélésből áll és így gyűjtőcím nem lehet a könyvben, de sajnos, a magyar könnyelműségnek összes kutforrását magában foglalja.

Ezzel a készülő kötet bepillantásáról beszámoltam. Az írójáról sem irhatok többet e helyen. Nincs is szükség arra, mert e lap olvasói évek hosszú sora óta ismerik a szerzőt. Fogadják ezt a könyvet is szívesen, mint hosszú írói munkálkodás teréről összeszedett apró virágcsokrot.

P. T.

Tavaszbuzát ::
Tavaszcsozot ::
Tavaszbükkönyv

N
S
E
B

HALDEK

magnagykereskedése

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója.

Budapest, V., Bálvány-utca 6.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Tudnivalók.

1. Csak OMGE. tagok és előfizetők kérdésére válaszolunk.
2. A kérdés, valamint a szakcikk a papírnak csak az egyik oldalára írandó.
3. Csakis olvasható névaláírással és a lakhely megjelölésével ellátott levelekre adunk feleletet.
4. Eredeti okmányokat a levélhez csatolni nem jó, mert elkallódhat.
5. Külön levélben csak ritkán válaszolhatunk, mivel az országban szeretszét lakó szakembereink válaszait közérdekű voltuknál fogva a lapban közöljük.
6. Címváltozás, mutatványszámkerés, valamint a hirdetési ügyek a kiadóhivatal címére küldendők.
7. Beteg növények a m. kir. növényélet- és kórtani állomás címére (Magyaróvár) küldendők.
8. Folyamatban levő peres ügyekhez hozzá nem szólunk.
9. Rovarok, rovarkártól pusztuló növények a m. kir. rovarügyi állomás címére (Budapest, II., Debrői-ut 13.) küldendők.
10. Vegyelemzésre szánt minták a m. kir. országos kémiai intézet (Budapest, II., Oszlop-utca 26.) vagy pedig az összes gazdasági akadémiákon (M.-Óvár, Keszthely, Debreczen, Kolozsvár, Kassa) rendszeresített vegykezleti állomások valamelyikéhez küldendők, melynek vegyelemzési költsége a beküldőt terheli.
11. A szerkesztőség semmiféle áru-, vagy állás-közvetítéssel nem foglalkozik.
12. A válasz helyét a szerkesztőség határozza meg, ezért a kérdéstevő mind a Levélszekrény, mind a Szerkesztői üzenetek rovatot kísérfje figyelemmel.

Áruszállítási hiányból eredő kármegejtetés. 691. kérdés. Mult hó 5-én eladtam egy kereskedőnek 100 q. rozsot és 200 q. árpát vasúti állomásra szállítva. Mult hó 17-én a kereskedő a rozshoz 134, az árpához 300 db üres zsákot küldött. Én a 134 resp. 300 üres zsákot tele merettem (egészen tele), de a 134 zsákba csakis 9743 kg. rozs, a 300 zsákba pedig 19,678 kg. árpa fért bele. Vevő a szállítást megsürgetővén, az árukat a vasuton feladtam és rendeltetési helyükre küldtem. Most a keveslet szállítáért, ami az én hibámon kívül esett meg, a 322 kg. árpáért és 257 kg. rozsért a kereskedő a következő kárpótlást követeli, u. m.:

1. 257 kg. rozs árkülönbözet czimen (a 350 K.)	8 K. 99 f.
2. Holt fuvar czimen	1 " 82 "
3. 322 kg. árpa árkülönbözet czimen (a 1 K.)	3 " 22 "
4. Holt fuvar czimen	— " 86 "
5. Mérlegdíjért	6 " 08 "

Osszesen: 20 K. 97 f.

A kereskedő követeléseit a következőképp okolja meg:

„Ön nekemugy a rozshól, mint az árpából néhány q.-val kevesebbet szállított és így ön köteles a kevesebb szállított mennyiségért egy a holt fuvar, mint az árkülönbözetet megtérí-

teni. Önnek azon állítása, hogy a zsák nem volt elegendő, nem menti fel önt a kötelezettség alól, hogy nekem teljes mennyiséget szállítson, mert ha a 134 resp. 300 zsák nem volt elég, vagy vett volna zsákot terhemre vagy irt vagy sürgönyözött volna nekem, hogy a zsák nem elég s küldjek még. Mérlegdíjat minden kétségen kívül önnek kell fizetnie, mert a hivatalos mérlegelés a vasutnál csakis az ön érdekében történt meg.“

Tartozom én, mint termelő, mérlegdíjat fizetni, ha azt a szállító-levelekben a vevő kérte? Én az árut itthon rendesen lemászáltam s ha kívánta volna, az állomáson ismételve átmászáltam volna azt, de ő hivatalos mászálást kért a szállító-levelekben, ennek költségeit, nézetem szerint, ő tartozik viselni. Kérdem, vajjon ezen követelések jogosak-e vagy méltányosak-e? S. I.

Felelet a 691. sz. kérdésre. Mindenekelőtt ismernünk kellene azon feltételeket, melyek mellett létrejött a kérdéses üzlet. Ha ez a budapesti vagy más tőzsde szokásai alapján történt, úgy a mérlegdíjat eladó köteles viselni, még a kereskedelmi törvény 341. §-a értelmében is. Ezzel ellentétben az egész országban azon gyakorlat fejlődött ki, hogy a termelők a vasúthoz való szállítás alkalmából semminemű költséget, p. o. kövezetvámot, mérlegdíjat nem fizetnek, tehát ha jelen esetben az ellenkezője ki nem kötetett, eladó földbirtokos a helyi szokások alapján nem köteles a 6 kor. 8 fillért megtéríteni.

A holt fuvar azonban feltétlenül viselnie kell az eladónak, mert teljes vagon eladásáról lévén szó, kötelessége lett volna a vevő költségére zsákokat igénybe venni, akár kölcsön-díjjal, akár vétel utján.

Az árkülönbözetet, amennyiben az tényleg fenforgott, szintén viselni tartozik az eladó.

M. M. Sz.

Lugasszőlő-metszés. 692. kérdés. A lugasszőlő metszése mikor jobb, ősszel vagy tavasszal? Mi előnye van az őszi metszésnek, mi a hátránya viszont a tavaszi metszésnek, mi az előnye, mi a hátránya? B.

Felelet a 692. sz. kérdésre. A lugasszőlőt ősszel célszerű részben megmetszeni, vagyis ilyenkor a kitermett csapokat, illetőleg felesleges vesszőket távolítjuk el és a támadt sebhelyeket 4-5% vasgálicz-oldattal ecseteljük be. Ezek után a tőkét befedjük. A tavaszi nyitás után megmetszük az ősszel metszetlenül hagyott részeket. Ha ősszel végeznék az egész metszést, annak előnye volna, hogy tavasszal nem könnyeznének a tőkék úgy, mint a tavaszi metszés után. Hátránya lehet azonban, hogy a meg-hagyott termőrészek szemei kipálhatnak a takaró alatt és akkor alig volna termés. Másrészt az ősszel metszett tőkék tavasszal aránylag tul-korán kezdenek hajtani és így az utótagyok bennök több kárt tehetnek, mint a tavasszal metszettekben, amelyek viszont későbbben kezdenek fakadni. A tisztán tavaszi metszésnél pedig a töké könnyezése folytán tetemes nedvveszté- séget szenved, miáltal annyira meggyengülhet, hogy időnek előtte kimerül. Ezek alapján tart- juk tehát előnyösnek a termsé megszedése után a lugasszőlőknek is ősszel való részleges meg- metszését éppen úgy, mint általában a hosszú, vagyis szálvesszős mívelésű szőlőkét. A.

Fejőstehenek elapasztása és hizlalás. 693. kérdés. Mily eljárás mellett apaszthatók el legcélszerűbben — tőgybaj elkerülésével — a friss borjas s elválasztott tehének, hogy mielőbb hizási célra lekötethessenek?

A lekötendő tehének részére a következő takarmány áll rendelkezésre: jó réti széna (ág és sarju), jó löhershéna (ág és sarju), répa- s kukoricadara. A tehének jelenleg jó kondíció- ban vannak s átlagsúlyuk 460 kiló szimmenthali s magyar keverék. Lekötendő 10 ár.

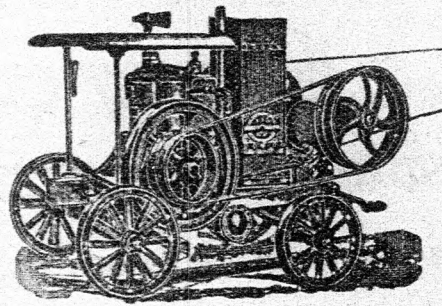
Lekötendő továbbá 8 mustra jármoskór, körülbelül ezek átlagsúlya 620 kiló. Ezek részére is a fenti takarmány áll rendelkezésre. Kérem a napi s darabonkénti adagolást idő- szakonként velem tudatni. R. E.

Felelet a 693. sz. kérdésre. A tehének mester- séges elapasztása az abrak megkevesítése s egyes fejések kihagyása által érhető el, de vala- hányszor a tehenet fejjük, mindig jól ki kell a tőgyét fejnünk. Járjon tehát úgy el, hogy néhány napig csak egyszer fejet, azután néhány napig másfél napi időközökben, pl. ha eddig reggel fejték, akkor a következő fejés holnap este, az azutáni 1 1/2 nappal később, tehát megint reggel történik, ezután pedig néhány napig két napi időközökben fejet s végre egészen elhagyja a fejést. Hizlaló takarmányul a következő fejen- kénti adagolást ajánljuk a tehének számára: 25 kg. répa, 7 kg. széna s 4 kg. tengeridara. A mustraökrök hizlaló takarmánya pedig a kö- vetkező lehet: 40 kg. répa, 10 kg. széna, 2 kg. polyva s 4 kg. tengeridara. E két adagolás 1000 kg. elősúlyra vonatkoztatott táptartalma 26.3 s 29.3 kg. szárazanyag, 1.15 s 1.09 kg. fehérje s 14.4 s 14.5 kg. keményítőérték. A ten- gerit 22% viztartalommal vettük számításba. A réti s herészénát és sarjut tetszés szerint használhatja, mert hizlaló hatásuk ugyszólván egyenlő. Ha a hizás előrehaladásával azt veszi észre, hogy az állatok már nem eszik meg a nekik szánt szénát, akkor helyettesítse egy részét 2/3 annyi tengerivel; más változtatást nem kell az adagolásokon tenni. Csékhó István.

Egy köbméter csöves tengeri hektoliter- és szemtartalma. 694. kérdés. Idei cinquantino tengeriből 1 köbméterbe hány hektoliter fér csövesen és 1 hektoliter csöves tengeri most lemorzsolva, hány kilogramm szemet ad s végül hány százalék a morzsolási költség? Napszám mostan 2—240 K. H. S.

Felelet a 694. sz. kérdésre. Hogy egy köb- méter cinquantino tengeri hány hektoliter csö- ves tengerit tartalmaz, pontosan meg nem állapítható, mivel a köbméter alkalmasint leca- pott állapotban értendő, ellenben a hektoliterek számát, fél hektoliteres mértékkel tetézve, tehát nem lecsapva szokás megállapítani. Lecsapott hektoliter 10 fér egy köbméterbe, de tetézett félhektoliterrel mérve a tengerit, ez alkalmasint csak 7—8 hl.-t fog tenni. Egy hektoliter csö- ves tengeri mintegy 70 kg.-ot nyombat és 52—56 kg. szemet adhat. De a tengericsövek érettségi foka és szárazsági állapota szerint ezek az adatok nagy eltérést mutatnak, mely okból a szóban forgó kérdésekre csak az illető tengerivel a helyszínen végzett kísérletek nyujt- hatnak megbízható adatokat. Hensch Árpád.

Amerikai szőlőalany középkötött talajra, szőlészeti felügyelőség helyszínelése. 695.

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERURSEL

Iroda és raktár: Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM“ BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzemben ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Okl. gépész felesleges. ■ Kétségtelen, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Szekudvar (Aradmegye); gróf Eatzrházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitramegye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárosd (Fehérmegye).

kérdés. 1. Mely amerikai szőlő ajánható alanyul s mely európai beoltás végett egy körülbelül 30% homokot tartalmazó közép-kötött agyagtalajra, mely mészen nem bővelkedik. 2. Mely szőlészeti felügyelőséghez tartozik Somogy? Tartozik-e a felügyelőség megkeresésekre tanácsot adni, esetleg a helyszínen a talajt s egyéb viszonyokat megtekinteni? Mekkora költséggel járna ez? *P. L.*

Felelet a 695. sz. kérdésre. A leirt talajban valószínűleg a Riparia Portalis amerikai alanyfajta lesz alkalmas; mindazonáltal ezt csak a helyszínére kért szőlészeti felügyelő állapíthatja meg pontosan. Hogy a bevált alanyfajta azután mit oltsón, azt is a felügyelővel végezze el, mert mi innen nem tudhatjuk bor- vagy csemegeszőlőfajtákat kíván-e tenyészteni? Annyit megjegyezhetünk, hogy az amerikai alanyfajta bármely európai szőlőfajta jól diszlik, feltéve természetesen, hogy az alanyfajta az illető helyen feltalálja tenyészfeltételeit. Somogy különben a tolnavármegyei felügyelőséghez tartozván, tessék Nits István felügyelőhöz Szekszárdra fordulni és vele a továbbiakat elvégezni. *A. D.*

Konkolyvetés anyajuhokkal. 696. kérdés. Takarmány hiányában most befedeztetett anyabirkákat a télen át elegendő számadagolás mellett konkolylyal szándékozom abrakolni; nincs-e káros hatással a konkoly a hasas birkára? Módomban van konkolyt ugyanoly árban, mint száraz, egészséges új tengerit beszerezni, kérem: hasas birkávali etetésre melyik alkalmasabb, vagyis hasonló súlymenyiségű etetve, melyikkel érek el jószágonál jobb eredményt? *H. J.*

Felelet a 696. sz. kérdésre. A konkoly nem árt a hasas juhoknak, de szoptató anyákkal nem ajánlatos etetni, mert a tej minőségére hátrányosan hat, míhelyt kissé nagyobb mennyiségben etetik. Hasas juhok bátran kaphatnak fejenként s naponta 0.2 kg. tiszta konkolyt, ha pedig más magvak is vannak közte, akkor természetesen többet is, míg ellenben szoptató anyákkal legfeljebb 0.1 kg. tiszta konkolyt etethetünk, de még jobb, ha egyáltalán nem adunk nekik konkolyt. Adataink 40 kg. nyírott anyasulyra vonatkoznak, ha pedig nagyobb testűek, aránylag több konkolyt kaphatnak, mert 1000 kg. élősulyra s naponta 5 kg. tiszta konkolyt tekintünk maximális adagnak. Ha a hasas anyák csak szalmát kapnak, akkor a konkoly jobban felel meg nekik, mint a tengeri, mert előbbiben több a fehérje, de a konkolyban oleosóbbnak kell lenni, mert egyenlő ár mellett mégis inkább a tengerinek adnánk előnyt, amennyiben ugyanis a tengerinek nagyobb a keményítőértéke s a konkolyt csak fehérjetartalomban mulja felül a tengerit. *Cselkó István.*

Allgauti bika beszerzése. 697. kérdés. Mely hazai tenyészetekből lehetne fiatal, tisztavérű allgauti hágó bikát beszerezni? *B. R.*

Felelet 697. sz. kérdésre. Magyarországon tiszta allgauti tenyészet Frigyes főhercegnek van, hova kérdést intéztem, de eladó tenyészbikájuk nincs. Hazánkban jó tejelő szülőktől származó borzderes montafoni bikákat a martonvásári uradalomban találni, mely uradalom fejési átlagai itt a kísérleti állomáson ellenőriztetnek. Ilyen állat beszerzését már annál is inkább ajánlom, mert a Frigyes főhercegi uradalom is allgauti

tenyészetének regenerálására schwyczi vagy montafonibikákat is használ, valamint az allgautiak is ekként járnak el. *Ujhelyi.*

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület. A földmivelésügyi miniszter háziipari tanfolyamok rendezése céljából 1500 korona, népies előadások tartása céljából pedig 1300 korona államsegélyt utalványozott ki az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület részére. Nevezett egyesület a kormány ezen anyagi támogatása mellett a vármegyének ismét két községben fog kosárfonó tanfolyamot szervezni, a népies előadások keretében pedig megfelelő szakemberek bevonásával nemesak szorosabb értelemben vett mezőgazdasági ismeretek terjesztését tűzte ki célul, hanem emellett a gazdaközönséget közelről érintő új cselédtörvény és reform, továbbá a gazdáknak is szükséges kereskedelmi szokások és a termények czélszerű értékesítéséhez szükséges tudnivalók ismertetését is. Az egyesület az általa Kurtics községben létesített czirokfeldolgozó gyár révén is a munkásviszonyok javításán fáradozik, amely gyár már most is mintegy 80 gazdasági munkást foglalkoztat, s ha megkaphatja a földmivelésügyi kormány támogatását, ugy a munkások számát megkétszerezi.

A Barsmegyei Gazdasági Egyesület okt. 12-én tartotta rendes évi közgyűlését Dombay Vilmos elnöklésével. A gyűlésen megállapították az 1908. évi munkaprogramot, melynek magvát a szarvasmarhatenyésztés fellendítése képezi. A szarvasmarhatenyésztést díjazásokkal, tenyészállatimporthal, takarmányközvetítéssel, tejszövetkezetek létesítésével öhajítja fellendíteni. A gazdasági szakértelem fejlesztésére szakelőadások rendezését vette tervbe. A háziipart különösen nagyobb számu szövőszekek díjtalan kiosztásával öhajítja előmozdítani a kosárfonás és kefekötés mellett. Jó vetőmag kiosztásával a vidék jónévű sörárpáját öhajítja javítani, vetőbükönnyel, here- és luczernamagot, répamagot a jövőben is fog kiosztani. A czukorrépatermesztő gazdák szövetségét megalkotni, valamint a munkaadók szövetségét szervezni főfeladatául tűzte ki az egyesület. A földmivelésügyi miniszter anyagi támogatásának kikérése mellett mintabirtokok létesítését határozta el. A szövetkezet terén a fogyasztási, gőzeke-szövetkezetek létesítését vette tervbe, valamint gazdakörök alakítását. Magtárszövetkezetek alakítását a léva-verbélyi vasút elkészítésétől tette függővé. A jövő évben rendezendő országos sörárpavásáron részvételét határozta el. A munkatervezet az összegyűlt gazdák osztatlan tetszését megnyerve, elhatározta a közgyűlés, hogy átír a vármegye mezőgazd. bizottságához, hogy az apaállat-szemléket őszszel tartsák meg. Tudomásul vették, hogy a czukorrépatermesztő gazdák megyei szövetsége egyelőre nem csatlakozik az országos szövetséghez, hanem kibővíti magát. A GEOSz. ezidei nagygyűlésére Dombay Vilmost, Rudnyánszky Jánost, Tarisch Rezsőt, Zongor Jánost és Levatic Lászlót küldte ki. Folyó ügyek letárgyalása után az ülés véget éri.

A Nyitravármegyei Czukorrépatermesztő Gazdák Szövetsége folyó hó 15-én tartotta első alakuló gyűlését mintegy 9000 kat. hold

répatertületet képviselő nyitravármegyei gazda jelenlétében. Az ülésen kimondatott a répatertermesztő gazdák szövetségbe való tömörülésének szükségé. Minthogy azonban a hatalmas arányokban czukorrépatertermesztő megye részére a 9000 kat. hold termesztoinek tömörülése elégtelen, újabb ülést folyó hó 27-én tartja, amelyen előreláthatólag a tevékeny előkészítés nagyobb számban fogja egyesíteni a czukorrépatertermesztő gazdákat, kiknek saját érdekük, hogy mennél többen tömörüljenek a szövetség zászlója alá.

A Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület a november hó 3-ára Nyiregyházára tervezett magyar szarvasmarha-kiállítását az ott szórva-nyosan fellépett száj- és körmőfajás folytán e helyett Nyir-Acsádon november hó 17-én tartotta meg. Bár a kiállítás szervezésére igen kevés idő állt rendelkezésre, mégis kétségtelenül ez volt az eddigi ilyenmü kiállítások leg-sikerültebbje. A mindössze 8, de egymástól távol fekvő községre terjedő járásból 480 drb magyar szarvasmarha hajtott fel, amelyek közül a nagyobb tenyésztők csoportjai együttvéve 100 drbot számláltak s így kiscgazdáé 380 drb volt. A vármegye közönségétől szervezési költségekre nyert segély részbeni felhasználásával kiadatott: Teheneknél 20 díj 300 korona összértékben; 3 éves üszöknél: 6 díj 75 kor. értékben; 2 éves üszöknél: 5 díj 70 korona értékben; 1 éves üszöknél: 6 díj 60 korona értékben; a csoportos kiállított gulyásai részére gondozási díjakban összesen 25 korona. ■ ■

A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi november hó 25-én délután tartotta meg rendes őszi közgyűlését Piller Kálmán egyesületi elnök előlülése mellett. Az igazgató-választmány előterjesztéseit Lukovits Aladár egyesületi titkár terjesztette elő. A közgyűlés megállapította az egyesület jövő évi működési tervét é. költségelőirányzatát. Tervbe vette az egyesület egy tenyészállatvásár céljaira szükségelt istálló építését. Közreműködik vetőmag beszerzésénél. Háziipari tanfolyamokat és gazdasági szakelőadásokat rendez. A gyümölcstermés irányítására és értékesítésének előmozdítására gyümölcsoltványokat szándékozik kiosztani és a jövő év őszén gyümölcskiállítást rendezni. Szarvasmarhatenyésztést apaállat beszerzésére való segítséssel és díjazások megtartásával mozdítja elő. A lótenyésztes felkarolására az általa alapított Lóversenyeket Pártoló Egyesületet törekvéseiben támogatja. Tenyészfajbaromfi kiosztását és tenyészállatvásár rendezését irányítja és mozdítja elő. A kártékony rovarok irtása körüli buzgalkodókat jutalmazni szándékozik. A hosszabb ideig egy helyben töltött gazdasági cselédeket jutalmazza. Eperjesen egy gépkiallítás és gépversenyt szándékszik rendezni. Az egyesület költségvetését az állam segítségén kívül 9355 kor. 80 fill. kiadásban és 5586 kor. 26 fill. bevételben állapították meg. Az igazgató-választmány megüresedett tagsági helyére Szmracsányi Jenő választotta meg. A közgyűlést megelőzőleg az igazgató-választmány tartott ülést, melyen a folyó ügyek tárgyalattak.

Temesvármegyei Gazdasági Egyesület. Az idei rossz buzatermés kapcsán a Temesvm. Gazdasági Egyesület a kiscgazdák érdekében akeziót indított, olcsó és jó minőségű vetőmag beszerzésére. A földmivelésügyi miniszterium anyagi támogatásával a hitelszövetkezet által

A szárított sertéstrágya

a legkitűnőbb és legolcsóbb trágyanem.

Allami szőlészeti és gazdasági tanintézetű kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevezetve. Arányiattal, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Ullői-ut 21. szám.

nyújtott hitel és a községi magtáralapok felhasználásával tiszavidéki búzát szerzett be 25-50—26 korona egységáráért. Ezt a segílyre szoruló kisgazdák között 10—30 százalékos árkedvezményvel osztotta ki. A kereskedelemügyi miniszter belátva ez akció szükséges voltát, a vetőmag szállítására kedvezményt adott, amelynek következtében a szállítási árkülönbözöt a gazdáknak szintén vissza fog téríttetni. Az akció üzleti részét a Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezete bonyolította le, ezzel is tanujelét adva annak, hogy a szövetkezet minden tekintetben életképes. A hosszas szárazság következtében sok vidéken nem voltak a gazdák azon helyzetben, hogy az őszi elvethessék, miáltal mintegy 30—40 százaléka az őszi búzával bevetendő területek kimaradt, amit a gazdák tavasziakkal lesznek kénytelenek pótolni. Erre való tekintettel a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület tavasszal is folytatni fogja akcióját, tavaszi vetőmag kiosztásával. Mivel számos vidéken a talaj megmunkálása tengeri után lehetetlenségnek bizonyult, sok helyt voltak a gazdák kénytelenek buza után búzát vetni. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület már hosszabb ideje foglalkozik a buza nemesítésével, miáltal korai érésű és a rozsdának is jobban ellenálló fajtát törekszik előállítani. Remélhető, hogy pár év alatt ez sikerülni is fog, miáltal a gazdaközönség kezébe egy minden tekintetben megfelelő vetőmagot fog adni. Az idén is fényes eredménnyel járt az egyesület által folytatott búzavetőmagnemesítés, amennyiben az korán érővetétnél, az eredmény k. h.-ként 1309 kg. 80—81 kg. hl. sulyu, aczélos, a rozsdá által csak igen kis mértékben megtámadott buza volt. Ezen anyagból már több gazdaság kapott további természetesen magot, melynek kapcsán az egyes gazdaságokban is külön-külön fogják folytatni a nemesítést.

Lenvetőmagbeszerzés.

A rostja végett való termeléshez megfelelő vetőmag beszerzését a termelőknek megkönnyítendő, a m. kir. földművelésügyi miniszter az 1908. évi vétéshez *eredeti orosz* (pernai korona) lenvetőmagról gondoskodott, amely *mag a készlet tart*, az alábbi áron és feltételek mellett kapható a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél* (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.). A lenvetőmag kedvezményes ára Budapest nyugoti pályaudvarról hordónként (kb. 85 kg. tiszta-sulylyal) a következő: 1—2 (egy-kettő) hordó megrendelésénél hordónként 25 (huszonöt) korona; 3—10 (három-tíz) hordó megrendelésénél hordónként 30 (harmincz) korona. 10—20 (tíz-husz) hordó megrendelésénél hordónként 40 (negyven) korona. Nagyobb rendelések figyelembe nem vétetnek. A szállítási költség a fentjelzett állomásról bármely mennyiség rendelésénél a megrendelőt terheli. A szállítási költségek csökkentése végett czélszerű, ha a termelők az ugyanazon helyre (vasuti állomásra) irányítandó mennyiséget együttesen rendelik meg. Amennyiben *hatóságok, gazdasági egyesületek, gazdakörök vagy szövetkezetek* több termelő részére együttesen tesznek megrendelést, az árak megállapítása a szétosztásra kerülő tételek nagysága szerint történik, miért is a megrendelésben egyenként (nevek szerint) részletezni s a hatóság vagy egyesület által igazolni kell, hogy kinek minő mennyiségben fog kiadatni; a megrendelő egyúttal felelős a szétosztásnak a bejelentéshez képest való fogantatásáért. A lenvetőmagra való megrendelések 1907. évi decz. hó 31-ig közvetlenül a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez* intézendők. A megrendelési határidő leteltével a szövetkezet értesíti a feleket a rendelkezésükre bocsátható mennyiségről s ezt a *vételárnak vagy a vételár utánvételezésére való felhatalmazásnak* 1908. évi január hó 31-ig a szövetkezetekhez való beérkezése után elküldi. Ha a vételár vagy az utánvételezésre való felhatalmazás 1908. január hó 31-ig be nem érkezik, a megrendelés hatályát veszti.

Az együttes megrendelések szintén csak a vételár előzetes beküldése vagy utánvét mellett fogantatosíthatnak.

Megrendelések csakis teljes hordókra vétetnek figyelembe.

Figyelmeztetnek a termelők, hogy kórótermeléshez eredeti lenvetőmagnak első és második utántermése is megfelelő; ennél fogva eredeti vetőmagnak beszerzése csupán felújításhoz való arányban és mennyiségben szükséges.

A nemzetközi baromfikiállítás.

E hó 28-án nyílt meg nemzetközi baromfikiállítás, amelyet a *Baromfitenyésztők Országos Egyesülete* rendezett Budapesten a városligeti iparcsarnokban.

A nagyszabású kiállítást délelőtt 11 órakor nyitotta meg *Augusta* királyi hercegasszony. A fenséges védőnő fogadtatására *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszterrel élén egész serege gyűlt össze a társadalmi és közgazdasági élet előkelőségeinek. A kiállítás elnökségéből ott volt: *Teleki Józsefné* grófné, *Mailath Józsefné* grófné, özv. *Bruanecker Lamorálné* báróné, *Gulner Gyula*, *Fülepp Kálmán* főpolgármester, *Rubinek Gyula*, az OMGE. igazgatója, *Kovács Ödön* Máv. főmérnökkel élén az egész kiállítási igazgatóság, továbbá *Call báró*, külügyi osztályfőnök, *Teleki József gróf*, *Makfalvy Géza*, *Dobokay Lajos*, *Csabay Béla*, *Kazy József*, *Pirkner János* min. tanácsosok, *Podmaniczky Gyula* báró, *Németh József* oszt. tanácsosok. *Ghiczy* altábornagy, *Nick Ede* koronauradalmi igazgató, *Hajós Józsefné*, *Stettina Józsefné*, *Dezsényi Béláné*, *Nick Edéné*, *Hutyra Ferencz dr.*, *Jeszenszky Pál*, *Koppély Géza*, *Küszler Henrik*, *Rácz Ödön*, *Almásy Balogh Albin* stb. és a kiállítók teljes számban.

Augusta hercegasszony, *Szegedy Gina* udvarhölgy és *Máriássy* szolgálattelvő kamarás kíséretében pontban tizenegy órakor érkezett az iparcsarnok elé, ahol *Darányi* miniszter fogadta és a közönség lelkes eljenzés közt kísérete a csarnokba. Itt az emelvény előtt ő felsége a király hatalmas szobra alatt *Teleki Józsefné* grófné üdvözölte a hercegnőt. „Hódolatteljes tisztelettel üdvözölöm fenségedet — ugymond — és hálás köszönetet mondok azért, hogy kiállításunk védőségét elfogadni és annak fényét személyes megjelenésével emelni kegyeskedett, igaz örömet okozván mindannyiunknak, akik az ország baromfitenyésztésének föllendítése körül munkálkodunk, mert ezzel a tényével fenséged tanujelét adja annak, hogy ügyünk és munkalokadásunk iránt érdeklődik. Ez a kiállítás, melyet itt bemutatni szerencsénk van, a földművelésügyi kormányzat hathatós anyagi és erkölcsi támogatásával jött létre és azért nemzetközi, hogy egyrészt a külföldi tenyésztők lássák, milyen fokot ért el már nálunk a baromfitenyésztés, másrészt, hogy lássuk, miszerint lépést tudunk-e tartani ezen a téren a külföldel és amennyiben netalán el vagyunk maradva, mit és hol kell pótolnunk. Nem akarok ezuttal szólni a baromfitenyésztés nagy jelentőségéről hazánkban, arról a sok millióról, amely ezen a réven az országba befolyik, csak azt hangsúlyozom, hogy a baromfitenyésztés közgazdaságunknak egy olyan ága, amely éppen a szegényebb néposztálynak hoz kiszámíthatatlan jövedelmet. Isten hozta fenségedet! Kérem, hogy a kiállítást megnyitni kegyeskedjék.”

A beszédet követő zajos eljenzés után a királyi hercegasszony a következő szavakkal nyitotta meg a kiállítást:

„Örömmel jöttem ide és örömmel vállaltam el a kiállítás védőségét, mert ismerem a baromfitenyésztés nagy fontosságát. A kiállítást ezennel megnyitom.”

A magyar nyelven mondott rövid beszédet harsány eljenzéssel fogadta a közönség.

A kiállítási köruton *Teleki Józsefné* grófné, *Darányi* miniszter és *Pirkner János* kísérete

hercegasszonyt, aki kedvteléssel nézte a kiállítás szebb példányait és érdeklődéssel hallgatta a szakszerű magyarázatokat. A körülbelül kétezer kiállított példány közül alig is van kivetni való.

A szükséges magyarázatokkal minden egyes csoportnál a csoportbiztosok szolgáltak. A tyukok csoportjánál bemutatták neki *Greszmaryk* Aladár dr.-t, a ludak és kacsák csoportjánál *Almásy Balogh* Albin főcsoportbiztos. Különösen hosszasan időzött a királyi hercegasszony a Mezőgazdák Szövetkezete házinyul kollekcziójánál, melyet *Percezel* Ferencz vezérigazgató, *Andrássovich* Géza és *Mahler* Károly csoportbiztosok ismertettek. Nagyon tetszett továbbá a galambkiállítás is, melynél *Jandarek* Vincze a Columbia alelnöke részletesen elmagyarázta a postagalamb szervezetet. A ludak csoportjánál különösen tetszett a fenséges asszonynak *Reitter* Oszkár nagybecskereki főkapitány gyönyörű kollekcziója, megdicsérte továbbá a gödöllői baromfitenyésztő állami telep kiállítását is, ahol *Kövy* József állattenyésztési felügyelőt mutatták be neki.

A kiállítás megtekintése több mint egy óráig tartott, mely után a kir. hercegasszony szívélyesen vett bucsut az öt kalauzoló uraktól és hölgyektől.

Maga a kiállítás — amelyet szakszerűleg a zsüri birálatával kapcsolatban fogunk ismertetni — határozottan nagyszabású. Ki van állítva 1246 tyuk és kacsák, 156 lud és gunár, 220 kacsa, 96 pulyka, 650 galamb és 382 nyul: azonkívül pedig nagy tömege baromfitenyésztési eszközöknek. A kiállítás tisztaságával és szakszerű beosztásával gyönyörű képet nyújt, de persze itt zárt helyen a kiállított állatok csak zárt ketrecekben láthatók és így nélkülözünk kell azt a szabad áttekintést, mely a szabadban rendezett kiállításokat annyira kedves és tanulságos látványnyá teszi.

A baromfitenyésztők e nemzetközi versenyében a magyar tenyésztőkön kívül *Ausztria*, *Németország*, *Dánia*, *Svájc*, *Oroszország* és *Bulgária*, legkiválóbb tenyésztői vettek részt. A külföldiek közül különösen kivált a kitünő német tenyésztő: *Lavalle* dr. csoportja, ki egész sereg gyönyörű állatot hozott a kiállításra.

A kiállítás 4 részre oszlik. Mindjárt a csarnok bejáratánál van a baromfitenyésztési eszközök kiállítása. A legtöbb ezek között a baromfikeltetőgép, amelynek használata mindinkább terjed és azonkívül számos baromfinevelő ketrecz, baromfitömő gép és a baromfitenyésztés összes segédeszközei.

Leggazdagabb a baromficsoprt, amelyben a magyar fajta és *orpington tyukok*, az *emdeni ludak* és *pekingi kacsák* és bronzpulykák dominálnak, de ezeken kívül az összes jelesebb fajták kiváló példányokkal képviselvek.

A csarnok hosszában a fal mellett vannak a házinyul-ketrecek, amelyekben több mint 300 házinyul látható. A nyulak rendkívül sok fajtája van itt kiállítva, de a legtöbb tagadhatatlan a nagytestű nyul. A kiállítás klujá kétségen kívül a galambkiállítás. 650 használati és diszgalamb van itt kiállítva, amelyek szinpompájukkal és gyönyörű testalkatukkal leginkább felkeltik a látogató közönség érdeklődését.

Egészben véve a kiállítás rendkívül gazdag és szakszerű beosztásánál fogva föötte tanulságos. Reméljük, hogy azt nemcsak a fővárosi közönség, hanem a baromfitenyésztők iránt érdeklődők nagy tömege fogja látogatni és alaposan tanulmányozni, mert e kiállítást tanulmányozni valóban érdemes. Párhuzamban tünteti fel a legjelesebb külföldi és a hazai tenyésztés eredményeit. Világosan feltünteti a tenyésztésünkben mutatkozó hiányokat, egyes fajták degenerálását, szóval a saját hibáink megismerésére vezet, amelyek kiküszöbölése volna e kiállítás legfényesebb erkölcsi eredménye.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	2389
Egyről-másról	2393
Lenvétőmagbeszerzés	241
A nemzetközi baromfikiállítás	2401
Növénytermesztés.	
Összehasonlító trágyázási kísérlet chilisálsóval, méznitrogén és kénsavas ammoniával	2394
Lótenyésztés.	
Lótenyésztésünkről	2396
Állategészségügy.	
Az állatok jelzéséről	2397
Baromfitenyésztés.	
Melyik nyulfajtát tenyészük?	2398
Irodalom	2398
Levelszekrény	2399
Gazdatársadalmi mozgalmak	2400
Vegyesek	2402
Az osztrák szociálisták „agrárprogramja”. — A nép gazdasági nevelése. — A cukoradó leszállítása Ausztriában. — A stuttgarti magyar egyesület. — A cigánykérdés rendezése. — Tenyészlődíjazás. — Kukoricza-csutka értékesítése. — Az Irgalomház karácsonya. — Gazdasági dátumok. — Apró hírek	
Kereskedelem, tőzsde	2403
Szerkesztői üzenetek	2406

Az osztrák szociálisták „agrárprogramja”. Az osztrák parlamentben Renner dr. szociáldemokrata képviselő nemrég azt fejtegette, hogy a parasztságnak legőszintébb barátja a szociálisták! E merész állítás igazolására nagy vonásokban vázolta a szociálista „agrárprogramot”, amelyből kuriózum gyanánt közöljük az alábbi szemelvényeket. Renner dr. szerint Ausztria ma már iparos-állam s mint ilyennek tiltakoznia kell az ellen, hogy sorsát agrárius politika irányítsa. De hasonló érdeke van véleménye szerint a parasztságnak is, melynek a szociálistákkal együtt kellene küzdenie az agrárvédővámok eltörölésére s a gabona- és husbehozatal teljes szabadsága érdekében, mert „a parasztnak is érdeke, hogy olcsón juthasson hushoz és kenyérhez”. Mintha bizony a kisgazda termelését nem védelmeznék az agrárvámok! De Renner dr. ennél még tovább megy és kijelenti, hogy pártja a nagybirtokot el akarja venni mai tulajdonosától, hogy a parasztság között oszthassa fel a földosztás után pedig gondoskodni kíván róla, hogy a parasztság gazdálkodása a mai kor igényeinek megfelelő fokra fejlesszék. Ebből a szempontból pártolja a talajjavításokra és folyószabályozásokra előirányzott összegek emelését is, valamint a mezőgazdasági szövetkezetek támogatását, hogy ezek a termelőszövetkezetek közvetlen összeköttetésbe lépve a városi fogyasztási szövetkezetekkel, kizárják és fölöslegessé tegyék a kapitalista közvetítést. Ennek az agrárprogramnak az a sajátossága, hogy ami jó benne, az nem a szociálisták eszméje, hanem az agráriusoktól van — minden következetesség félredobásával — sallangul kisajátítva, ami pedig benne a szociálisták képére és hasonlóságára van megalkotva, az ugyan az ő sajátjuk, de ebbe az „agrárprogramba” bele is pusztulna a mezőgazdaság. És pedig egyszerűen azért, mert az a sok kisbirtok megfelelő védelem nélkül teljesen tönkremenne a külföldi versenyrel szemben, jövedelmezőség teljes hiányában pedig vajmi keveset érne a paraszt-gazdálkodás „technikai tökéletesítése”, de még a földosztás is. Hanem hát persze azzal, hogy mik lehetnének programjuk távolabbi következményei, édeskeveset törődnek a szociáldemokrata vezérek, akiknek „agrárprogram”, parasztpártolás, meg földosztás ígérete éppen csak — balekfogásra való.

A nép gazdasági nevelése. Darányi földmivvelésügyi miniszter még előző minisztersége

alatt kezdette meg az akcióit, hogy a nép gazdasági nevelésére télen, midőn a külső munka szünetel, a felnőtt gazdanép részére gazdasági és egyéb közhasznú ismeretekből kurzusok rendeztessenek. Ezek a téli gazdasági előadások között nagy népszerűsége tettek szert és egy-egy télen kétszázötven-háromszázezer hallgatójuk is volt. Darányi most ismét akcióit indított meg és már a múlt év télen is öröndetes eredmény mutatkozott, minthogy a rendezett közel ezer-nyolczszáz előadáson 119,220 gorda vett részt. A télen az ország minden részében lesznek a nép részére gazdasági előadások. A miniszter ezideig tizenhét vármegyei gazdasági egyesületnek adott államsegítséget, ujabban pedig Gömör-, Máramaros-, Bihar-, Sáros-, Jász-Nagy-Kun-Szolnok-, Pest-, Krassó-Szörény-, Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület és a muraszombati járási gazdakör részére 11,000 korona államsegítséget utalványozott. Nem kevesebb, mint négyezer gazdasági előadás lesz az ország minden táján és minden vidékén a felé a gazdasági téma felé csoportosul a tanítás összes anyaga, amelynek terjesztésével az ottani nép gazdasági föllendülése várható.

A kisgazdák gazdasági tudása oly alacsony nívón áll, hogy — bár a miniszter ezen akcióját is hálával kell fogadni — ez intézkedéssel nem szabad a gazdasági kiképzést befejezni. Ezidőszent még sok teendő és igen hálás feladat vár a községek intelligenciájára, kiknek közre kellene működniök legalább annyiban, hogy a népet ott, ahol idegenkednek a tanulásból, az előadások látogatására bírják. A további a gazdasági egyesületek dolga és remélhetőleg közel jövőben a gazdasági kamaráké!

A cukoradó leszállítása Ausztriában. Az a hír, melyről lapunkban már több ízben megemlékeztünk, hogy t. i. az osztrák kormány — engedve a mezőgazdasági és ipari körök régi óhajtatásának, valamint a fogyasztás kézzelfogható érdekeinek — komolyan foglalkozik a cukoradó leszállításának eszméjével, legközelebb immár kétségtelenül valóra válik. Az osztrák miniszterelnöknek a parlamentben tett kijelentése szerint ugyanis már elhatározta az osztrák kormány, hogy 1908-ban 6 koronával és azután később megállapítandó időközökben fokozatosan még két ízben 3—3 koronával, összesen tehát 12 koronával mérsékli a cukoradót, mely tehát eszerint 38 koronáról 26 koronára fog rövid időn belül alászállítani. Beck báró miniszterelnök egyuttal kijelentette, hogy a cukoradó mérséklése és a kiegyezési javaslatok között — amelyeknek második olvasásában való mielőbbi letárgyalására sürgősségi indítvány fekszik a parlament előtt — junktimot kíván felállítani. Az osztrák kormány ez elhatározásának jelentőségét lapunk más helyen méltatjuk s itt ismételtelen csak ama nézetünkre adunk kifejezést, amelyet lapunk múlt számában már behatóan kifejtettünk, hogy az osztrák cukoradó leszállítását nálunk is nyomon kell követnie hasonló intézkedésnek — bár arra a kiegyezési javaslatok elfogadása esetén jogi kényszer többé fenn nem forog — hacsak hazai répatermesztésünket és cukoriparunkat az osztrák versenynek áldozatul dobni nem akarjuk.

A stuttgarti magyar egyesület. Egy felhívást kaptunk nevezett egyesülettől, melyben arra kéri a könyvkereskedőket és magánosokat is, hogy egy létesítendő magyar könyvtár céljaira magyar könyveket adományozzanak. Szívesen adunk helyet e lap hasábjain is e felhívásnak, mert meg vagyunk arról győződve, hogy számon lesznek olvasóink között olyanok, kik a ezét — a külföldre szakadt magyarság nyelvének ápolását — elég nemesnek tartják arra, hogy egy-két magyar könyvvel áldozzanak. A könyvadományok: *Ungarn Verein Holzstrasse No. 20. Stuttgart* küldendők.

A cigánykérdés rendezése. Évtizedek óta vár megoldásra már a cigánykérdés rendezésének ügye. A gazdatársadalomnak nem egy veterán tagja van, aki ifju korában hallott már

a cigányügy rendezéséről és ma évtizedek után sem látja a kérdést megoldva. Legutóbb a pécsi országos gazdakongresszuson foglalkoztunk e kérdéssel, ahol egyhangulag elfogadtuk Hertelendy Ferenc javaslatát, amely nagyjából az OMGE-nek még 1905-ben tett felterjesztésének újból való felvételére sürgős kérelem alakjában. Itt az ideje csakugyan, hogy — amint Hertelendy Ferenc a pécsi gazdakongresszuson megjegyezte — „a szégyennek és gyalázatnak ez a bélége Magyarország homlokáról végre valahára, de most már mielőbb letöröltessék”. A pécsi gazdakongresszusnak az ország közvéleményét visszatükröző határozott óhaja végre most a beteljesedés stádiumába lép. *Ivánovits* Sándor miniszteri osztálytanácsos megbízott a cigányügy rendezésével. A kormányt e lépéséért üdvözlünk kell, mert legrégebb óhajtatásaink egyikének kíván azzal eleget tenni, hogy a közrend és közbiztonság érdekében — ha mindjárt karddal is vágja ketté — megoldja a cigánykérdés gordiusi csomóját. Mi gazdák tudjuk legjobban méltányolni a kormány ez ügyben való tevékenységét, amely méltánylásunk és köszönettel teljes elismerésünk akkor fog a maga igazában megnyilatkozni, ha a kőborcigányok ügye végleg rendezve lesz.

Tenyészlődíjazás. A *Maros-Torda*-vármegyei Gazdasági Egyesület a földmivvelésügyi miniszter támogatásával 1907 december hó 19-én délelőtt 10 órakor *Marosvásárhely* tenyészlődíjazást rendez. Kiosztásra kerül 850 K. Díjazva lesznek: félvér és székely kanczák 4—12 évesig, félvér és székely kanczacsikók, 4—5 éves paripaicsikók.

Kukoricza-csutka értékesítése. A m. kir. Kereskedelmi Múzeum müncheni levelezőjének értesítése szerint ottan és általában egész Bajorországban meglehe ösen jól lehet értékesíteni egy olyan anyagot, amely nálunk ugyszólván semmi értéket sem képvisel, a kukoricza csutkáját. A csutkát megörölvé az erőakarmány- és műrágyaggyarak vásárolják és elég jó árakat fizetnek érte. Az örölt csutkát rendezen más anyagok közé keverik és így hozzák forgalomba. A Kereskedelmi Múzeum müncheni levelezője különösen figyelmeztet arra a körülményre, hogy egyrészt itt egy eddig értéktelen, tüzelésre használt anyaggal lehetne jelentékeny forgalmat teremteni, másrészt, hogy Magyarországon az örölt anyagot a munkaerő viszonylagos olcsóságánál fogva olcsóbban elő lehet állítani, mint bárhol Németországban. Minthogy e cikkben a kereslet Dél-Németországban elég nagy már több ottani cég Magyarországról is kérészt örölt csutkát, de a megkeresett cégek eddig csak egész csutkát ajánlottak. Ezek az ajánlatok két szempontból drágítják meg a beszerzést: első sorban, mint már említve volt, az örölt Bajorországban drágább, másodsorban pedig az örölt árunál a vasúti kocsi tiz tonnáig teljesen kihasználható, míg közönséges csutkát legfeljebb öt-hat tonnát lehet egy kocsi-ban elhelyezni. Érdeklődők a magy. kir. Keresk. Múzeumban bővebb felvilágosítást nyerhetnek, (13,838.)

Az Irgalomház karácsonya. Az Irgalomháza, melybe valláskülönbség nélkül felvétetnek a gyógyíthatatlan betegek, azon kérelemmel fordul a t. közönséghez, kegyeskedjék a karácsony alkalmából e szánandókról is megemlékezni. A könyörület szeretettel számokra szintén karácsonyfát fog felállítani. A könyöradományokat Budapest, III. ker., az Irgalomháza főnökségéhez kérjük küldeni.

Gazdasági dátumok. Deczember 15. Kérvények benyújtási határideje az illetékes erdőfelügyelő-séghez facsemeték adományozása végett.

1908. február havában nagyszabású tenyész-szarvasmarha- és lókiállítás Zombolyán.

19. január 5—20-ig szeszűző tanfolyamgazdatisztek és szeszgyártulajdonosok részére a kassai m. kir. gazdasági akadémián.

1908. február 1-től április 15-ig szeszűző tanfolyam szeszgyárvezetők részére a kassai m. kir. gazdasági akadémián.

Apró hírek. Kimutatás az állami faiskolák gyümölcsfáiról. A földművelésügyi miniszter pontos kimutatást adott ki az állami faiskoláknál termelt gyümölcsfákról. E kimutatás valamennyi állami faiskolánál és a földművelésügyi miniszterium ügyköréhez tartozó állami intézeteknél ingyen kapható.

Motorbenzin ára. A kereskedelemügyi miniszter tekintettel a motorral dolgozó gazdák és kisiparosok érdekeire, a motorbenzin árát további intézkedésig 24 koronában állapította meg métermázsánként.

A fehér zászló. A Tulipán-Szövetség—Magyar Védőegyesület elhatározta, hogy azokat az üzleteket, melyek hatáskörükhöz képest pártolják a hazai ipart, az egyesületi védőjeggyel ellátott fehér zászlóval jelöli meg. Ily zászlót csak oly kereskedők kaphatnak, akik üzleti könyveik által igazolják, hogy valamely hazai iparezikket nagyobb arányokban forgalomba hoztak. E szelvényes határozat horderejét szükségtelen bővebb kommentárral kísérni, ezúlnk csak az, hogy mi is támogassuk a nemes czélt.

Beiratkozás borkezelési tanfolyamra. A földművelésügyi miniszter a budafoki egyéves pinczemeszteri tanfolyammal kapcsolatban nagyobb szőlőbirtokosok és gazdatisztek számára f. évi december hó 9—21-ig terjedő időleges borkezelési tanfolyamot rendeztet. A tanfolyamra való felvétel végett közvetlenül a pinczemeszteri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni Budafokra.

NYILTTÉR. *)

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a káli, amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, heréféleknek és réteknek, ug az árpának és szőlőnek. Különösen szegények káliiban a homok- és tőzegtalajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a phosphorsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését.

A mi viszonyaink között leginkább a 40%-os kálisó bír jelentőséggel, miután abban a tiszta káliit vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legelősbban vásárolhatjuk.

A kálitrágyák alkalmazásáról a

Kálisógyártás mezőgazdasági tájékoztató irodaja
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek az év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és okt. hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuköldemények M. A. V. összes vonalán tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

HELLER M. S TÁRSA

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Aki SZABADALMAT akar szerezn, az forduljon TÖRÖK LÁSZLÓ okleveles gépészműnök HITES SZABADALMI ÜGYVIVŐHOZ (KIR. TÖRVÉNYSZÉKI HITES SZAKÉRTŐ) BUDAPEST, VII., Rákóczi-(Kerepesi)-ut 30. szám. Telefon 87-02.

Megjelent!

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
 az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár
1908. évi folyama

A „Köztelek Zsebnaptár” tizennegyedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában Budapest. IX., Üllői-ut 25.

PÉTERFY bácsi MESÉI.

Karácsonyra jó gyermekeknek legszebb ajándék.

Széky mesék 50 kép
 Virág mesék 32 kép
 Czigány mesék 41 kép
 Petőfi regék 4 kép

Színes kötésben darabja: 1 K.

Czím: Péterfy Tamás író. Bpest, IX., Köztelek.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad A jelenlegi enyhe, csapadékos idő a rossz: ul kelt és hitvány vetésekre kedvező s remélhető, hogy ilyen időjárás mellett pár nap alatt a még ki nem kelt mag is ki fog kelni, a már kike t vetések pedig meg fognak erősödni. Tavaszak a a szántás folyamatban van.

Baja. Elegendő eső és havazás után a melegebb időjárás lehetővé tette, hogy még a hátramaradt vetések is bevégeztettek. A korábbi vetés szépen kel, gazdáink megvannak elégedve.

Debreczen Az időjárás kedvező, a koraiak szépen fejlődnek, a késői vetések is kelnek.

Győr. A időjárás borús és enyhe, az őszi munkálatok befejezhetőek.

Kaposvár. Időjárás száraz, derült, kissé enyhébb. A mult heten újból némi csapadék volt. Az ősziek elég jól fejlődnek.

Kassa. A nedves időjárás következtében az őszi vetések javultak.

Losonez. Az időjárás enyhe és esős, a vetések még folynak.

Léva. Az időjárás borús és hűvös, a mult napokban hó esett, de már elolvadt, az őszi vetésekre igen jó hatással volt.

Miskolcz. Állandóan enyhe, nyirkos, esős, ködös időnk van. Az őszzel elmaradt esőket némileg pótolja. A vetések meglehetősen szépek, de átlag csak fele van elvetve. A földeknek még most is csak a felsőbb rétegei vannak átázva.

Nagykanizsa. Az időjárás a vetések gyarapodását elősegítette, a későiek is kielégítőek. A tavaszi alá való szántás is befejezhető. Most hidegre vált az idő.

Nagyszentmiklós. Időjárásunkban egy kevés változás állott be. Tegnap óta hősönk volt és valószínűleg nagyobb csapadék is lesz, amire valóban nagy volt már a szükségünk. Különbön vetéseink csak imitt amott keltek ki és igen gyengén induinak a télbe.

Nagyvárad. A késői vetések szépen kelnek, a korai vetésekre is bár kedvezően hatott az eső, nem sok

reményt nyújtanak. Rovarkár okozta foltok is több helyt mutatkoznak.

Nyíregyháza. Állandóan enyhe, nagyobbára ködös idő, kevés permetező csapadékkal. Vetéseink szépen fejlődnek. Őszi szántások állandóan folytatnak.

Nyitra. Az időjárás hideg és esős. Az őszi munkálatok nagyrészt befejezést nyertek, a tavaszi alá pedig az előkészítő munkálatok folynak.

Nagybeeskerek. E hét elején az időjárás hideg, télies volt, éjjeli fagygal, a vége felé azonban a hideg felhagyott és esős idő lépett fel.

Panesova. A kedvező nedves és nem hideg időjárás következtében a bevetett mag szépen kel ki. Csak erős fagy ne jöjjön rá.

Temesvár. Tegnap egész nap esett az eső, ma kiderült és hideg az idő.

Versez. Az őszi vetéseket befejezték, az időjárás jó, csak több nedvességre volna szükség.

Zalaegerszeg. Az helyzet változatlan. Az időjárás borús, kevés csapadékkal és éjjeli gyengébb fagyokkal váltakozó.

Zenta. A napokban esett hó a földet 15—20 cm. megátalta Jelenleg 6—7 fok meleg van.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatőzsdéről.
 1907 november 29.

Megjavult az időjárás, azonban teljes megnyugvást ez még nem kelthetett. Sok, még be nem vetett területekről hallható panasz és csekély kivétellel zöld őszi vetésről alig hallatszik valami. Az új-buza ára egy koronával csökkent. A készáruüzlet ma 10,000 q. forgalom mellett változatlan volt.

Buza ártartó, szilárd irányzattal Budapest paritásában 23.40 K.-ig értékesíthető.

Árpa változatlan.

Tengeri különösen új áruban élénk kereslet mutatkozik, a fővárosban 14 koronát fizetnek, tiszavidéki állomásokon távolság szerint 13 és 13.20 K.-t engedélyeznek.

Zab csekély érdeklődés mutatkozik; készletek nem jelenősek, árak változatlanok, 16.80—17 K. elérhető.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm 78 k. 25 K. 90 f., 500 mm. 77 k. 25 K. 95 f., 500 mm. 77 k. 25 K. 100 f., 100 mm. 77 k. 25 K. 85 f., 101 mm. 77 k. 25 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 25 K. 45 f., 100 mm. 78 k. 25 K. 40 f., 100 mm. 75.2 k. 25 K. — f.

Pestvidéki: 150 mm. 78.5 k. 25 K. 65 f., 100 mm. 78.5 k. 25 K. 50 f., 100 mm. 76 k. 25 K. 65 f.

Fejérmegyei: 200 mm. 78.5 k. 25 K. 80 f., 300 mm. 78.5 k. 25 K. 70 f., 300 mm. 78 k. 25 K. 55 f., 100 mm. 77 k. 25 K. 30 f.

Bácskai: 2000 mm. 77 k. 25 K. 60 f., 1500 mm. 76.3 k. 25 K. 45 f., 300 mm. 76.5 k. 25 K. 10 f.

Bihari: 200 mm. 75 k. 25 K. 80 f.

Bánsági: 3.0 mm. 74.8 k. 25 K. 10 f., 10 mm. 73.8 k. 24 K. 60 f.

Rozs: 101 mm. 23 K. 40 f., 400 mm. 23 K. 20 f. kpf. par.

Árpa: 100 mm. 15 K. 70 f., 100 mm. 15 K. 40 f. kpf. par.

Cingantán: 100 mm. 16 K. 30 f. kpf. par.

Zab: 100 mm. 16 K. 10 f. kpf. par.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra	26.8 K.
„ 1908 októberre	22.60 „
Rozs 1908 áprilisra	24.44 „
„ 1908 októberre	20.60 „
Zab 1908 áprilisra	17.30 „
Tengeri 1908 májusra	15.10 „
Repce 1908 aug.—szeptemberre	34.40 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca. 1907. november hó 29-én. A székesszék városi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokotti közlegekből 122 szekér réti széna, 20 szekér muhar, 19 szekér zsupszalma, 11 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér engeriszár, 8 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 60 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 70—90, muhar 8 0—880, zsupszalma 600—640, alomszalma 500—600, takarmányszalma —, 100 keve tengeriszár —, egyéb takarmány 400—600, zabosbukkony 880—900, lőhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju 760—760, szalmaszecska 580—600. Összes kocsiszám 186. Összes súly 223,200 kg.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1907 november 29-én.

Piac	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Vágott hus kilogramm fillérekben								Élősúly mm. koronákban					
						sárga	rózsa	I.	II.		marha-hus		borjúhus		sertéshus		birkahus	marha-hus		borjúhus		sertéshus		
											I.	II.	I.	II.	I.	II.		I.	II.	I.	II.	I.	II.	
						100 kilogrammonként										korona értékben								
Árad	24.40	22.00	14.60	14.40	12.40	6.00	6.50	320	—	6.50	160	142	200	160	160	140	110	70	60	80	70	90	80	
Baja	24.40	22.40	15.40	14.90	13.20	6.00	6.00	260	290	6.00	140	132	144	136	136	125	120	58	54	108	102	102	98	
Békés-Csaba	23.40	—	14.40	—	13.60	7.00	7.00	220	180	6.00	126	120	160	140	136	—	88	70	60	80	70	90	80	
Debreczen	24.00	21.80	14.60	16.00	13.00	4.20	4.40	400	320	6.80	160	144	160	144	176	152	96	76	66	92	—	—	—	
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Győr	24.20	23.60	16.80	16.80	14.50	5.00	4.00	260	240	8.00	156	144	160	140	140	128	88	80	72	96	90	102	96	
Kaposvár	23.50	18.40	17.00	16.00	14.40	3.00	3.20	230	—	5.60	156	15	180	170	140	135	95	72	66	96	90	100	—	
Kassa	24.50	22.00	15.80	16.00	15.00	3.60	4.40	300	—	7.00	156	148	150	140	140	130	100	76	72	80	76	80	76	
Léva	23.20	22.00	15.60	13.60	17.00	6.00	5.00	240	200	7.00	136	128	180	160	144	136	104	84	72	100	86	110	96	
Losoncz	23.20	21.20	16.20	17.00	15.70	4.50	5.50	180	160	7.00	138	128	160	152	144	136	88	70	64	100	92	136	128	
Miskolcz	24.00	23.00	15.60	17.00	14.00	—	4.00	200	220	7.70	144	136	176	160	152	144	96	68	64	104	100	124	120	
Nagybecskerek	23.00	18.50	13.00	14.40	12.60	6.50	6.00	304	250	6.50	136	120	160	144	144	128	104	68	60	100	95	86	80	
Nagykanizsa	24.00	22.00	16.00	16.00	14.40	4.20	4.80	280	240	6.90	160	126	160	146	154	136	112	80	60	86	78	102	90	
Nagyszében	23.00	19.00	13.50	13.40	14.60	3.60	4.20	320	260	8.00	130	133	130	120	140	128	100	76	60	—	—	86	78	
Nagyszentmiklós	22.40	19.00	13.40	14.00	12.40	9.00	9.00	240	200	6.00	152	148	152	—	144	—	100	90	80	100	—	80	72	
Nagyvárad	23.20	21.00	14.00	14.80	12.20	6.00	6.00	280	220	7.00	128	120	200	160	160	144	88	84	64	—	—	120	114	
Nyiregyháza	23.20	21.00	14.50	15.00	13.00	3.20	3.60	220	—	8.00	136	128	180	160	136	28	96	76	64	90	80	124	112	
Nyitra	23.00	22.60	18.40	16.50	14.14	4.60	4.60	280	—	8.00	128	120	160	140	152	144	112	80	76	100	90	104	88	
Pancsova	20.60	—	12.60	14.00	12.40	7.00	8.00	280	260	6.00	136	128	130	160	142	136	70	82	76	92	90	92	88	
Pápa	24.00	22.80	16.40	16.20	14.80	4.40	4.20	180	120	9.00	120	104	160	140	144	136	104	80	64	92	76	104	88	
S.-A.-Ujhely	23.60	21.60	14.00	16.00	12.40	4.20	4.80	290	240	7.50	136	128	160	152	152	112	120	—	—	100	96	100	96	
Sopron	23.70	23.20	7.10	16.90	15.10	6.00	6.00	280	230	8.00	180	136	240	170	200	160	—	96	70	116	92	106	96	
Szatmár	24.00	22.00	13.40	15.00	14.20	5.60	5.80	230	220	8.00	152	144	180	176	144	136	—	—	—	—	—	—	—	
Szentes	23.00	—	14.00	15.00	12.00	3.00	3.60	360	280	5.00	112	—	152	—	146	—	80	64	60	72	—	108	—	
Szolnok	24.00	—	13.60	13.40	13.10	—	7.00	190	180	7.50	160	150	200	190	—	—	—	90	85	115	105	115	100	
Temesvár	23.70	22.00	14.50	15.00	12.60	—	6.60	—	—	5.00	190	—	200	—	160	—	—	100	—	120	—	90	—	
Uj-Árad	24.20	22.00	14.60	14.40	12.40	5.50	6.00	300	—	6.00	136	128	160	152	126	120	100	65	55	70	60	75	65	
Versecz	18.50	16.00	14.50	14.40	12.40	4.50	5.00	240	—	7.00	128	—	160	—	140	—	100	76	72	105	—	66	—	
Zalaegerszeg	23.40	21.20	16.40	15.50	15.80	6.00	5.00	280	240	8.00	128	120	148	140	128	130	100	72	64	88	80	94	88	
Zenta	24.00	20.00	14.60	14.80	12.00	7.00	7.00	280	260	7.00	128	124	160	150	140	130	80	64	58	100	90	96	92	

Nemzetközi gabonapiacz 1907 november 27-ől 1907 november 30-ig.

	Kelet	Effektiv árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odenassa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	29	25.65	22.36	27.10	25.80	27.73	21.84	19.56	17.64	19.65	21.60	Decz.	26.06 ⁸	21.74	26.80	21.76	17.64
	26	25.85	21.98	27.20	25.80	28.32	21.48	18.78	17.56	19.87	21.25	Január	22.62 ⁵	21.64 ²	27.16 ⁴	22.14 ¹	19.1 ⁴
Rozs	19	23.70	—	24.90	24.80	25.07	17.84	—	—	—	18.17	Decz.	26.16 ⁸	21.70	26.54	21.80	17.02
	26	23.70	—	24.90	25.00	25.07	17.94	—	—	—	18.05	Január	22.70 ⁵	21.59 ²	27.20 ⁴	22.52 ¹	18.76 ⁴
Zab	29	17.15	—	18.20	16.40	23.01	—	—	—	—	—	Decz.	24.42 ⁸	—	25.02	17.70	—
	26	17.15	—	18.10	16.50	23.01	—	—	—	—	—	Január	20.60 ⁵	—	25.36 ⁴	18.18 ¹	—
Tengeri	29	15.10	15.07	16.50	17.30	19.47	—	13.20	11.08	12.40	—	Decz.	17.82 ⁸	—	20.40	—	—
	26	15.10	15.01	16.50	16.60	19.47	—	12.70	10.33	12.72	—	Január	—	—	21.04	—	—
Árpa	29	16.10	—	21.00	20.00	25.07	—	—	—	—	—	Decz.	15.14 ⁴	14.63	18.00	—	11.08
	26	16.10	—	21.00	20.00	25.07	—	—	—	—	—	Január	—	14.02	17.76	—	—

Jegyzet: 1) 1908 január-február. 2) 1908 márczius. 3) 1908 április. 4) 1908 május. 5) 1908 október.

Villamos erőátvitel, világítás, csillárok.

DECKERT és HOMOLKA

ELEKTROTECHNIKAI GYÁR

BUDAPEST.

Tervez és épít 1876 óta.

Vetőmagvak ólomzárólása.*)

Budapest, 1907. november 23.

A budapesti magy. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1907-1908. idényben, 1907. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezetti magkereskedők-nél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzárólta:

Ólomzárólító fél	m é t e r m á z s a			
	Luczerna	Lóherre	Egyéb	Összesen
M. Mezőg. Szöv. Budapest	582	707	7	1296
Mauthner Ödön, Budapest	253	6	—	259
Haldek Ignác, Budapest	32	127	—	159
Lichtenstein Miksa, Pa-Tóviskes	80	—	—	80
Szalay Gyula, Budapest	27	42	—	69
Beimel és fia, Budapest	10	13	—	23
L. P.*) közraktári váll., Budapest	10	—	—	10
Frommer A. H. ut. Budapest	3	—	—	3
Összesen	997	895	7	1899

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai heréféle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárólja.

**) Leszámítoló és pénzváltó banknak olvasandó L. P.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Lóheremag. Az amerikai bevásárlás szünetelése mindjebb érezeti hatását, mivel ezáltal a magyaránkat tartalmazó mag értékesítése nehézségekbe ütközik s jelenleg alig helyezhető el. Ennek folytán, az ily mag nagyobb árcsökkenést szenvedett. Ezzel ellentétben az arankamentesítésre alkalmas áru igen keresett s teljesen megtartotta régi pozícióját. Sajnosan tapasztaljuk azonban, hogy a magyaránka mindjebb elterjed, úgy, hogy a belföldi fogyasztás részére tisztítható mag beszerzése nagyobb gondot okoz.

Luczernamag. Francia- és Olaszország magas árai változást nem szenvedtek. Nálunk nagyobb kínálat már nem fordulhat elő, mivel a termelő legnagyobb része készleten már tudott, amit biztos kezekben a tavaszi fogyasztás részére tartanak fenn.

Fehérherre termése gyenge eredményt szolgáltatott, azonban a múlt évről nagyobb készletek maradtak vissza, ami nagyobb mozgalomnak gátat vetett.

Komócsin irányzata változatlanul szilárd. **Angol perje** és **csomós ebir** is élénk keresletnek örvendenek emelkedő áruk mellett.

Nyersáru 100 kg.-ként áruk a következők:

	korona
Lóheremag nagyaránkás	120-136
„ arankamentesítésre alkalmas	140-150
Luczernamag szép sárga színű	132-144
„ kereskedelmi áru	120-126
Baltaczim	33-35
Biborheremag	40-44
Mák	—
Bükköny	17-50-18-
Nyulzsupuka	120-136

Szeszűzlet.

A szeszűzletben e héten a kereslet ismét élénk volt és állandó nagy fedezési vételkedv mellett a szeszárak úgy azonnali, mint későbbi szállításra ismét drágábban zárnak.

Elkellett finomított szesz adózva 164-50-165 K.-ig, adózatlanul 65-50-66 K.-ig.

Élesztőszesz adózva 161-162 K., adózatlanul 62-63 K. nagyban.

Denaturált szesz hordóval együtt 54 kor.-ig kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 59-59-50 K. kelt el élénk vételkedv mellett.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 60-50-61-50 K. Bécsi jegyzés — K. kontingens nyersszeszért. Irányzat: szilárd.

B u d a p e s t i j e g y z é s

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adózva	64-50	65-
„ adózatlan	65-50	66-
Élesztőszesz adózva	62-	62-50
„ adózatlan	63-	63-50
Nyersszesz adózva	62-50	62-50
Denaturált szesz	53-50	54-

Az áruk 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége árusztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. Az üzlet irányzata a lefolyt jelentési időszakban a kielégítő sertésfelhajtások következtében vala-

mivel nyugodtabb volt; lényeges változás azonban nem mutatkozott. A szükséglet s kereslet kielégítő volt.

Jegyzések:

L. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsirakományok vételénél, nehéz minőségű	116-118 K.
Könnyebb minőségű	114-115 „
L. r. perzselt (paraszt) szalonna	—
L. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.	143-149 „

Fémüzel. A londoni fémüzel és a lefolyt héten is az amerikai értéktőzsde és fémipiac magatartása szerint irányult és az irányzat az egész vonalon inkább gyengének mutatkozott. Vörösrézről egy hónap óta körülbelül 30,000 tonna hajóztatott el Amerikából Európába, tehát a fogyasztók alaposan kihasználták a visszavetéseket. A fémek közül nagyobb árvesztést csak ón és ólom szenvedett, míg a vörösréz és horgaely árai tartottak.

Chilisalétrom.

(Magyar Mezőgazdák Szövetsége jelentése.)
A piac az elmúlt héten nyugodt mederben mozgott. Miután a nyomás a nyugati partvidéken megszűnt, az általános irányzat igen szilárd és az áruk előreláthatólag lassan, de biztosan fognak emelkedni.
Az áruk a következők:

	Márka
1907 december	10.70
január	10.80
1908 február-március	10.90
március	10.95
április	10.90
május	10.70

Luiza gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1907. november 28-án. Netto-árak 50 kg.-kint. Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	19.30	19.10	18.90	18.70	18.50	18.30	18.10	17.30
7 1/2	7 3/4	8	Korpa:	F.	G.			
	16.10	13.90	10.30	Ár korona:	—	—	—	—

Rozslisztárak:

II	II/I	I	WR	II	II/b	III	IV
K.:	9-30	8-90	18-60	18-30	18-	17-40	18-30 13-30
	KK						
	7-70						

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-kint Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	38-	37-60	37-20	36-80	36-40	35-80	35-	33-20
7 1/2	7 3/4	8						
	31-	26-40	20-40					

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/L.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K.:	37-80	37-	36-20	34-80	—	33-40	30-60

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1907 decz.	12-70-12-50
Goromba „	12-70-12-50
Finom korpa 1908. jan.-május száll.	13-20-13-10
Goromba „	13-30-13-20
Rozskorpa „	14-13-80
Árpada és árpaderce	15-14-80
Malomkukoly	12-90-12-80
Budapesti gyári repcepegőcsa	15-70-15-60
Derby melasse ab Haitvan v. Pozsony	11-60-11-50
Szárított moslék zsák nélkül	14-50-14-20
Malátacsira „	14-40-14-20
Répaszelet „	13-90-13-60
Szörp 48-50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár	10-40-10-30

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1907. év november hó 29. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 24 árus 67 drb sertést, 2 árus 9 drb süldőt, 3600 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 1100 kg. szalonnát, — kg. hájat.

Videkről és pedig 32 drb sertést. Forgalom élénk. Áruk a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 128-176, süldőhús 1 kg. 144-148, füstölt sertés-hus 1 kg. 144-168, szalonna zsirnak 1 kg. 128-140, füstölt szalonna 1 kg. 152-176, háj 1 kg. 131-148, disznózsír 1 kg. 152-160, kocsonyahús 76-180, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1907. év november hó 29. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 68 árus 20 drb sertést, — árus 25 drb süldőt, 2500 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 300 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 422 drb sertést, 70 süldő. Forgalom élénk. Áruk a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 140-144, 1 q 120-124 K., süldőhús 1 kg. 140-180, füstölt sertés-hus 1 kg. 160-180, szalonna zsirnak 1 kg. 136-144, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, háj 1 kg. 144-152, disznózsír 1 kg. 156-160, kocsonyahús 1 kg. 76-93, füstölt sonka 1 kg. 180-220 fillérig.

Budapesti Ióváka:

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907 november 28

Főlhajtott:

	Arak	(drb.-kint korona)
Jobb minőségű hátszló	—	— drb
Könnyű kocsló (jukker)	20	400-600
Nehéz „ (hintós)	10	500-680
Igás „ (nyugativér)	80	310-490
Ponny	—	—
Fuvaroslovak	160	200-300
Parasztlovak	200	120-210
Alárendelt minőség	77	32-60
Összesen	547 drb	

Eladatlan maradt — 287 drb
Irányzat: közep volt.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907 november 28.

Főlhajtott:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Magyarországból élő borju	145 drb	92-102	kiv. 104					
„ leszurtt „	—	11. r. 80-90	—					
Magyar élő borju (rugott)	—	64-76	—					
„ leszurtt „	—	—	—					
Magyarországból élő bárány	—	—	—					
„ leszurtt „	—	—	—					
Élő gödölye	—	—	—					
Szurtt gödölye	—	—	—					
Ausztriából élő borju	—	—	—					
„ leszurtt borju	—	—	—					
Magyarországból szurtt kecske 0	—	—	—					
Összesen:	145 drb							

Eladatlan maradt 42 drb élő borju, — drb rugott borju, — drb élő bárány, — drb leszurtt bárány.
Irányzat: lanya, az áruk 4 fillérel hanyatlottak.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907 november 25.

Főlhajtott:

Magyarországból	810 drb juh	142 drb kecske
Szerbiából	—	—
Összesen	810 drb juh	142 drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh	— drb kecske

A r a k:
(kilogrammonként elősúlyban, korona értékben).

per kg.	páronként
Hízott őrn	40-44 fill. 31-38 kor.
Feljavított juhok	40-44 „ 31-38 „
Kiverő juhok (anya)	— „ 19-25 „
Kisorolt kosok	— „ — „
Durva szőrű	— „ — „
Kecskék	— „ 16-22 „

Irányzat: lanya.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907 november 28.

Főlhajtás összeg:

Új felhajtás	1927 drb	Minőség szerint:	
Műt vásárról visszamaradt	60 „	Előrendű hizott	47 drb
Veszteglőből szerb	— „	Másrendű	1581 „
Összeg	1987 drb	Alárendelt minőség	263 „
Eladatlan maradt	59 „	Növendékmarha	4 „
Származási hely szerint:		Bivaly	92 „
Magyar eredeti	747 drb	Összeg	1987 „
Magyar tarka	915 „	Nóva szerint:	
Galicziai	— „	Bika	131 drb
Horvátorszá. marhák	25 „	Őr	1471 „
Boszniai marhák	300 „	Tehén	385 „
Összeg	1987 „	Növendék-bivaly	— „
		Összeg	1937 drb

Árvek
130 k. i. gr. -nál 100 k. i. gr. -nál magasabb árú gabona árakban.

Table with columns: 1907. szeptember 26., I. rendű, II. rendű, III. rendű. Rows: Magyar liszt 6kőr, Tarka liszt 6kőr, Szerbiai 6kőr, Tehén, Bika, Mővendélmárha, Bivaly.

Irányzat: a felhajtás 342 dróbal kevesebb, mint a múlt héten. Az irányzat, miután a kereslet lanyha, az árak általában 2-4 koronával hanyatlottak.

Budapest kereszvárosi zárt sertésvásár
1907 november 28.

Table with columns: Heti felhajtás összege, Értékesítési vagyon, Értékelt összesen darab, Sertés- és vágóhidra-állomány, Hirdetési maradvány.

Table with columns: Napi árak fillérben, Öreg nehéz, Öreg közép, Fiatal nehéz, Fiatal közép, Könnyű.

Irányzat: vásár élénk, túl nagy felhajtás és élénkebb az árak 4-8 fillérrel csökkentek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésüzem telepeinek jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Soványisertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker. Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek” részére.)

Table with columns: Sertésüzem, Állat, Állat, Állat.

Árak állományban kilogrammonként 4% engedély. Irányzat: lanyha.

Bécsi sertésvásár.
1907. november 28.

Table with columns: Főelhajtás, Származás szerint, Minőség szerint.

Árak: kilogrammonként állományban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.

Bécsi juhvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907. november 28

Table with columns: Főelhajtás, Árvek.

(Az árak kg.-ként állérekben, állományban fogyasztási adó nélkül értendő.)

Irányzat: lanyha, kg.-ként 1-2 fillérrel olcsóbb.

Bécsi szarvasbőrvásár.
1907 november 28.

Table with columns: Főelhözött, Állományonként állérekben.

Irányzat: lanyha, prima borjú 6-10 fill., többi minőség 10-20 fillérrel olcsóbb. Sertés 2-4 fillérrel olcsóbb. Bányák 2-4 koronával olcsóbb.

Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Table with columns: Kivonat a hivatalos lapból, Dec. 3., Dec. 4., Dec. 4., Dec. 5., Dec. 5., Dec. 10., Dec. 13., Dec. 14., Dec. 16., Dec. 17., Dec. 19., Dec. 20., Dec. 20., Január 15., Január 28., Febr. 15.

Szerkesztői üzenetek.

S. E. Pálánk. Főnökének igaza van. Tavasz gabona alá a superfoszfátot ezelszerűbb az őszi szántásra elszórni, mint tavaszkor, közvetlenül a vetés előtt, mert mint „Levélzékerey” rovatunkban bőven kifejtve már számtalanszor megirtuk, a tavaszai a felfogásolt kiszórásnál már nincs elég ideje arra, hogy feloldódjék és a növény gyökérzetét tápláló talajrétegbe idejében leszároghasson. Tavaszkor szórva, s kélyen le kellene szántani a superfoszfátot, de a tavasz szántás sokszor hátrányos a zabvetésre.

répa, 20 kg. zabosbűkkönyvszéná, 3 kg. olajpogácsa s 4 kg. árpadara. Ez tartalmaz 2-2 kg. szárazanyagot, 2-0 kg. fehérjét s 11-7 kg. keményítőértéket. Azonkívül annyi szalmát s polyvát kapjanak a borjúk, amennyit megesznek, ami azonban nem lesz sok. A szénával nem tanácsos a 3/4 éven aluli borjúknál takarékoskoni, kivéve, ha sok abrakot ad nekik, mert pl. a jelen esetben 10 kg. zabosbűkkönyvvel is beírják a borjúk, ha a másik 10 kg. helyett 4-5 kg. másodrendű búzadarát ad nekik.

P. L. Bakófa. A szárított cukorrépaszeletet csak 2-3-szoros súlyu vízben áztatjuk fel, mert annyi vizet, amennyit ön mond, nem képes felinni. Az említett vízmennyiséget gyorsan szívja a szelet magába, mert ahhoz, hogy teljesen feligya, felóra se kell; ezért tehát csak röviddel etetés előtt fogunk a szelet áztatásához. Az 1000 kg. tehénsúlyra számított 6 kg. szárított szelet 49 kg. középminőségű takarmányrét képes helyettesíteni.

H. K. A kérdésben foglalt ama kifejezés, mely szerint a bérlőnek a fölösleg szalmát szekereként 20 kor. értékben szabad csak a birtokról elszállítani, nem értjük és így a kérdésre ezuttal választ sem adhatunk. Sziveskedjék kérdését megismételni és világosan megírni, hogy mi annak a kérdéses szerződésbeli kikötésnek a valódi értelme.

B. Bánlak. A szalmát a takarmánytól általánosan követett szokás szerint mindig meg kell különböztetni. A bérlői szerződésnek a takarmányra vonatkozó intézkedése tehát a szalmára nem alkalmazható.

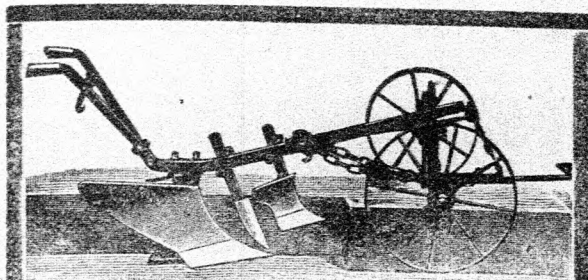
H. E. Ha a helyzetet tüzetveszélyesnek találja, tegyen panaszt a fűszolgabírónál. Az orvoslónak más módja nincs. A biztosító-társulatot értesíteni helyes dolog. Esetleg támogatásban fogja önt részesíteni a hatóság előtti akciójában.

R. I. Nemes baromfi beszerzése iránt tessék a „Baromfi-tenyésztők Orsz. Egyesületé”-hez (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) fordulni felvilágosításért. Különben e hó 28-án nyílt meg Budapesten a városi iparszarnokban a nemzetközi baromfiállítás, mely december 1-ig tart. Ott tetszés szerint szerezhethet be fajbaromfi.

K. A. Adónd. A tavaszi búzáról szóló köledményben ismertetett kísérletre használt Champlainbuzavetőmag Mauthner budapesti magkereskedő cégétől szerzetett be, de ezt valószínűleg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, Alkotmány-utca 31.) is szállt, tessék mindkét helyről mintát kérni és arajánlatot. Tudomásunk szerint Champlain-buzát természet: az ötvenesi uradalom (postája Sofronya) és a pusztagyöcsi uradalom (u. p. Tisza-Abádszatók) is. Más gazdaságokban is termesztik ezen búzát, így pl. Kisujszállítás vidékén, de ezek czimeit nem ismerjük. Hirdetés útján is lehetne arajánlatot kérni.

N. A. Budapest. Czikke közlésre jelöltetted, de hogy mikor kerül rá a sor, h. tározottan nem ígérhetjük.

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság részleai mezőgazdasági gépgyáranak vezérigynöksége! Mezőgazdák különös figyelmébe! EGYETEMES ACZÉLBEREK! Tiszta aczélananyag saját hámozalainkból. Eltörhetetlen tégelyaczel-akéfej. Panczélanaczel-kormánykezes. Magasított aczel-akéfej. Porvédő kerekék. Aczel gerendely. Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kégyártás terén legelső rangú MAGYAR gyártmányú gépek felállítására még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Kérjük árjegyzékét, mivel ez az összes megjavasítást terjedelmessé ismertető és egyáltalán a talaj állapot megmunkálására terjedelmessé, szakszerű és minden gazdaságok érdekeit felvilágosítóan nyújt és díjaztatásos küldeték. Megrendeléseket elfogad a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület értékesítő osztálya, Veszprém. Rövidített levélcim: „AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnczim: „AGRARIA” Budapest.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-tetekkel, páncéllemezekkel

□ acél gerendelyvel

↔ állítható szarvakkal, önzetással. ↔

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-boronák.

Háromtagu és egytagu hengerek.

Superior sorvetőgépek, triörök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP.-ig. Ipari mozdonyok 200 HP.-ig.

Gőzeke :

KEMNA-féle

keveset használt állapotban, esetleg egyvasú rigolirozó ekével, minden elfogadható áron eladó. Szives megkeresések: „B. Cs. 907” jellegével Sikray, Váczi-körút 33. hirdetőjébe kéretnek. 2318

Gazdák figyelmébe

olcsóbb

m. kir. szab. mint bármely más világító anyag a

pyroolum világítás.

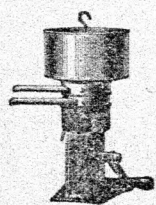
A pyroolum sajtalan, nem fűtől, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nála bekezdhető. Próbá küldemények 3 korona utóvét mellett. Kivánára prospektus ingyen is bérmenve. 1487

Degen Jakab

Budapest, IX. ker., Közpártár-utca 26

Meglepő olcsó

„FENIX”- és

„DOMO”- (háztartási)

SEPARATOROK

és minden egyéb tejjgazdasági eszközök

KLEINER és FLEISCHMANN

cs. és királyi szabadalm vas- és fémgyárakból

MÖDLING, BÉCS mellett.

Katalógusok ingyen.

↔ Képvisező keresztek

Eladó lenkóró

100 kat. holdon termelt, gőzcseplővel lecsépeelt lenkóró, továbbá 15 kat. holdon termelt nyílt lenkóró. 6841

Bérleti számtartóság,

Tolna-Ozora.

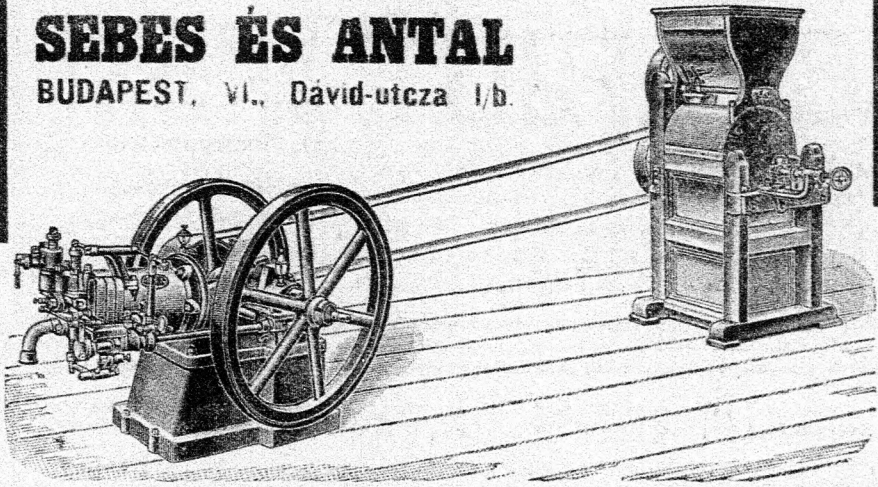
Első nagyváradi czipő- és csizmagyár

MOSKOVITS FARKAS és TÁRSA Nagyvárad

A m. kir. államrendőrség, a boszniai és hercegovinai csendőrség stb. állami intézet szerződéses lábbeli-szállítója, ajánl **gazdász- és vadászcizmát** fekete és barna vízhatlan bőrből és hallinából bőrözötten: **vadászbakancsot, teljesen vízhatlan és hóálló, eredeti gyári szabott áron.** Szétküldés postán utánvétellel. Meg nem felelők visszatételnek és a pénz visszafizetetik. 6834

SEBES ÉS ANTAL

BUDAPEST, VI., Dávid-utca 1/b.

Ajánljuk

eredeti **RENAUER-féle** motorjainkat és szab. függőleges köves darálóinkat.

↔ Árjegyzékkel szivesen szolgálunk. ↔

GŐZEKE

Acetylen-lámpák.

Különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali, udvari-, kerti-, istálló-

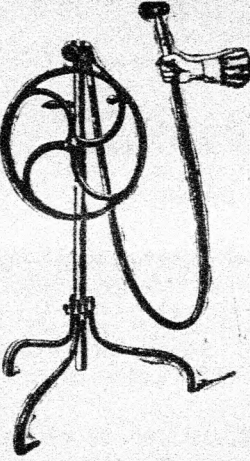
Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz., Fűvárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Ürgönyesim: Pneumatik.

↔ Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

VALÓDI HAUPTNER LÓ-ÉS MARHANYIRÓ-GEPEK

76.— koronától feljebb, a legnagyobb választékban állandóan raktáron. ::

A legolcsóbb s legkitűnőbb gépek.

Mindenféle állattenyésztési és ápolási cikkekről szóló árjegyzékünk ingyen és bérmentve. ::

GEITTNER és RAUSCH

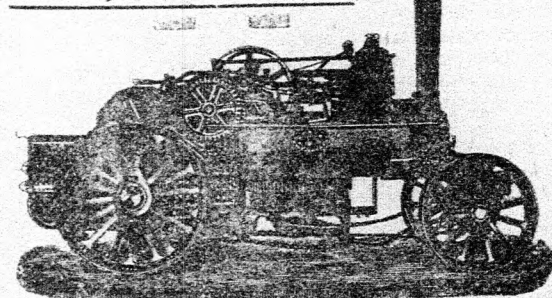
a HAUPTNER H. cég magyarországi vezérképviselői

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 8.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

↔ Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák. ↔

Kedvezményes árak és üzletési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit:

KEMNA J. Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

GYAPJUT WERMER F

1908. évi termést a szokásos nyirási időben szállítva, szerződésileg a legmagasabb árban, igényelt magasságu foglaló leférése mellett, az uradalmon átvéve, átvételkor kifizetve, közvetlen külföldi gyárak részére vásárol

BUDAPEST,
VI., Vörösmarty-utca 36.
Berlin-Wilmersdorf,
Kaiser Allee 203
Budapesti interurb.
Telefon 89-18. sz.

Birtok kerestetik

2-3000 holdig, primasik szántófölddel (ezukorrépatermelésre alkalmas) kevés erdővel, jó épületekkel, kastélylyal és 10-20.000 holdas erdőbirtokot, szarvasvadászattal, kastélylyal.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.
Telefon 13-85. 6096

Gazdaságok motorikus üzemű berendezése.

A motor a gazdasági villanyvilágítást is szolgált, szivattyuzási üzembe men kívül egyszersmind villanyvilágítást is használható. 1 drb 16 gyertya-fényű lámpa óránként egy filibe kerül. A legesekelyebb rendelkezésre álló vízterő felhasználása. Felvilágosítással és költségvetéssel díjtalanul szolgál

Elekes és társai okl. gépészmérnökök műszaki irodája

6836

Budapest, V., Lipót-körut 17.

Allateladási hirdetés.

Nagyméltóságu gróf Karátsonyi Jenő ur bánlaci hitbizományi uradalmából eladásra kerül körülbelül 100 darab éves göndör szőrű mangalicza sertéskan, továbbá 6 drb 3 éves magyar bika és több fiatal magyar és tarka bika, venni szándékoznak az **Uradalmi számtartószághoz, Bánlak.**

6855

Takarmánymész

czitrátoldhatóságért jótállás.

Elsőrendű szakértőnk egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmánymészben **csak az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát a takarmánymész vevők saját érdekében cselekszenek, hogy oly gyártmányt, melynél a **czitrát oldhatóságáról jótállás nem adatik, visszautasítanak.** Elsőrendű takarmánymész körülbelül 40 százalékos phosphorsavtartalommal, a **czitrátoldhatóság 80-90 százalékgig garantálva,** teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyagból, ajánl

6859

Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
Wien, IV/1., Technikerstrasse 5.

Tavaszi buzavetőmag.

Gróf Apponyi Géza tolna-högyészi uradalmában néhány száz métermázsa 1907. évi termésű, bőtermő 79 kg. faj-sulyu és jó csiraképességű **tavaszi buza 30 kor.-ért mm.-ként eladó.**

6840

Kollmann Gyula, jösz.-felügyelő.

Szőlővessző-eladás

Nagyobb mennyiségű, peronoszpóramentes, jól beérett, a szokványminőségnek teljesen megfelelő immunis homok szőlőtelepről származó, sima szőlővessző a következő fajokból eladó: Erdei (fehér bakar), Olasz Rizling, Kövidinka, Mézes fehér, Chasselas piros és fehér, Veltelini piros, Zöld Sylvani, Kadarka. **Pajzs Gyula gazdasága, Heves.**

6887

Mérnöki iroda

Elvállalja uradalmak üzemtervéhez szükséges térképek készítését, parcellázási munkákat, mezei és erdei vasutak tervezését és kivitelét, alagsóvezési, öntözési munkákat, mindennemű gazdasági épületterv elkészítését.

6856

KELL DEZSŐ okl. mérnök Keszthely. (Zala m.)

Bihar megyében 750 magyar hold kiterjedésű, sik fekvésű I-ső rangu fekete szántóból álló

nemesi birtok eladó.

A birtok vasuti állomástól 2 km.-nyire és fővonalától 8 km.-nyire fekszik, dohányengedéllyel bir és épületekkel kitünően van felszerelve, Teljesen tehermentes. Ára 400.000 korona. A vételárból 120.000 korona a szerződés megkötésekor fizetendő, 280.000 kor. pedig 4 és 1/2%-os kamat mellett egyelőre a birtokon maradhat. A birtok parcellázásra is alkalmas.

Venni szándékoznak forduljanak

Klár Andor bankirodájához

Debreczen, Miklós-utca 23. sz. Telefon 445. sz.

6780

Baromfitenyésztőknek nélkülözhetetlen kézikönyvek:

Beiwinkler Vilmos: **Fajbaromfi-tenyésztés.** 86 művészi képpel. Megjelent az O. M. G. E. könyvkiadóvállalat kiadásában. Vászonkötésben. K 3.—
Hrebly Emil: **A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése.** II. bővített és javított kiadás, 50 képpel. Megjelent az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület könyvkiadóvállalat kiadásában. K 1.50
— **Baromfitenyésztés,** mely felöleli és részletesen tárgyalja a hazai és külföldi baromfifajtákat, tenyésztési eljárásokat, az értékesítést és a baromfi betegségeket, 115 képpel. Vászonkötésben. K 5.—
— **A gazdasági baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók.** III. átdolgozott és bővített kiadás. 33 képpel. K 1.—
— **A baromfi termékek értékesítése.** Utmutatás, miként lehet a baromfitenyésztés összes termékeit piacra való helyes előkészítés által értékesebbé és a szövetkezetek alakításával a jövedelmet nagyobbá és biztossá tenni. K 2.—
— **Pulykatenyésztés.** II. teljesen átdolgozott kiadás, 48 képpel. K 3.—
— **Tyuktenyésztés.** II. kiadás, 90 képpel. K 3.—
Rodiczky I.: **Körültekintés a baromfitenyésztés összes ágain.** K 2.—
Kövy József: **Mesterséges keltetés.** Utmutatás a csibekeltető-gépek kezeléséhez, 16 képpel. K 1.10
Parthay Géza: **Gyakorlati baromfitenyésztés.** 73 képpel. K 3.—
— **Gazdasági galambtenyésztés.** 55 képpel. K 1.—
— **Baromfi betegségek.** Belgyógyászat és sebeszet, több képpel. K 3.—
Polonyi Manó: **A baromfitenyésztés nagyban és kicsinyben,** mint biztos kereseti forrás. Telepberendezés és költségvetés tervrajzokkal. K 1.—
Rácz Ödön: **A nő szerepe a baromfitenyésztésben.** K —.20
Gáspár József: **Baromfitenyésztés.** K —.70
Grubczy Géza: **Baromfitenyésztés.** 72 képpel. K 3.60
Kiss Gereben-Verner Jenő: **Az apró jöszágok tenyésztése.** K 2.40
Krolopp Alfred: **Az apró jöszág tartása és nevelése.** 16 képpel. K 2.—
Szatmáry Miklós: **Egy kis tanulmány** Amerika és Európa néhány nyugoti államainak baromfitenyésztése és kereskedelméről. K —.80
Igaliné Karnász Olga: **A szárnyasok mesterséges keltetése.** R —.40
Mindezen könyvek megrendelhetők a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár

Budapest, VI., Váci-körut 59. • Gyár: Pozsony.

Magánjáratokat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket, ugy gőzmozgonyokhoz, mint benzinlokomobilokhoz, számkazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonyakiemelő-gépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legelőkeltebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Arajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Képviselek jutányos feltételek mellett felvételnek.

Magyar királyi államvasutak.
257345/907. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága egyes szertáraiban az 1908. évben összegyűlt és feleslegként rendelkezésre álló mintegy 3840 db kátrányos és egyéb tisztátalan hordót eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A fent kiténtetett mennyiségekre nézve a magyar királyi államvasutak semmiféle kötelezettséget nem vállalnak; ezek tehát a tényleges vissznyereményhez képest nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek, ennél fogva köteles leendő a vevő az 1908. évben tényleg összegyűlt és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egységár mellett átvenni.

Az összegyűlt hordók esetéről-esetre, az 1908. évi december hó végéig összegyűltök pedig a rákövetkező hónap 25-ig fognak a gyűjtőszertárak által az illető vevő rendelkezésére bocsátatni és tartozik a vevő ezen hordókat a felszólítás vételétől számított nyolcz napon belül átvenni és a szertárakból eltávolítani.

Határozottan kikötöttük, hogy a hordók azon szertárakban veendőek át, amelyekben azok összegyűlnek; vasuti kocsikba való felrakásukról és tovább-szállításukról a vevő saját költségén tartozik gondoskodni, ennél fogva tehát olyan ajánlatok, amelyek az egyes szertárakban összegyűlt hordóknak más szertárban való átadását, más állomásra való bérmentes szállítását, vagy vasuti kocsikba való díjtalan felrakását kötik ki, figyelembe nem vétetnek.

A hordók eladása, kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kikötöttük, hogy az ajánlatban világosan kiűntetendő, hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek, amelyeknek minden, bár sérült alkatrészei, u. m. dongái, fenekei és abroncsai együtt vannak.

Kikötöttük továbbá, hogy minden ajánlattevő ajánlatával az áflett hozandó határozatig visszavonhatatlan kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető.

Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magyar királyi államvasutaknál az ócska anyagok eladása iránt 12229/96. szám alatt fennálló általános feltételeket kötelezőknek ismeri el, melyek 30 fillérért a nyomtatványtárból megszerezhetők és melyek 60 filléres magyar okmánybéllyel az ajánlattevő két tanu előttemzése mellett aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az értők járó 30 fillér és 20 fillér postaköltségnek (összesen tehát 50 fillér) a főpénztárnak való beküldése ellenében kívánatra postával is megküldetnek.

Az ajánlatok bezárólag az ezen czélra szolgáló anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen kapható úrlapon ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlatokban az ajánlati árak számokkal és szóval kitöltendők és a fenti feltételek elfogadása világosan kijelentendő. Javítások és vakarásoknak az ajánlatokban előfordulniok nem szabad.

A pályázni szándékozók felhívattak, hogy 1 koronás magyar okmánybéllyel ellátott, sértetlen borítékba tett és lepecsételt ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres hordók megvételére 257345/1907. számhoz” 1907. évi december hó 21-ének déli 12 órájáig anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz., II. em. 43. a.) benyujtani sziveskedjenek, ahol azok a megjelent felek előtt bizottságilag felbontatni és felolvastatni fognak.

Bánatpénzképen a megvenni szándékoló hordóknak az ajánlott egységárakkal kiszámított érték összegének 5%-a az ajánlat benyujtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz vagy aláírt feltételek nélkül, továbbá elégtelen bánatpénzzel, a kitűzött határidőn túl beérkező, nem az előírt ajánlati úrlapon, sérült vagy le nem pecsételt borítékban tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Pótajánlatok semmi körülmények között nem bocsáthatók tárgyalás alá.

Egyébként a magyar királyi államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon válasszon, továbbá, hogy amennyiben ennek ellenkezője az ajánlatban világosan ki nem kötetett volna, megszerzési részmenyiségeket engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmenyiségeket is köteles átvenni és végre, hogy a czél elérésére bármilyen más intézkedéseket is teheszen,

Budapesten, 1907 november hóban.

Az igazgatóság.

1

(Utányomás nem díjaztatik.)

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpa s egyéb erőtakarmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál

Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

1900. évi párisi világkiállításon „Grand Prix”.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.

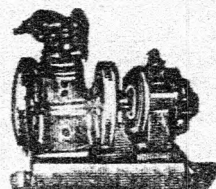
Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor
Csakis ezen védjeggyel valódi.Főraktár: **TORÓK JÓZSEF** gyógyszerár, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 28.**Már megjelent!****A NÉP BARÁTJA**

naptár 1908-ik évfolyama

a tavalyi évfolyamhoz hasonló tartalommal és sokszínű borítékban. ::

Bolti ára 50 fill.Tizenkét darabot :: ::
:: :: 5 koronáért küldünk.**Sziveskedjék megrendelni és cselédsége között szétosztani.****“Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése**
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)**Villanyvilágítás önálló teleppel****kastélyok, gazdasági épületek, gyárak, szállodák számára saját rendszerünk szerint. Kombinálható vízvezetékekkel és gazdasági üzemmel. Számos elsőrangú referenzia.**Kimerítő ismertetéssel, árajánlattal szolgál — **SIGNER F. és R.** mérnöki és elektro-technikai vállalat :: Budapest V., Kálmán-utca 15. TELEFON 63-01.

Minden gazdaságban fontos egy szakkönyvtár.

Ajánljuk a következő könyvek beszerzését:

■ Az „O. M. G. E.” könyvkiadóvállalata kiadásában megjelentek: ■

- Általános állattenyésztés.** Irta: Tormay Béla. III-ik kiadás. Vázonkötésben 7.—
- A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése.** 45 képpel. Irta: Hreblay Emil. 1.50
- Fajbaromfitenyésztés.** Számos művészi ábrával. Irta: Beiwinkler Vilmos. Füzve 2.—, vázonkötésben 3.—
- A vadon termő gyógynövények,** valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszerári értékesítésének rövid ismertetése. 59 ábrával. Irta: Péter Béla. Vázonkötésben 5.—
- A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés.** Irta: Molnár István. 77 rajzzal Vázonkötésben 5.—
- A juhtenyésztés múlt és jelen irányiról.** A szövegbe illesztett 40 ábrával és több czimképpel. Irta: Rodiczky Jenő dr. Vázonkötésben 3.—
- A kecske tenyésztése és haszonvétele.** Irta: Rodiczky Jenő dr. 1.50
- Házi és udvarkertek berendezése.** Irta: Kardos Árpád. Vázonkötésben 3.—
- Egyszerű gazdasági számvitel.** Irta: Suschka Richárd. II-ik kiadás. Vázonkötésben 6.—
- A ló és tenyésztése.** Irta: Kovács Béla és Monostori Károly. 600 képpel, 14 műmelléklettel és 1 színes lótenyésztési térképpel. 3-ik javított és bővített kiadás. Füzve 12.—, vázonkötésben 15.—
- Takarmányozás.** Irta: Cselkó István. Bekötve 10.—
- Talajismeret.** Irta: Cserhádi Sándor. 4.—
- Tejgazdaság.** Kézikönyv gyakorlati gazdák részére. Számos képpel. Irta: Sierbán János és Körfer István. Füzve 4.—, vázonkötésben 5.—

- Állatgyógyászat.** Hasznos háziállataink betegségeinek megismerése és gyógyítása. Eisenmayer Sándor és Goebel Coelestin nyomán írta Monostori Károly. V-ik kiadás. 46 ábrával, bekötve 2.50
- Baromfitenyésztés.** Teljes kézikönyv a gazdaközönség számára. 115 szövegközi ábrával. Irta: Hreblay Emil. Vázonkötésben 5.—
- Burgonya termesztése** a mai okszerű alapon. 17 képpel. Irta: Játka Ferencz. 2.00
- A dohánytermelésről.** Irta: Grasselli Norbert és Berger Károly Lajos. 1.—
- Földmérés** a gazdák és erdészek használatára. 206 ábrával és 1 színes rajzzal. Irta: Gerevich Emil. 2.—
- Gazdasági tanácsok** a gazdálkodás különböző ágairól. Irta: Rodiczky Jenő. Számos ábrával 3.—
- A cséplőgépek szerkezete és kezelése.** Irta: Balassa Frigyes. 316 képpel 6.—
- Gombaisme.** Irta: Cserey Adolf dr. Színes táblákkal 1.20
- A halgazdaság rövid foglalata.** 43 képpel. Irta: Hermann Ottó. Vázonkötésben 3.—
- A háztartás könyve.** Különböfe jobbnál-jobb étkek kipróbált receptjeivel. Irta: Szilassy Juliska. Diszkötésben 4.—
- Gazdasági ügyiránytan.** Utmutató a gazda üzleti és polgári életében előforduló irományok fogalmazására és készítésére. Irta: Seyfried Károly. 6.—
- A földbirtokok kézikönyve** összes birtokjogi viszonyokra, a mezőgazdaságra és jogi szükségleteikre vonatkozó, legújabb törvények és rendeletekkel. Szerkesztette: Kassay Adolf. Vázonkötésben 5.—
- Magyar kertészkönyv.** A belterjes kertgazdaság foglalata, számos szöveg közé nyomott metszettel. II-ik javított és bővített kiadás. Irta: Farkas Mihály. 4.—
- Konyhakertészet.** Irta: Baranyay István. 3.40
- A korai főzelék és zöldségfélék termelése.** Irta: Limbacher Károly. 1.—
- Mezőgazdasági kettős könyvvitel.** Irta: Zachár Gyula. Vázonkötés 12.—
- Mezőgazdasági lexikon.** Szerkesztette: Szilassy Zoltán és Bezeredy Adorján. 2 díszes félbörkötésben 35.—
- Egy év a méhesben.** Dióhéjba foglalt gyakorlati utasítások egy modern méhes kezelésére. Irta: Tnymer János. 1.—
- Mezőgazdasági becsléstan.** Irta: Szűts Mihály 3.—
- Mezőgazdasági kereskedelemtan.** Irta: Krolopp Hugó 10.—
- Általános növénytermelés.** Irta: Cserhádi S., 2. kiadás. 221 ábrával 9.—
- Különleges növénytermelés.** Irta: Cserhádi Sándor. 153 ábrával 9.—
- Házinyulatenyésztés és értékesítés.** Irta: Andrássovich Géza. Számos fénykép után készült képpel. II-ik kiadás 2.—
- Rét és legelőmivvelés.** Irta: Károly Rezső. 103 képpel 3.40
- A gyakorlati répatermesztő.** Irta: Rodiczky Jenő dr. Számos szöveg közé illesztett ábrával 2.—
- A sertésvesz gyógyítása.** Irta: Brummel Gyula. 3.—
- A sertés javítása és hizlalása gazdák és hizlalók számára.** Irta: Ruffy Pál. 2.—
- A szarvasmarha és tenyésztése.** Irta: Tormay Béla. 2 kötetben 12.—
- Mezőgazdasági szeszgyártás.** Irta: Zalka Zsigmond. A szöveg közé nyomtatott 69 ábrával. II-ik kiadás 7.—
- A gazdasági szeszgyár üzemének ellenőrzése.** Irta: Szilágyi Gyula dr. 9.—
- Szőlőművelés és borkezelés könyve.** Irta: Szilárd Gyula. 4.—
- A szőlőtöke helyes metszése.** Irta: Saáry Ákos. 1.30
- A Budapesti tőzsde könyve.** Irta: Félégházi Ágost dr. A budapesti áru- és értéktőzsdére vonatkozó összes szabályzatok és törvények, az érvényben levő összes tőzsdéi szokások, gyűjteménye 8.—
- Mezőgazdasági üzemtan.** Irta: Hensch Árpád. I-ső kötet Józsaágozolás és berendezés. II-ik kötet Mezőgazdasági becsléstan és előszámítás 8.—
- A vadászat mestere.** Gyakorlati utmutatás a vadászat kedvelői számára. Irta: Cserszilyvass Ákos. Bekötve 2.—
- Pulykatenyésztés.** Irta: Hreblay Emil. 3.—
- Erdészeti géptan.** Irta: Kövesi Antal. 5.—
- Szálás takarmánynövények termesztése.** Irta: Szilassy Zoltán és Grábner Emil. Vázonkötésben 10.—
- Sokszorosító szövetkezetek részére.** Összeállította: Tariczky Jenő. 2.—
- Mezőgazdaságtan** kisgazdák használatára. Irta: Szilárd Gyula. Füzve 4.— Vázonkötésben 5.—
- Megrendelhetők a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatuk tölzi ki a belterjesebb és az oddigani hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Előigazgatja az okszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló tisztertervet. Kiváltja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezen áramlás ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elváltja a gazdasági számvitelnek felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elváltja a gazdaság számadatának elkészítését, időszakos jelentések alapján. Rvi zárlatokat és jövedelmérzési számításokat elkészít.

Tanácsot ad a birtokberendezésről, valamint mindenemű mezőgazdasági pénzügyi és hiteltügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsokat szolgáltat és vitás ügyekben a választott szakbírói felület elváltja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági értékebecsléseket végeztet.

A nála bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvi nyilvántartásba

bejegyeztetve és egyéb képzettebb gazdasági személyeket kereskedelmi nyilvántartásba

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 200 m. hold** Zalaiban, a Tisza partján, csemetes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kitűnő utak, vasútállomás 10 perc. Földtelepnek igen alkalmas. 1196
- 225 m. hold** Zalaiban, egészséges helyen, vasútállomás a birtokon szeszgyárral téglavetással, cementárnyagtárral, iparvágány s mértéggel, urilakkal. Barmákor átvezető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathuroszky, Tünde. 1578
- 107 m. h.,** pilléscsúcsú vonalon, fővárostól 39 km-re, 4 község között, orvosi, gyógyászati Nyergesújfalun. Dunától 10 m. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csirkevel, magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás, terasz, régi verandával. 455
- 300 m. h.** sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 2849
- 370 m. hold** Sárosmegyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 h. diszkerettel, kövesút mentén. 3743
- 100 k. hold** körüli I. o. bacska föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3261
- 300 m. hold** Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1015 k. hold** Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4180
- 606 kat. hold** Érmelléken, vasúttal 7 kilométerre, épülő vasút helyében, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4901
- Temesvár határában,** a várostól 2 kilométernyire, 211 magyar hold kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a lehető legjobb minőségű föld, az egész **primitissima klasszisu kerti talaj,** egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A véteit megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös tőzlesztéses kölcsön. 4756
- 280 m. hold,** Budapesttől fővonalon gyorsral 1/2 óra, vasútállomástól műton 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 80 m. hold erdővel. 4756
- 400 m. h.** J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal: 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambonillet és fésűs keresztvetésű törzshajnyáljal és 200 drb bóránnyal. Nagymennyiségű széná, takarmány és szalma. 4701
- 586 h.** Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 23 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész, major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivehető. 5640
- 381 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

Birtokvétel:

- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol, csatlakozó való tégas és egészséges lakással, árnyas kerttel.
- Kiseb birtok,** szép és tégas lakóháza, I. parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.
- 400-1000 holdas** birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 3015
- 1000 holdas** cserébe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 437
- 400 holdas** birtok Abauj megye déli részén. 3378
- 2-300 h.** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3960
- 200 holdas** birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-1500 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén.
- 2000 hold** elsőrendű talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Béctől legfeljebb 6 órányira. 5216
- 800-1200 m. h.** birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakházzal. 465
- 2000 hold** jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216

Bérbeadó birtok:

- 490 m. h.** Abauj m. 7 km. a vasúttól, országút mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h.,** amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2630

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorló

letelepitésére alkalmas birtokokat és bérlelőszövetkezetek

alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnel.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

Az OMGE. üzemi osztálya.

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

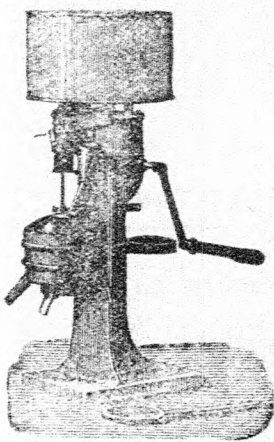
kastélyok, villák, uradalmak, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratóriumok, állomások, kaszárnyák, templomok, iskolák **községek és kisvárosok részére.**
Költségvetés ingyen minden kötelezettség nélkül.

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 16 fillérbe kerül! **Nem acetylen!** Legegyszerűbb kezelés! — Robbanás veszélye kizárva! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok és szabadalmak. Számos kitértetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz r.-t. Arad.
 Iroda és raktár: BUDAPESTEN, VI. ker., Andrásy-ut 17.
 TELEFON 25-60.

Tenyészállat-eladás.

Gazdaságomból **eladó** 33 drb számfeletti, részint hasas, részint fedezettésre alkalmas félvér simmenthali vöröstarka üsző és 7 drb növendékibika. **Dukai Takács Ferencz** Duka, Vas megye, vasutállomás Jánosháza. 6774

Eredeti „MELOTTE“ tejcentrifugák a világ legrégebbi és legjobb tejfölözögépei!

Játszi könnyű kezelés. Legesekélyebb kopás. Legélesebb lefőzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 darab van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125—500 liter kézihajtásra. **Magyarországi képviselő**

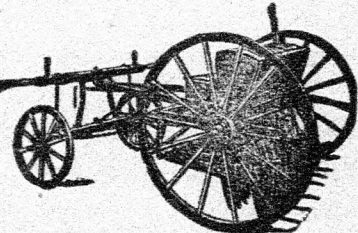
Geittner és Rausch
 Budapest, VI., Andrásy-ut 8. sz.

HONI IPAR!

A kelezavári erdőlyrészi országos mezőgazdasági kiállításon I. díjjal, aranyéremmel kitüntetve. — A nagyváradi mezőgazdasági kiállításon elismerő oklevél újításokért!

Szabadalmazott „Losonczy Drill“

tolókerekű sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és fölül vető szerkezettel, szabadalm. magbeboronálással.

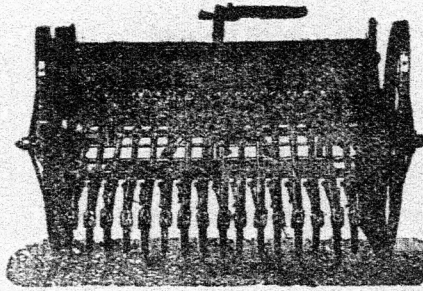

Első Losonczy Mezőgazdasági Gépgyár
BASCH és TARJÁN mérnökök LOSONCZ

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. — Kizárólagos vetőgépgyár.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt árakon a jelen idejénre: **SACK RUDOLF** elismert kitértő gyártmányait, **aczélekéit, vasboronáit, könnyű és szilárd sorvetőgépeit, szecs kavagó-, répa-vágó-gépeit.** Kézi, járgány- és gőzhajtásra elsőrendű **biztonsági járgányait, „Westfalia“ műtrágyaszóró-gépeit,** a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló-készülékeit** s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

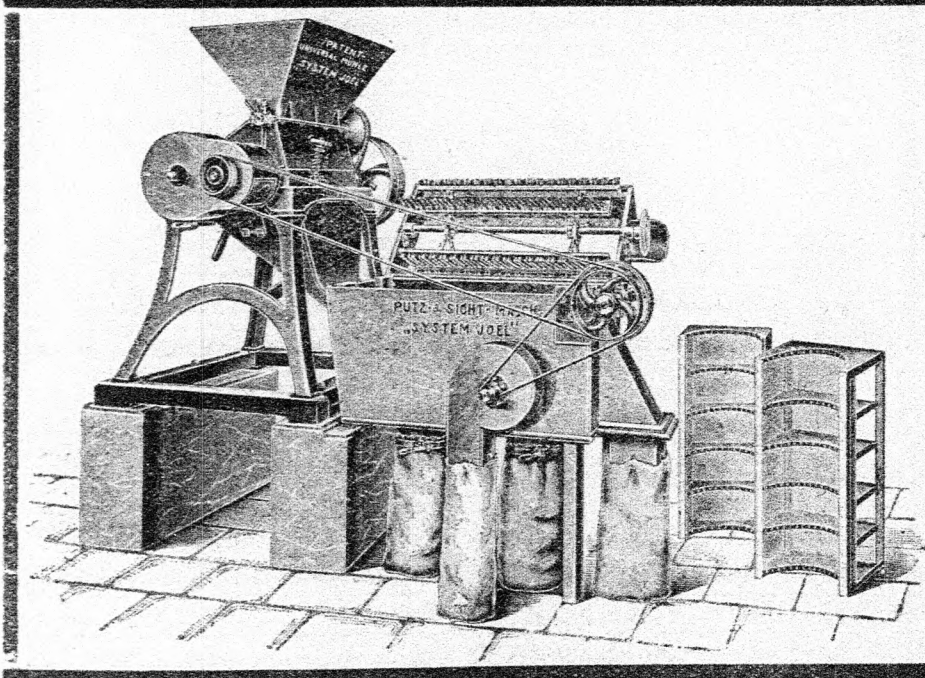
Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikát, cement-födéleserepéket, csöveket esatornázásra, alagsóvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 262-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. **Levelezés magyar nyelven.**

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére
LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig
 Homokvizsgálat, — próbafeldolgozás, — minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében

270 munkás
 95 szabadalom stb.

Darálásra - Zuzásra - Orlésre egyaránt alkalmas az új szabadalmazott

JOËL-MALOM

amellyel 4—500 kg. dara, vagy 120 kg. gabonából kb. 75 kg. sütőliszt készíthető óránként. Készíti:

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára **Mosonban.**

Főraktár: Budapest, Váci-körút 57/a. ■ ■ ■
 Fiókraktárak: ■ ■ ■ Temesvár. — Debreczen.

BIRTOK keresők és eladók :: figyelmébe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérbevenni óhajt, forduljon bizalommal a

Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalathoz
Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-53.

Bérlevelek

(Szegődségi levelek)

Az új cselédtörvény alapján összeállítva.

•• Darabja 5 fillér ••

Kapható a "Patria" irod. vállalat és nyomdai r.-t.-nál
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.
234642/907. szám. A. III.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága különféle leltári tárgyakkal, u. m.:

I. csoport: Műhelyi és pályafenntartási célokra szolgáló acél, kovacsolt vas- és egyéb szerszámok és eszközök.

II. csoport: Acél és sárgaréz bélyegzők, lyukasztófogók és peczétnyomók stb.

III. csoport: Öntött vasszerszámok, tárgyak és esztrókák, csavaremelők, takaréktűzhelyek, ágyukályhák, őrházi főzőkályhák, vastetőzetű lámpaszlopok, vasnyoszolyák, egyéb vasbutor stb.

IV. csoport: Elsőrendű váró- és éttermi butorok, párnázott és hajlított fából való padok, székek stb.

V. csoport: Bádigos, lámpaárú-készítmények és vas-zománccárók.

VI. csoport: Ágyeműek, pokróczok, függönyök, gördönyök, nemzeti lobogók stb.

VII. csoport: Tűzoltószerkek, fecskendők, kézi csempettyük stb.

VIII. csoport: Pénzszekrények, pénzládák és menetjegy-szekrények vasból.

IX. csoport: Villany- jelzési és levelezési eszközök, telefonok stb.

X. csoport: Hajtányok, pályakocsik, csigasorok, láncok, vastalyigák, vasalt málnakocsik, kézikocsik, vasrakoncák, mozdónyszerkocsi és kocsiemelő állványok stb.

XI. csoport: Mentőszekrények, mentőtáskák, táskaborítékok és beteghordágyak.

XII. csoport: Százados raktárnérlegek.

XIII. csoport: Órák.

XIV. csoport: Műszerek, mérőeszközök, rajzvonalzók stb.

XV. csoport: Vízmentes ponyvák és kendertömlők.

XVI. csoport: Bőröndös és szijgyártó munkák stb. 3 éven át leendő szállítása

iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes módokat tartalmazó „Pályázati felhívás” bővebb felvilágosítás, ajánlati úrlapok stb. a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál Budapest, VI. Andrásy-ut 73/75. szám, II. em. 16. ajtó) kaphatók és az összes vidéki üzletvezetőségeknél megtekinthetők.

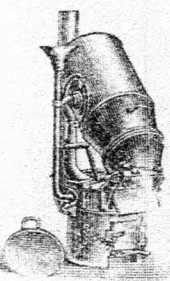
A kötelező minták a budapest-józsefvárosi állomáson levő központi szertárban megtekinthetők. Az ezen pályázatra vonatkozó, ikenként 1 koronás bélyeggel lezárt és a czég pecsétjével lepecsételt ajánlatok 1907. évi december hó 12-ének déli 12 órájáig ugyancsak említett szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

A bánompénz 1907. évi december hó 11-ik napjának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak főpénztáránál teendő le.

Budapest, 1907. évi október hóban.

AZ IGAZGATÓSÁG.

(Utánnomás nem díjazatik)

Világhírű takarmánygyorsfűllesztők. Reform fűllesztők. Kazánkályhák. Burgonya-mosogók. Kétúró fűllesztők. Kályhák, Helion szabad.

Előnyösen és olcsón szállítja a legnagyobb speciálista műhely, az

Első horowitzi kályha és takarmányfűllesztő

különleges gyár, vasöntőde és emelőgyár

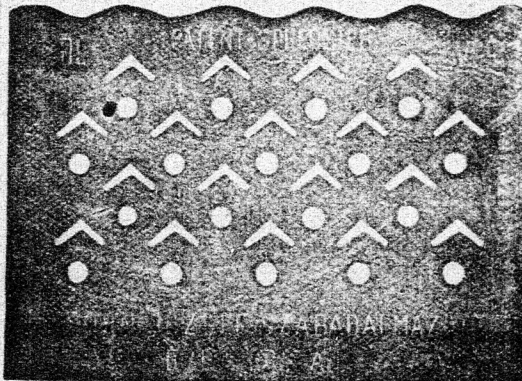
HOFMANN OTTÓ

Horowitz, Böhmen.

Ajánlatok kívánatra ingyen és bementve. 6891 Megbízható ügynökök kerestetnek.

Dorn József-féle szab. törekrosta

mindennemű cséplőgéphez, pótszalmazúzóhoz, alsó tisztító szerkezetéhez.

Körülbéli 10.000 darab forgalomban.

1905. évi augusztus hóban mélt. gróf Wenckheim csorvái uradalmaiban 500 kereszt buza cséplésnél 247 kg. szemet takarított meg a farostával szemben, amit a Békésmegyei Gazdasági Egylet igazol. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szab. törekrostáért teljes felelősséget vállalok.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napl próbára küldeni és vizs-

szafogadni, ha nem jobb és tartósabb, mint bármely másfajta törekrosta.

Ajánlom új tányéros répvázóimat mindenféle nagyságban, legolcsóbb árk mellett, csukorrépafejet és bármilyen levéllel vegyes répat kitógástalanul vág.

Használt cséplőgarnitúrákat állandóan veszek és eladok jótállás mellett. Árappal, bővebb felvilágosítással szolgál.

DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos, Békés-Csabán.

November hó 1-én

lépett életbe az

ÚJ CSELEDTÖRVÉNY

Éppen most jelent meg:

A gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény.

Jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta: **Dr. VANTSÓ GYULA.**

Második, A végrehajtási rendeletekkel bővített kiadás. Ára 2 korona.

Megrendelésnél sziveskedjék postautalványon 2 korona 10 fillért előre beküldeni, hogy a törvényt azonnal bérmentve megküldhessük.

A végrehajtási rendeleteket külön is szállítjuk 65 fillér előleges beküldése ellenében

Ezen rendeletek nélkülözhetetlenek mindazokra nézve, kik a törvényt már megszerezték.

Az új cselédtörvény a cselédlakások építéséről, illetve megfelelő átalakításáról is intézkedik, fontos tehát minden gazdára nézve a következő szakmunka beszerzése:

Gazdasági munkás- és cselédlakások

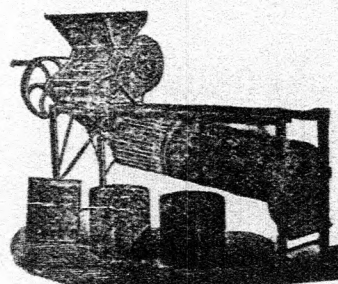
Összeállította: A magy. kir. földművelésügyi miniszterium gazdasági műszaki hivatala az O.M.G.E. közreműködésével.

Tartalmaz 50 épülettervet, minden tervhez teljes költségvetést és építőanyag előírányzatot.

A mű 3 részből áll. Az első a cselédházak terveit, a második a vándormunkások tanyáit, a harmadik rész a cselédházakhoz szükséges mosó- és sütőházak, ólak és árnyékszékek terveit foglalja magában.

Bolti ára 10.- korona.

"PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak- könyvkereskedés BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

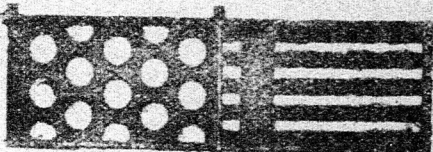

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona özeuf-u 8.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMEZROSTA gőzcséplő gépek számára.

GYŐRI
SZESZGYÁR- ÉS FINOMÍTÓ-
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
HAMUZR- ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRA.

Nyilatkozat.

Több oldalról azon értesülést nyertük, hogy a Büchler-féle eljárás bevezetésével foglalkozó több ügynök, úgy Magyarországon, mint Ausztriában azon hamis állítást terjeszti, mintha a kénsavnak, Magyarországon és Ausztriában érvényben lévő Bauer-féle szabadalom szerint való felhasználása, valamint Bauer által kiadott előírások, a Büchler-féle szabadalmi jogba ütköznének. Az ily eljárást nem tekinthetjük egyébnek, mint a **tisztességtelen verseny minden alapot nélkülöző folyamánának** és kijelentjük, továbbá, **hogy üzletfeleinkért minden körülmények között a teljes felelősséget elvállaljuk**, ha a kénsav a Bauer-féle előírások szerint, tehát a szabadalmazott élesztőkivonat alkalmazásával használtatik.

Ujólá ki kell továbbá azon tényt emelnünk, hogy **a kénsav felhasználásának elsőbbsége egész kétségtelenül a Bauer-féle eljárást illeti meg.**

Igen kérjük a t. Érdekelteket, hogy bennünket a Büchler-féle szabadalom ügynökeinek ezen és hasonló üzérkedéseiről sürgősen értesíteni sziveskedjenek, hogy adott esetben a törvényes lépéseket megteheszük.

Győri szeszgyár- és finomító-részvénytársaság.

Sürgőnyczim : SZESZGYÁR GYŐR.

„KÖZTELEK“

köz- és mezőgazdasági
lap kiadóhivatala ::

T. Cz.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET ez évben 18,000 mutatványszámot fog karácsonykor szétküldeni hivatalos lapjából a „KÖZTELEK“-ből földbirtokosok, bérlők s gazdatisztek czimére.

Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy mily jó eredménnyel járhat ily nagy példányszámban való hirdetés s bizton reméljük, hogy t. Czimed nem mulasztja el ezen kedvező alkalmat, hogy czégét a gazdaközönség körében minél ismertebbé tegye, annál is inkább. mert ezen nagy számban megjelenő lapban a hirdetés díja igen mérsékelt:

1 oldal	80 korona
1/2 „	45 „
1/4 „	25 „
1/8 „	15 „

Kivaló tisztelettel

„KÖZTELEK“
KIADÓHIVATALA
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

A megrendeléseket legkésőbb
decz. hó 15-ig kérjük.

A nagyteleki gazdaságban eladásra bocsájtatnak:
montafoni tehének, bikák és üszők;
 továbbá: **telivérlovak és féltelivér csikók.**

Bővebb felvilágosítást nyújt a

NAGYTELEKI GAZDASÁG, u. p. Hatvan.

6839

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával. 1970.340— kor.
 Tartalékok 784.780-16 "

Összesen: 2.755.104-16 kor.

1901 évi felesleg	80.348— kor.
1902. " "	59.782-28 "
1903. " "	109.331-73 "
1904. " "	72.438-23 "
1905. " "	61.730-60 "
1906. " "	39.243-65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5%-os engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál. Az igazgatóság.

Már megjelent

az O. M. G. E. könyvkiadó-vállalata kiadásában

**a kisebb gazdaságok könyv-
 viteléhez legalkalmasabb**

Gazdasági Számviteli Naptár

1908-ik évfolyama.

Ezen **SZILASSY ZOLTÁN** szerkesztésében megjelenő könyv új évfolyama **lényegesen átdolgozva és az előzőknél sokkal bővebb tartalommal** jelenik meg és így a gazdasági könyvvitelhez igen alkalmas és czélszerű.

Tartalmából kiemeljük a következőket:

Naptár és jegyzetek az év 12 hónapjára. — Gazdasági hasznos tudnivalók. — Az év bevételeinek és kiadásainak előirányzata. — Jegyzetek a gazdálkodási programra. — Vagyonleltár. — Pénzszámadás. — Termény-, anyag- és állatszámadás. — Cselembérek. — A gazdaság mérlege stb.

Ára tartós vászonkötésben korona 2'50,

mely összeg előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "PATRIA" r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Magyar gyártmányú gézek kis- és középirtokosok részére!

A kis- és középirtokosok részére, a mélymívelést legjobban végzi az „Ivanich”-féle gézek. Ezen gézeket az O. M. G. E. műszaki bizottsága két éven keresztül megvizsgálta s azt e czélra alkalmasnak találta. E rendszer két géppel dolgozik s nem maga vontatja az ekét s így a mély mívelést egész rendszeresen végzi. E gépek a gazdaság minden üzemére, u. m. szántásra, cséplésre, vontatásra egyaránt alkalmasak. Kedvező fizetési feltételek! Tájékoztató szolgálat az alábbi két levél:

Szívesen igazolom, hogy átalakított 8 HP lokomobiljaim úgy cséplésre, mint szántásra alkalmasak s velük óránként egy magyar holdat, 12" hüvelyk mélyen szántok. Működésükkel teljesen meg vagyok elégedve s így a szántáshoz való átalakítást tisztelt gazdatársaimnak örömet ajánlom.
 Pusztá-Felsővársány, 1904. XI/24. **Gorove László földirtokos.**

Ezennel igazolom, hogy a 2 drb 10 HP magyar állami gőzlokomobiljaim szántásra alkalmasak s velük óránként egy kat. holdat szántok 12" mélyen. Működésükkel teljesen meg vagyok elégedve s ezen gépek szántásra való alkalmazását ajánlom. Minden egyes érdeklődőnek szívesen állok rendelkezésre felvilágosítás tekintetében.
 Szegszard, 1907. X/2. **Ifj. Leopold Lajos földirtokos.**

Mindenemű kimerítő leírással és felvilágosítással, valamint költségvetéssel szívesen szolgál **IFJ. IVANICH ANTAL** Dombóvár, Tolna megye. 6781

MAGYARORSZÁG ELŐLEGI LEONARDOSS ÉS LEONARDOSS ÜZEMELTETŐI

Alapított 1847.

Bräusweller János

Szegeden C. és his. kiadóhelyesen
 szob. chronometer- és műtész, felhatalmazott
 órák és órák ingázásának.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
 RÉSZLETFIZETÉSRE**

Írások és jegyzetek megvásárolhatók postán.

Gazdasági könyvviteli
 nyomtatványokat
 levélpapírokat
 borítékokat és egyéb

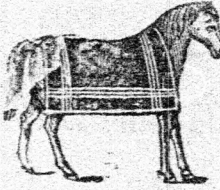
nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
 kivitelben készít

"PÁTRIA"
 IROD. VÁLLALAT
 ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
 IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Felhívom a tisztelt lóokrócz-vásárló közönséget, hogy mielőtt lóokrócz-szükségletét beszerezné, egy próbát tegyen az általam forgalomba hozott magyar gyártmányu tartós minőségű, bundamelegségű lóokróczokból, melyet bárki posta vagy vasut állomására bérmentve szállíthat, már a legkisebb megrendelésnél is.

1 számú legjobb és legnagyobb minőség ára	4-25 forint
2 " " " " " "	3-25 " "
3 " " " " " "	2-75 " "

Magyar gyártmány! a rendelő által meghatározott színben. Minden megrendelés a beérkezés napján eszközöltetik. Evedüli megrendelési cím, ahova minden megrendelés címzendő: **BIRÓ PÁL Somogy-Szill 29. szám.**

HERZ ÁRMİN FIAI szalámigyára
Budapest, IX., Soroksári-ut

vásárol minden mennyiségben, a mindenkori legmagasabb napi áron míg a gyártás tart. szalámigyártásra alkalmas, **nehéz csigolyás** (fej- és láb nélküli)

sertéshust.

Eredeti friz jerkékre és kosokra

1908. tavaszi és őszi szállításra előjegyzést elfogad:

Dr. Bernolák Károly, Haraszt, Szepesm.

DERÜLT ÉGBOLT ALATT

Írta: **BUDAY BARNA**

Ára 3 kor.

E cím alatt a karácsonyi könyvpiacon egy kötet elbeszélés jelenik meg Buday Barnától. Csupa tréfás, humoros dolgok. A könyv négy részre van osztva, ezek: I. A gubák hazájából. II. Loránd öcsém néhány élménye. III. Bórharisnya elbeszélések. IV. A nyíri biciskások között.

Megrendelhető Singer és Wolfner könyvkereskedésében Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 10. sz.

Nélkülözhetlen

minden furcsának az **ujonnan szabadalmazott húzórugók, illetve lökímélők.** A húzórugó egyenlően működik a nagy a megtakarítás ístrángokban és szerszámokban. 1. sz. vonóerő 40 mtrm. K 7.-, 2. sz. vonóerő 60 mtrm. K 8.-, 3. sz. vonóerő 100 mtrm. K 9.- páronként. 6825a

J. PFEIFFER vezérképviselő,
WIEN III/2, Stammgasse 15

MOST JELENT MEG!

A SERTÉSHIZLALÁS

különös tekintettel a sertésveszre

Tapasztalat alapján írta **BACKER GYÖRGY** Előszóval ellátta **SZEMERE HUGO** országgyűlési képviselő.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége közönyt sertéshizlaló telepének intézője.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésénél, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajlására az osztrák bánya- és kohászati társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácssal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia,** vagy az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, **Mayer Pál** főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18 kértnek. 6287

Rum és legfinomabb likőr

előállításához küld utasítást **ingyen**

WATTERICH A. BUDAPEST, VII., Dohány-utca 5. sz.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda: Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: **BUDAFOKON.**

Értékesít huféléket, baromfi, vadfélék, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMÉLYÉLELMICZIKKET.** Erdőbor-értékesítő osztály. Égetett szeszes- és likőr értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Remek szép egyenes ezüst színű

szőrme-nyulak tenyészképes

8-9 hónapos bakok és nőstények kaphatók tenyésztésükből azonnali szállításra. Minden vevőnek ingyen és bérmentve megküldöm az „Ezüst szőrme-nyul tenyésztése és értékesítése” című (Ára 2 K) gyakorlati tenyésztési útmutatómat. 6805

HREBLAY EMIL, Rákosliget.

GANZ ÉS TÁRSA **Ganz-féle villamossági r.-t.**

vasöntöde és gépgyár r.-t. II., Lövház-utca

BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomobilok cséplők és takarmánycamrák üzemére. Szívógázmotorok anthracit-, koks- vagy faszén-tüzelésre. **Földgázmotortelepek.** Ármentesítő és öntöző szivattyútelepek. **Kötélvontatás**

GŐZEKÉK

ELECTROMOS világító és erőátviteli berendezések, egyen- és váltakozó-áramra. Kolibri villámpák reklámjelölőre.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradalmakban. Meglevő berendezések átalakítása.

ELECTROMOS üzemű szivattyúk, tejjátszó berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mező vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések. Electromos kis- és nagy-vasutak. Bányavasutak. 618.

Árjegyzékkel és költségcsalásokkal szívesen szolgálunk.

Ujdonság a motorgyártás terén!

„Kosmos”

Benzin- és szívógáz-motorok a jelenkor legjobb gyártmányai mezőgazdasági, cséplési és ipari célokra. Vezérképviselő:

Szabó Béla utóda
Budapest, V., Lipót-körút 17. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Ugyanitt kaphatók a híres „BIKAVIADAL” kaszák, jótállás mellett.

Tessék a védjegyre ügyelni!

ÖKÖRPATKÓK
CSALI-HAJSZ
VÉDJEGGYEL

A LEGJOBBÁK ÉS LEGTARTÓSABBÁK
TESSÉK A VÉDJEGYRE ÜGYELNI
KIZÁRÓLAGOS ELARUSÍTÓK
GÁLÉS FODOR
BUDAPEST, TÉZSKÖRÚT 23

Csali-Hajsz védjegyű ökörpatkók minden jobb vaskereskedésben kaphatók.

Mezei egerek, házi egerek, patkányok

leggyorsabban és legbiztosabban a méregmentes konservált

KREATOL

HUSLABDACSCSAL teljesen kipisztítatnak. Kísérleteket nagyobb uradalmak a legjobb eredménnyel végeztek. Kezelés egyszerű. Prospektusok ingyen és bérmentve.

KREATOL vegyszertár laboratorium, POZSONY.

Eladó

két darab eredeti tisztafajú ostfrieseni
vöröstarka bika.

Megkeresések: **Redlich Testvérek és Berger uradalmi intézőséghez, Nyitrajablonicz-ra** czimzendők.

Valódi ó-szilvórium

5, 10 és 15 literes ingyen kosaras üvegekben, literenként 2 k. r. 40 f.-ért kapható

Mózes Jakab szeszgyáros és földbirtokosnál Homoród-Hévízen.

Magyar királyi államvasutak.
243576/907.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY
szépánczák szállítására.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1908., esetleg 1909 és 1910. év végéig szükséges szépánczák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenkint egykoronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1907. évi december 10-én déli 1 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig adandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5%-a legkésőbb 1907. december 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál teendő le.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az illetékes igazgatóságnál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás, az ajánlatot tenni szándékozóknak, a fentnevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán küldetik meg.

Budapest, 1908 november havában. Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és kocsigyártó-iparteület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucarnok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

TENYÉSZMÉNEK.

Eredeti ardenni, percheron, oldenburgi és schieri hágómének a legjobb fajban állandóan kaphatók R. & S. MENZELES Wien, II., Franzensbrückenstrasse II.

Bérletátadás.

A felső uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó **Ferdinándmajor** 1908 január 1-től 1914 szeptember 30-ig haszonbérbe átadatik.

A birtok a székesfőváros közelében Pest megye, Tököl község határában a budapesti ráczkevei h. é. vasút mentén fekszik. Vasút-, posta-távírdá- és telefon-állomás Tököl.

A birtok a főváros közelsége miatt tehenészetre kiválóan alkalmas. Kiterjedése 597 kat. hold, 1111 □-ól mind jó minőségű szántó, új gazdasági épületekkel s kényelmes bérőlakással.

Bérleti ajánlatok legkésőbb **1. évi december hó 10-ig a cs. és kir. urad. Főtiszt-séghez Ráczkevére** nyújtandók be, hol a közeli bérleti feltételek is megtekinthetők. A birtok bármikor megtekinthető.

Eladó tenyészmen.

Báró Biedermann Rezső szentegáti uradalmában eladó egy **8 éves almás-szürke lipizzai tenyészmen** 5000 koronáért. — A mén Schönburg-Waldenburg herceg ménéséből Plutó-Arcadia apa és Medina anyától származik. Bővebb felvilágosítást ad a **szentegáti uradalom központi hivatala**, u. p. Deuschháza, Baranya vármegye.

A szigorú tételre ajánl

Josef Pichler & Söhne
cs. és kir. udv. kalapgyáros
Grác, III., Körösisstrasse 7.

Hallina nemezslámpa. Egy darabból nyujtva, erős dupla nemeztalppal, csakis bőrlábbal felett viselhető, k. tűnő védelem hideg ellen kívánatra szürke vagy barna szíjben, ára páronként K 13.— Mértékül elegendő a cipőtalp hossza.

Egyetemes vadászszapka. Jelen szövegben, fés- és lohajtható, nélkülözhetetlen mind azoknak, kinek a szabadban sok dolga van, kapható barna, szürke vagy zöldes színben. Ára drbként K 8.— Fejmérték azonos méretekben kérérik.

Nagy képes árjegyzék kalapokról, sapkákról, nemezslámpákról stb. ingyen és bérmentve.

LAUFER JÓZSEF
MÉRŐKÉPÉPVÁROS
15 ÉVI TAPASZTALAT ALAPJÁN
TERVEZ ÉS ÉPÍT
KIS-ÉS NAGYVÁZSOLÁSOKNA
SŐBINTŐTŐKÉPÉLVÁZSOLÁSNA
FÜLÖKHATÁR, BILLET,
KÉZELŐ VASÚTAT
BANYAVÁZSOLÁS
CONVEGEREKET

LAUFER
GYÁRT
TELEFON 7530

Aranyérem
Budapest, 1902.
Alapított 1876.

Unzeitig Ferencz
cs. és kir. udvari szállító

különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngylyuk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.
Terv- és költségvetést díjtalanul készítik. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 6275

ÖKÖRPATKÓK czélszerűek, tartósak és olcsók.

„HANN“ jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utolérhetetlen.

Normális csülökvas igás ökör részére.

Szabad. lópatkók igás- és hátszlovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

Pata- és csülökszegek, csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE RAINFELD a/d. GÖLSEN N. Ö.

Aszokhordók minden méretheben czéggjelzéssel, vagy a nélkül szállításra és raktári hordók, lyukfuró és becavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt mag-, gabona-, burgonya-, faszén-, gyapju-

Zsák

kazal-, repcze-, behordási-, rostaalj-, waggon-

ponyva

„HUNGÁRIA“ kettős kézi kévekötelek faviggel. Szőlőkötöző fonal kötelek, zsákzsinetek, lópokróczok, csomagoló vásznak

NAGEL ADOLF zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cserélés. **BUDAPEST, Arany-János-utca 10.** Sörgyőzím: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 35-92.

Fiedler János lenfonógyára

Komárom vesz

nyers lenkórót

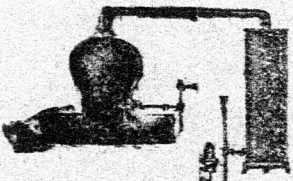
szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát,

tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Mindennemű **zsák és ponyva**

a legjobb minőségben és legújanszamban a Fischer-féle zsák- és ponyvagyarban Budapest, Nádor-utca 31-33. szerkesztők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhaian ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyar az ország legjelentékenyebb üzemeltetői által szállítottja. Pontos szöld kiszolgálás. Ponyvakötelező intézet. Árjegyzék, minták kívánatra és bérmentve küldetik

BEER ANTAL gazdaságában Erdőtelek, Heves m.

Állandó raktár **pálinkafőző üstökben**

NAGY PÁL-nál Budapest, Váci-út 84.

Lovak kehecsége (Chronicus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin. Drezda-A. 785

Trágyaelészítványok és csapok, valamint mindenféle más szivattyú legjobb beszerzési forrása

Győző Béla és Társa szivattyú- és fecskendő-szerelvényeknél Budapest, V. Bőrő Áozel-utca 3., a Vigaszínház szomszédságában. 6707

Egér- és patkányirtószer

(Nem mérgező!)

„Ratin“-féle egértyphusbacillus és patkánymikrobák összetétele a legbiztosabb e kártékony állatok kiirtására. — Semminemű más állatra nem veszélyes, tehát az emberre sem ártalmas. Egérbacillus használati utasítással 1 adag 1.80 K. Patkánybacillus használati utasítással 1 adag 3 K. Kívánatra prospektussal ingyen szolgál „Ratin“ bakterológia laboratorium részvénytársaság magyarországi vezérképviselője és egyedárusa: 6815

HAAN BÉLA BUDAPEST VII., Rottenbiller-u. 26/b

Mezőgazdaságtan!

Irta: SZILÁRD GYULA a gróf Esterházy-féle császári földműv. isk. tanára. A könyv tartalma és beszerzése röviden a következő:

I. RÉSZ. Általános növénytermelés. A növény, A talaj, Földművelés, Trágyázás, Vétel és vetések ápolása, Termények letakarítása és ártatása. — II. RÉSZ. Különböző növénytermelés. Gabonafélék, Hüvelyes-, kapás-, olajos-, szálakarmány, ipari, és gyári növények. — III. RÉSZ. Kert és szőlő. Konyhakertészet, Gyümölcskertészet, Szőlőművelés és manuskérelés. — IV. RÉSZ. Állattenyésztés. Az állati test, Állatok takarmányozása, Egészséges és beteg állatok ápolása, Általános tenyésztési szabályok, Létényezés, Szarvasmarhatenyésztés és tejkezelés, Juh- és kecskatenyésztés. — V. RÉSZ. Háznyúltenyésztés. — VI. RÉSZ. Gazdasági irigyléttel. Gazdaságok berendezése, Üzleti tőkék, Számadás és Jövedelomszámítás. — VII. RÉSZ. Ára vászonkötésben 5.— K. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. sz.

Ára vászonkötésben 5.— K. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. sz.

Világhírű szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható

Stádel gépgyárban, Győrött.

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai után összegyűjtötte és szerkesztette Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám.

Prima, száraz tengeri-moslék foszforsavas takarmányosontmész 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 5161

Neubauer Adolf gyári meghatalmazottnál Győr Győr

Vétel

Keresek 12-15 m magas széfimotor-tornyot megvételre Niederhauser, E.-Gyula. 2302

Tej Minden mennyiséget vevő részre. Ajánlatok keresnek Székely János, VI., Laudovics-utca 3. 2328

Birtok Vételre keresetek 1500 hold, bérletre 1500-3000 holdig. Mielőbbi ajánlatot kéreknek „Sürgős“ jellege alatt a lap kiadóhivatalába. 2329

Tojást, vaját és baromfiakat állandóan veszek a legmagasabb áron.

Rosenberg Mórítz vaj-, tojás- és baromfikereskedő

Frankfurt a/M. 6821

MINDENFÉLE használt zsákot, zsákrongyot (Ruhallage) illyenmű hulladékot állandóan veszek 6808

POLNAUER SÁMUEL használt zsák- és fémkereskedő

Budapest, Rombach-u. 5.

Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb áron mellett vásárol 5567

Krausz Hugó terménykiváltó üzlet Budapest, V. Szabadság-tér 6.

Csakis árákkal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintetbe.

Bérlet

Átadó albérletbe egy 550 kat. hold bérlet Hajdu megyében, mind prima első osztályú szántóföld, esetleg szőlő, termelőre is használható, van még rajta 7 év. Ugyanott van mindennemű 6.5-és holteltár eladó. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban. 2139

Dunántúli 12,000 kat holdas, a lona 6 legjobb birtok, vastu fővonal mentén, Árt. illetve siadó. Csak direktre reflektánsor forduljanak a kiadóhivatalnál meg tudható orphez. 2291

Keresek nagyobb birtokot átvele, mely paroz-lázásra alkalmas. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja. 2317

Bérbe keresek 10-15 évre, vésélre egy-egy-ban fekvő, jóminőségű, rácsos és vasúthoz közel 600-1000 kat. holdas, építkezéssel ellátott állatbirtokot. Szives ajánlatokat a lap kiadóhivatala továbbítja „1883“ szám alatt. 2170

Hirdetmény.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első oszt. sima és gyökeres Ripária Portális, Vitis Solonls és Rupestris Monticola alanyvessző.

Továbbá ily alanyokon készült első osztályú gyökeres fásoltvány a legkitünőbb csemege- és borsfajokban; ugyszintén sima és gyökeres hazai szőlővessző. — **Fajtisztaságért kezesiséget vállalunk.** 6848

Badacsony-szen-györgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapoleza, Zala megye.

Szárított répaszeletet, melasszét és mútrágyát jutányos feltételek mellett szállít: 6668

Sebők Emil és Társa Budapest, Kálmán-utca 15.

TAKARMÁNY ÉS TELELTETÉSI AJÁNLATOK ÉS KERESLETEK

ezimű rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közölhetnek, mint a kishirdetések. Ezen rovat nyitása által az a célunk, hogy a t. gazdaközönség feltűnő helyen tehesse közzé ily irányú kishirdetéseit. Kérjük a t. gazdaközönséget, akinek eladó szénája, szalmája van, aki állatokat teletetésre elvállal, aki szénát, szalmát venni akar, keresse fel hirdetéseivel e rovatot.

Takarmány kínálat

Préselt búzaszalmát és zabszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6808

Teletetési kereslet

Keresek 40-50 db-növendék dró júnót felestartására. Ajánlatok kéreknek „Szabolcs szeszgyár“ jellege alatt a kiadóhivatalba, me y azt továbbítja. 2260

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

Szalmát és szénát vesz és szállít bármely állomásra

DRECHSLER ALAJOS takarmánynagykereskedő, Érsekújvár.

TELEFON 23. SZÁM. INTERURBAN. 6818

Jármos bírály-ökör egy pár, 6 éves, hibátlan, mint asszaf jötti első. Sárás Úy Imre Nagy-Bajom, Somogy m. 2923

Nyulat, Gzet és más szárnyas vadat nagyobb mennyiségben vásárol az Igli kft. konyha Iglen. 2925

Eladó 275 drb vészen átment 10 hónapos szőkő mangalicza süldő és 129 darab háson hónapos malacs Bor Antal gazdaságában Erdősétek. Heves m. 2922

Eladó 5 darab szimmenthali törzskönyvezett tenyészképes fiatal bika Domahidy Sándor gazdaságában, utolsó posta Domahida, Szatmár m. 2913

Eladó egy pár fekete 5 éves orosz ügő-mén, egy 5 éves szőke pár 5 éves, két szőke, két dereg angol félvér herélt, melyek köztüben és vegyesben járnak. Góór Lajos Fűtelek, u. p. Nagy-Genos. 2916

Eladó kocsilovak. Egy pár jó behajtott saját nevelésű II. r. tarka és egy darab szőke pár 4 éves betanított herélt ostók, mely hátsónak is alkalmas volna. Czím s kiadóhivatalban. 2914

Eladó fekete herélt 10, 15-3 éves, igen erős, teljesen hibátlan, korrekciósakkal, kocsilovak, mint nyereg alatt nagyon megbízható. Ára 350 frt. Puteáni Isván báró Csallóti gazdasága Balaton Erdősétek. 2915

Országosan törzskönyvezett hevesi telivér-tenyészetünkből

tuberkulinra nem reagáló telivér szimmenthali bikák,

a ráczalmási félvér-tenyészetünkből pedig

félvér szimmenthali bikák

vannak eladásra felállítva.

Pajzs Gyula gazdasága

Ráczalmás Fejér megye, vasut, hajó, Bpest környékbeli telefon.

Vadász

urakat értesitem, hogy lőtt vadakat készpénzfizetés mellett a legmagasabb áron veszek.

GÉCZY GYULA vadkereskedő.

Főüzlet: IV., Semmelweis-utca 4. sz. (a volt Ujvilág-utca)

Fióközlét: IX., Központi Vásárcsarnok 44-45. Telefon 58-58.

Kérjen vadvételt árjegyzékét.

Tenyész-, haszon- és félvér-tenyek, eredeti pinzgauti faj (saját tenyésztés) továbbá szterilizációs merani fajokat a legelősebben szállít Joh. Eberharter & Sohn földművelők és marhanagykereskedők Pfarwerfer, Pongau (Salzb.) Al-landó nagy választék. Fejlesztésben depót Wien, 13/2., Penzing, Linzertor 45. Telefon 335. Hétvégén, a hozsni és hercegovinai kormány szállítja. 6783

Igen szép, vajogatos vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék-ökör és üszőborjakat

ugyancintén legprimább le- kötti való és

Jármosökröket

legjutányosabb áron ajánlunk:

Klein Testvérek kereskedők

CZELEDÖMÖLK Megrendelések egyösszeg szerint bármikorra is elő- 4977

Elsőrendű

Bonyhádi faj vöröstarka

ökör- és üszőborjakat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlálásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancintén hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyesség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Elsőrendű fajjellegű

vöröstarka ökör és üszőborjakat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlálásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancintén hasas v. friss fejős

teheneket

a legjutányosabb árban egyesség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk 4163

Spitzer és Weller

Kis-Czell

Eladó állatok.

70 drb 1 1/2 éves és 70 drb 2 1/2 éves prima minőségű

erdélyi magyar tinó eladó

Szamosujvart ALEXA MIKLÓS nagybírlónél.

Ugyanott elsőrendű erdélyi magyar jármosökrök

kaphatók. 6819

Vay Arnold báró szilárvényi 20 db törzskönyvezett ügő-lovat fog deoz. 4-én Tiszalókon, Szabolcs m., elárverezni. Posta, vasut helyben. Kocsal lesz az állományon. 2924

Megvételre keresek 18 darab 3-4 éves fedezőképes, jól fejlett, tisztavérű ramblitajkosi. Ajánlatok kéretnek Hefele J. k. Pta Kecege, posta Tolna-Tamási cizára. 2927

Legelsőrendű eredeti

bonyhádi

teheneket

hasasakat vagy borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben csatlósul és legelősebb árakon szállít:

Kohn Samu és József

tenyész- és haszonállatkereskedők Budapest, VII. kerület, Rottenbiller-utca 60.

Telefon 91-25.

átállók: Úlcsot, Árnás-ut 99.

Muraközi

hidegvérű (nori) igás

tenyész-

lovak

és választott csikók

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezesemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szivesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czímem:

idősb Heinrich Mór

lóvásárló ügynöksége

Csáktornya (Muraköz)

Sürgöncyzim:

Heinrich Senior, Csáktornya. 6789

Bonyhádi

friss fejős-tehenek és tenyész-bikák

jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispeszt 1.

Levél- és sürgöncyzim:

Flaschner Sándor

4743 tehénkereskedő Bpest, Ferencz-kört 40.

Vegyések

Bérlőtársat keresek 10,000 for. n. a. bérl. t. has. E bor dozat jövedelmező bérlőter 25,000 korona kívánat. Balassa Janu ura örökösök. Uyai Lajos bérlő Homo 64- esztől. 2921

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, herozog (szertelel) stb.

KOEHLER FRIGYES

kertművész és kertépítő

Kerttechnikai iroda:

BUDAPEST VII., Gizella-ut 15. szám. (lakás: VII., Csömör-ut 46.)

TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb., stb.

Tájékoztató képes útmutató kívánatra ingyen küldelk.

Mérnöki

iroda

Fekete Béla

okl. mérnök

Budapest, V. ker., Visegrádi-utca 4.

Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, osztorházak, mindennemű mérnöki munkálatok. 6114

Eladás

Alkalmi zongoravétel

Bösendorfer Schweighoffer Korn-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 300 forinttól feljebb. Pianinók 160 frt, új zongora, vagy pianinó 250 frttól feljebb, minden árban. Zongora-, cimbalomhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. REMENYI MIHÁLY a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-utca 68. 6472

Gödöllőn kivételén a vasut és szép árnyas liget mellett 2 bérlőház eladó. E egyik ház 4 szob, hozzávaló összes melléképületek, parkírozott udvar, elhelyezett gazdasági udvarból áll. Ugyancint a másik ház 4 lakásai, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés „Ház” jelleg alatt a kiadóhivatalban nyerhető.

Téli szalonna, perzselt, száraz, kapható Ruzsban, Nándorfal. Ugyancint Annán (Árnás m.). E hó végével és december hóban lesz friss, szalonna, perzselt szalonna is. 2921

Elsőrendű jóminőségű Tea-raj eladó évi zár- lóra, évi termés 50-60 q. a véli kezdőknek 1908 augus- 1-én. Tudakolódni lehet Kovács Bóni tejcsarnok-tulajdonosnál, Sopron-Szál. 2940

Eladó kistűz 56 éves 5: 60,000 Rilling, 60,000 Ezerje, 60,000 Chasselas, expon- timent 85 koronáért. Ugyancint első jó karban lévő használt SzukH-worth-féle géplogarit- tara. Szahalmi gazdaság H. t. van 2901

16 első díj 1 es ezüstéremmel kitüntetett Kállai Lajos motorgyarában Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz., régi házszám: VI., Gyár-utca 50., A leghírevesebb benzinelcomobil cséplő- kőszlők kaphatók. Teljes jótállás kitű- nő cséplésért. Ezen motorokat minden gazda hatóságú engedély nélkül maga kezelheti számafűtéses hűtők közöt is. Kállai Lajos motorcséplőkészletel kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében köbök között: báró Kemény József urnál Maros-Nemeti Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán urnál Nagyenyed stb. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Élő nyulakat kétszer vagy háromszorta jobban lehet értékesíteni, hogyha azokat a helyett, hogy lelőjük, élve befogjuk. Fogóhálókat, körülbelül 1500-2000 méter, ugyminc csomagolást a befogási állomásra bérmentve küldöm, sőt szakembert is küldök, a ki a befogást vezeti és ellenőrzi. Óvadék kívánatra. Fácánok és foglyok. GUDERA KÁROLY vadkiviteli cég, udvari szállító WIEN, VI/2. 6547

Szivógázmotorok. Eredeti „BENZ” gyártmány, legelő- sebb és legbiztosabb fűzemű, továbbá benzinelcomobilok és benzinelcomobilok malom, ipar és gazdasági célokra. Minden nagyvárosban azonnal szállítható. A legelső díj kitüntetett. Kivitelben. Vezérképviselők: Kalmár és Engel BUDAPEST, V., Lipót-kort 18. Költségvetéssel készséggel szolgálunk. Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

Teljesen új a zsirmeghatározás terén a törvényileg védett SAL-eljárás (savmentes eljárás) Tej, tejfél és vaj zsirtartalmának meghatározásához új Butyrometerrel. kerek lapos belvilággal mérőfelülettel D. R. G. M. Sovány és teljes tej részére. Tejfél részére. Vaj részére. Dr. N. Gerber's Co. m. b. H., Leipzig. Utolsó kiütetés: Dreza város tiszteletlő. II. Tejegészségügyi kiállítás Dreza.

